

De Hovenier

HÉT VAKBLAD VOOR ALLE HOVENIERS

NIEUW

DE KLANT HOUDT VAN EEN DUURZAME TUIN

wij dus ook

Help!

Ik word geïnterviewd

Test

Accubladblazers

Verkiezing

Tuin van het jaar 2018

ASPEN D

SCHONE DIESELBRANDSTOF

Een nieuw magazine, een nieuwe brandstof, vertrouwde kwaliteit...

90% hernieuwbaar

Met trots presenteren wij onze hernieuwbare dieselbrandstof. Een brandstof ontwikkeld met de bekende Aspen-voordelen voor de gebruiker die beter wil voor zijn gezondheid, zijn machine en het milieu. Bovendien is Aspen D net als de Aspen alkylaatz benzine lang houdbaar zonder kwaliteitsverlies en zeer geschikt voor professionals die elke dag met dieselmachines werken.

Verkrijgbaar bij uw tuin- en parkspecialist. Kijk ook op www.aspend.nl

De
Groene
Sector
Vakbeurs

9 t/m 11 januari 2018

Bezoek onze stand: 544

Beter voor mens, machine & milieu

NIEUW

MyRIDE Veringsysteem

Beschikbaar op:

Timecutter HD

Titan HD

Z-Master 6000

TORO

Lange dagen voelen korter met het gloednieuwe en geweldig comfortabele MyRIDE® veringsysteem. Het instelbare bestuurdersplatform met volledige ophanging absorbeert hobbels en trillingen zodat de bestuurder niets voelt van het ruwe terrein, zonder invloed op de maaiprestaties. Dit is de kracht die u van den Toro-product verwacht met een ongelooflijke rijkwaliteit.

ONTDEK ALLE MODELLEN MET MYRIDE OP WWW.TORO.NL

60 Hoveniers hoeven nooit meer langs de gemeente voor een kadasterkaart'

Het tekenprogramma Helixcad bestaat al meer dan twee decennia, maar is dit jaar verschenen in een nieuwe versie, Helixcad 3.0. De versie is beschikbaar in een 2D en 3D variant en is aan te vullen met een kadastermodule voor het opvragen van kaarten.

COLOFON

Vakblad De Hovenier -een uitgave van NWST NeWSTories bv- wordt acht keer per jaar in een gemiddelde oplage van 4500 exemplaren verspreid onder hoveniers, toeleveringsbedrijven voor de groene sector en individuele abonnees.

Redactie & commercie

NWST NeWSTories bv
Fransestraat 41
6524 HT Nijmegen
T 024-3602454
F 024-3602464
I www.vakbladdehovenier.nl
M info@nwst.nl

Hoofdredacteur: Hein van Iersel (hein@nwst.nl)
Operationeelmanager: Peter Jansen (peter@nwst.nl)
Redacteurs: Kelly Kuenen (kelly@nwst.nl)
Guus van Rijswijk (guus@nwst.nl)
Nino Stuivenberg
Vormgeving: Marie Cecile Oosterhout
en Tessa Benders (StudioBont)
Advertenties: Alberto Palsgraaf
(alberto@nwst.nl)
Rik Groenewegen
(rik@nwst.nl)
Erik Hoogma (erik@nwst.nl)
Lex Veenstra (lex@nwst.nl)
Sales support: Lieke van der Weijde
(lieke@nwst.nl)

Abonnementen

Een abonnement op Vakblad De Hovenier is gratis voor geregistreerde hoveniersbedrijven. Voor andere bedrijven bedragen de abonnementskosten € 77,- per jaar. De abonnementsperiode loopt van 1 januari tot en met 31 december van ieder jaar en uw abonnement zal jaarlijks automatisch worden verlengd, tenzij uw schriftelijke wederopzegging uiterlijk 31 oktober voorafgaand aan de nieuwe abonnementsperiode in bij de uitgever in bezit is.

Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van (de inhoud van) deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze berusten bij Vakblad De Hovenier c.q. de betreffende auteur. Niets uit deze uitgave mag zonder schriftelijke toestemming van de uitgever worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, scan, foto-kopie, elektronisch of op welke wijze dan ook. Vakblad De Hovenier wordt tevens elektronisch opge-slagen en geëxploiteerd. Alle auteurs van tekstbijdragen in de vorm van artikelen of ingezonden brieven en/of makers van beeldmateriaal worden geacht daarvan op de hoogte te zijn en daarmee in te stemmen e.e.a. overeenkomstig de publicatie- en/of inkoopvoorwaarden. Deze zijn bij de redactie ter inzage of op te vragen.

De Hovenier: een nieuw vakblad, maar wie maakt dat?

Journalisten, redacties, 'de media' – je wordt er af en toe doodmoe van. Maar ze kunnen soms ook verrekke handig zijn om een bepaalde boodschap te verspreiden. Samenwerken is daarom vaak een noodzakelijk kwaad. Maar hoe pak je de zaken het beste aan als je ineens een journalist aan de lijn hebt? NWST geeft tips en een kijkje achter de schermen.

Prima, een accubladblazer, maar *nothing beats* de Stihl BR op benzine

Een testteam van groenvoorziener IBN uit Veghel was bereid om voor vakblad De Hovenier een aantal accubladblazers te beoordelen. Hoewel het team meer dan een week lang met zeventien verschillende accubladblazers in de weer is geweest, mag je het geen echte test noemen waar eenduidig de beste en de slechtste accubladblazer uit naar voren komen.

De klant houdt van een duurzame tuin; wij dus ook

Duurzaamheid is in, duurzaamheid is hot en op het gebied van duurzaamheid kun je met weinig zaken zo scoren als met een tuin. Vakblad De Hovenier nodigde tien – niet representatieve – hoveniers en ontwerpers uit voor een discussie over duurzaamheid bij het plantencentrum van Ans Verkleij en Hans Verdel in Boskoop.

18

8

De meest bijzondere tuin van Nederland

Branchevereniging VHG heeft ook dit jaar alle hoveniersbedrijven uitgedaagd om hun mooiste tuin in te sturen voor de wedstrijd Tuin van het Jaar 2018. Na de eerste beoordeling op papier heeft de vakjury een aantal geselecteerde hoveniersbedrijven bezocht. Daar gaven de genomineerden een presentatie van de door hen ingezonden tuin. In het voorjaar van 2018 maakt VHG de winnaar bekend. De genomineerden van dit jaar stellen zich in vakblad De Hovenier nog maar eens voor via hun mooiste stukje werk.

EN VERDER

- 28 Digitale maatjes
- 30 'Hopelijk maken we in 2018 weer winst'
- 36 'De tuin gaat een gouden toekomst tegemoet. We zullen het alleen anders moeten gaan verkopen'
- 48 Hovenier Snoek zet de trend met een complete robotmaaiervloot
- 66 Hoveniers zijn veel te bescheiden
- 72 Drachtplanten, beslist (g)een bij-zaak
- 82 Hovenier: waar ben jij trots op?
- 84 Partnernieuws
- 98 Hoofdredactioneel

VOLG ONS

 twitter.com/vakbladhovenier

 facebook.com/dehovenier

De Tuin van het Jaar 2017: villatuin in Ermelo, ontworpen en aangelegd door De Kunst van het Scheppen. Bron: VHG

De meest bijzondere tuin van Nederland

De genomineerden van de VHG-wedstrijd Tuin van het Jaar 2018 op een rij

Branchevereniging VHG heeft ook dit jaar alle hoveniersbedrijven uitgedaagd om hun mooiste tuin in te sturen voor de wedstrijd Tuin van het Jaar 2018. Na de eerste beoordeling op papier heeft de vakjury een aantal geselecteerde hoveniersbedrijven bezocht. Daar gaven de genomineerden een presentatie van de door hen ingezonden tuin. In het voorjaar van 2018 maakt VHG de winnaar bekend. De genomineerden van dit jaar stellen zich in vakblad De Hovenier nog maar eens voor via hun mooiste stukje werk.

Auteur: Santi Raats

De directie Jan Verhoeven (links) en Fons Linders.

10 min. leestijd

ACTUEEL

Villatuin vol bloemen, ontworpen en aangelegd in 2009 en 2012 door Fons Linders Tuinmeesters

In de projectfotogalerij van Fons Linders Tuinmeesters passeren alleen grote projecten de revue. Dat geldt ook voor hun inzending voor de VHG-wedstrijd Tuin van het Jaar 2018: een villatuin in Eindhoven, grenzend aan landgoed de Wielewaal waar voorheen Frits Philips woonde, vol met vaste planten en bloemen.

De tuin is in twee fases aangelegd. Linders legt uit: 'De opdrachtgevers kochten een bouwkaavel erbij en dat hebben ze bij de tuin getrokken. Daarvoor hebben we het eerste ontwerp aangepast, maar we konden het ook voor een groot deel integreren in het tweede ontwerp.'

'De opdrachtgevers hebben het meeste geïnvesteerd in hun eigen woon- en leefgenot'

Parksfeer

De villatuin grenst aan landgoed de Wielewaal. 'Daarom wilden de opdrachtgevers een parkachtige tuin met een vijver en een naadloze aansluiting op de vegetatie van dit landgoed', vertelt Linders.

'Ook wilden ze een vrije zichtas hebben over de hele tuin, inclusief de vijver. En ze vroegen of we er in het ontwerp rekening mee konden houden dat de bouwkaavel na verkoop van de grond eventueel bebouwd zal worden. De wens was dat de vijver dan kon blijven.'

Rijke borders en wandelpaadjes

Maar de opdrachtgevers hebben toch veruit het meeste geïnvesteerd in hun eigen woon- en leefgenot, zo blijkt. 'We hebben wandelpaadjes, zitplekjes, mooie uitzichtpunten en zeeën van bloemen en vaste planten aangelegd, met onder meer Zeeuws knoopje, bergsteentijm, daglelie, wederik, kattenstaart, vingergras, duizendknoop, sierklaver, ruit, Chinese pioenroos, brunel, kogelbloem, pimperl, leverkruid en siergrassen. Deze rijkelijk begroeide borders passen natuurlijk uitstekend in een parktuin.'

Vijver en aansluiting op het landgoed

'Op de ondergrond voor de vijver lag eerst een tennisbaan; daarvoor moesten we eerst grond afvoeren. We hebben een natuurlijke vijver gemaakt met een bodem van leem in plaats van folie. Daarin staat natuurlijke, rijke begroeiing, zoals *Scirpus lacustris*, *Lysichiton americanus*, *Acorus calamus* 'Variegatus', *Alisma parviflora*, *Nymphaea calthra palustris* en *Sagittaria sagittifolia*. In de vijver staat een fontein ter decoratie, maar ook ter aanvulling voor de grondwaterstand.

Aan de achterkant van de tuin staan mooie grote eiken op de grens van het landgoed. Daar hebben we lichtergroen gekleurde treurwilgen en knotwilgen tegenover gezet, als contrast tegen de donkergroen gekleurde grote hoge eiken. Ook hebben we *Taxus baccata* 'Henri Gevers' aangeplant.'

De tuin is gestyled met een Midden-Oosters tintje.

De eigenaren van Hendriks Hoveniers: Jeroen Hendriks (links) en Diderik Corts (rechts).

Lounge-leeftuin, in 2016 ontworpen en aangelegd door Hendriks Hoveniers Didam

De van Larenstein afkomstige eigenaar van Hendriks Hoveniers, Diderik Corts, vertelt hoe de lekkere (groene) stadstuin in Arnhem, gelegen tegen de rand van een stuwwal in samenwerking met de tuinarchitect is ontworpen en aangelegd: 'De opdrachtgevers hebben twee kinderen en wonen in een hippe buurt.' De tuin heeft een speels hoogteverschil dat door een creatieve oplossing een meerwaarde van de tuin is geworden.

Op het hele gezin gericht

Het hoogste verschil is opgevangen mede door een massief waterelement en daardoor een echte meerwaarde in de tuin. Met name voor de kinderen die met zomers weer kunnen spelen en spetteren met water. Corts: 'Water geeft toch een extra dimensie, extra beweging in de tuin. In het ontwerp hebben we gekozen voor een groot ruim terras naast de keuken, waar het gezin heerlijk kan

tafelen. Achter in de tuin hebben we een geborgen en relaxte loungehoek gecreëerd met een exclusieve overkapping die gemaakt is van staal in combinatie met robuust eiken. Dit is een fijne plek geworden om heerlijk in de avondzon te zitten. Er is gebruik gemaakt van een diverse bloeiende en groenblijvende beplanting, met als eyecatcher de oude perenboom. Dit geeft de tuin meteen karakter, de eigenares vindt het een prachtige sfeerbepaler.'

Andere tuinelementen

Ook bevat deze stijlvolle tuin een tuindouche, met zowel warm als koud water. 'Het hele jaar rond kan er buiten gedoucht kan worden indien gewenst, een extra luxe. Er zijn meerdere terrassen met loungebanken, natuurstenen trappen en spannende hoekjes. De cortenstale elementen in de tuin maken de tuin eigentijds en exclusief. Alle moderne gemakken zijn aanwezig in deze stads-

tuin, zoals heaters, geïntegreerde muziekboxen en prachtige verlichting.'

Duurzaamheid

Het gebruikte hout is FSC-hout, maar Corts ziet alle toegepaste materialen als duurzaam. 'Omdat het simpelweg goede en exclusieve materialen zijn. Deze hoeft je niet te vervangen op korte termijn,' garandeert hij.

Styling

De tuin is verder door de eigenaars gestyled met een Midden-Oosters tintje aan de kussens, lampen en kleden. Het is een moderne lounge-leeftuin geworden waar de bewoners én hun kinderen kunnen ontspannen én die hun woongenot vergroot zegt 'Corts tot slot.'

Tropische verrassingstuin, ontworpen door Donders en Van der Heiden en in 2015 aangelegd door Paul Casteleijn Hoveniers

Paul Casteleijn

Vier op een rij: compacte voortuinen, in 2014 ontworpen en aangelegd door Lindenbosch tuinarchitectuur

Sjoerd van der Linden studeerde in 2004 af als landschapsarchitect aan de Wageningen Universiteit. In zijn dagelijks werk wordt hij geïnspireerd door het landschap. Hij is steeds op zoek naar evenwicht in een tuin. 'Daarmee bedoel ik ruimte voor groen en gebruik', verklaart hij. Het project dat hij heeft ingezonden voor de wedstrijd Tuin van het Jaar 2018, bestaat uit vier kleine, naast elkaar gelegen voortuinen in Noordwijk. 'Ook in kleine tuinen kun je je doel bereiken.'

Het kan anders!

De voortuinen zijn elk 2,5 bij 5 meter. 'In een kleine ruimte kun je ook iets moois bereiken; dat wilde ik graag laten zien', aldus Van der Linden. 'Aan de overkant van de straat liggen dezelfde maat tuinen, maar die zijn allemaal betegeld.'

Klein maar slim

'Bij gebrek aan ruimte moet je slim zijn', is Van der Lindens devies. 'De voordeuren liggen twee aan twee naast elkaar; dat gaf de mogelijkheid een gemeenschappelijk pad te creëren. Door de T-vorm van het pad ontstaat er meer ruimte voor groen aan de voorzijde. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van gaaspanelen met klimplanten. De beplanting en de materialen die bij de tuininrichting zijn toegepast, vormen een eenheid, maar onderling zijn er subtiele verschillen; de kritische kijker zal ze zien.'

Een boom kan altijd

'Ik heb bomen toegepast omdat ik van mening ben dat in elke tuin een boom kan, hoe klein ook. In deze tuinen heb ik *Gleditsia triacanthos* 'Sunburst' gepland, die goed zonlicht filtert, en *Pyrus salicifolia* 'Pendula', die een kenmerkende hangvorm heeft. Bij het planten is rekening gehouden met het

zicht vanuit de woning. De bomen zorgen voor een mooie overgang van de border naar de gevel. Bomen zijn bovendien ideale aanvliegroutes voor vogels.'

Zitplaats genoeg

Omdat de vier opdrachtgevers de koppen bij elkaar hadden gestoken om gelijktijdig de tuinrenovatie aan te pakken, bespaarden zij een hoop kosten. Ze hadden een aantal wensen gemeen: ze wilden een zitplek, jaarrond bloeiende beplanting en een onderhoudsvriendelijke tuin. 'Bij de borders heb ik bijvoorbeeld betonnen keerelementen van 40 cm hoog aangebracht, als vaste zitgelegenheid in de tuin. Op het grind met stabilisatieplaten is er ruimte voor verplaatsbaar meubilair.'

Bloeiende beplanting

'Om het hele jaar rond een bloeiende en kleurrijke voortuin te hebben, is diversiteit in de beplanting toegepast. Iedere tuin heeft zijn eigen specifieke beplanting. Om enkele soorten in willekeurige volgorde te noemen: gipskruid, kruiptijm, klokjesbloem, salie, schoenlappersplant, fuchsia, zonnehoe, droplant, vuurpijl, daglelie, winterjas-mijn, vuurdoorn, monnikspeper en kamperfoelie. Sommige planten groeien mooi over de keerwand

Sjoerd van der Linden

heen.' Om alle beplanting in goede staat te houden, heeft Van der Linden de voortuinen in onderhoud. 'Zo blijven de voortuinen voor iedereen een eyecatcher', aldus de hovenier.

De eigenares van de tuin werkte jarenlang in de tropen. Het was de taak van de tuinarchitect om de sfeer waarin ze jarenlang had doorgebracht, overal in de tuin te laten weerklinken.

Paul Casteleijn vertelt: 'De tuin is voor de helft overdekt door middel van een kas. Dit gedeelte fungeert als een tweede kamer. Hierin staan de echte tropische planten. Verderop in de tuin staan ook tropische planten, maar wel soorten die beter tegen ons klimaat kunnen, hier en daar met behulp van de nodige maatregelen.'

Tropische vegetatie

Zo staat er een bananenboom, die in de winter moet worden afgedekt, en een vijgenboom, die wel een normale winter aankan, maar bevroert in een strenge winter. 'Gelukkig groeien vijgen snel weer aan als ze bevroren zijn geweest', aldus Casteleijn. 'Er staan ook palmen, die tegen ons klimaat kunnen mits ze beschut staan. Deze tuin

De tuin bevat tropische soorten die beter tegen ons klimaat kunnen, soms met hulp van wat maatregelen

is een patiotuin, dus beschut staan ze. Ook staan er *Canna's*, die soms overwinteren. En *Datura's* in potten, maar deze moeten elk jaar worden verversen.'

Beleving

In de tuin ligt een vijvertje van 1 bij 1 meter. De planten krijgen water door middel van een druppelvoedsysteem en de eigenares sproeit de rest handmatig. De schuifpui in de achtergevel van de woning kan heel ver open. 'Hierdoor heeft de opdrachtgeefster een optimale beleving van haar tuin', aldus Casteleijn. 'Het enthousiasme van de opdrachtgeefster maakte dit project extra bijzonder. We hebben het eindresultaat echt samen bereikt.'

www.dcm-info.nl

Te laag calcium of grond te zuur?

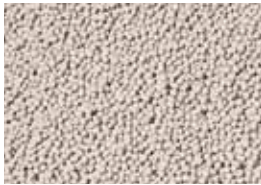
Indien de pH snel verhoogd moet worden en te weinig calcium aanwezig is in de bodem, is het strooien van de coccolietenkalk DCM Zeewierkalk korrel ideaal.

DCM korrelkalken:

- Snelle werking dankzij lagere hardheid en betere oplosbaarheid
- Gelijmatige werking dankzij homogene korrelgrootte met uniforme hardheid

- Zachte en snelle werking voor een snelle pH verhoging
- Winter/voorjaarstoepassing aanbevolen
- Efficiënt pH en calcium verhogen
- 100% fossiele zeewierkalk van coccolieten
- Goed strooibare korrel
- Dosering afhankelijk van de pH
- Met 45% calcium voor sterke planten

45%
CaO

Geert van Kerkvoorde • Noord Nederland • 06-126 71 236 • gva@dcm-info.nl

Gerrit Klop • Midden Nederland • 06-516 01 208 • gkl@dcm-info.nl

Jeffrey Jansen • Zuid Nederland • 06-220 12 023 • jja@dcm-info.nl

Aldert Engelsman • West Nederland • 06-236 89 287 • aen@dcm-info.nl

DCM Nederland B.V. • Valkenburgseweg 62a • 2223 KE Katwijk • Nederland
tel: +31(0)71 401 88 44 • info@dcm-info.nl

KR

Kraakman Perfors B.V. Landbouw-, tuin- en parkmachines

OOK VOOR DE (KLEINE) HOVENIER!

KR 'T ZAND

KR MIDDENMEER

• HOORN

KR BAKKUM

KR ZUIDOOST-BEEMSTER

HAARLEM

• AMSTERDAM

KR VOORHOUT

• HILVERSUM

LEIDEN

KR KOUDEKERK AAN DEN RIJN

SOESTERBERG

STIHL

JOHN DEERE

VIKING

K'ARCHER

AVANT

de groene hand
steef, duurzaam kwaliteit
gratis advies en support

KEUR
Dát werkt zeker!

WWW.KRAAKMAN.COM

Moderne leef-werktuin met buitenkamer, ontworpen en aangelegd door Somers Hoveniers

De opdrachtgevers, een jong stel met een kindje in Valkenswaard, wilden zowel zakelijk als privé gebruikmaken van de ruimte, maar wel zó dat privé en zakelijk gescheiden blijven.

Willem Somers, de eigenaar van Somers Hoveniers, vertelt: 'Van deze tuin rond een vrijstaande nieuwbouwwoning hebben we een belevingsruimte gemaakt, wat altijd ons streven is. Het buitenverblijf hebben we dwars over het perceel gelegd, om de gewenste scheiding aan te brengen. Daarnaast zorgt een coulissenmuur met natuurstenen uitstraling voor een scheiding tussen zakelijk en privé.' De muur wordt volgens Somers 's avonds uitgelicht, voor een sprookjesachtig tafereel.

Het buitenverblijf

Uit een eikenhouten frame is het tuinverblijf opgetrokken, met daarin zwarte stalen raamkozijnen. Het verblijf bevat een buitenkeuken en een haard en is gedecoreerd met industriële lampen en een boomstamtafel. De eigenaar heeft door de week en overdag geregeld zakelijke gesprekken in het tuinverblijf. Somers legt uit: 'Dan zijn de shutters van de woning dicht, zodat het verblijf is afgesloten van het huis. In het weekend en 's avonds gaan de shutters open en is het tuinverblijf voor het gezin.' Het deel achter het verblijf is ook een privégedeelte.

Beplanting en verharding

'We hebben beplanting met veel kleur en variatie uitgezocht die continu bloeit', zegt Somers. 'De tuin ligt op het zuidwesten, waardoor de zon volop aanwezig is op het terras tegen de woning. Om privacy en sfeer te creëren, hebben we leibomen tegen de vergrijsde muur gezet. De erfafscheiding is een gaashekwerk met hederabeplanting.' Somers heeft gebakken dikformaten, betonklinkerkei, Geo-antica, lineair wildverband en betontegel Schellevis toegepast.

Bijzonder is dat je dit soort ruimte invullingen meestal ziet op grotere percelen. Somers: 'De tuin is lang en smal. Daarom hebben we het buitenverblijf horizontaal in de tuin geplaatst, wat een ruimtelijk effect creëert. Door een muurtje van wildverband over de breedte van het perceel te leggen, hebben we breedterwerking gecreëerd. Bij dit project zijn kosten noch moeite gespaard om de gewenste functie en uitstraling aan de tuin te geven. De opdrachtgevers hebben hun eigen droom verwezenlijkt en niet gedacht aan de verkoopwaarde, met als resultaat dat ze nu enorm veel woongenot hebben.'

Willem Somers

Stadse gezinstuin, in 2016 ontworpen en aangelegd door Biesot Tuinen en Parken

De eigenaren van de stadse gezinstuin die Biesot Tuinen en Parken heeft ingezonden voor de VHG-wedstrijd Tuin van het Jaar 2018, raakten geïnspireerd door foto's van Biesot-tuinen in een tuinboek van fotografe Modeste Herwig.

Ontwerper Bart Biesot vertelt: 'Omdat het een stadstuin is, is hij relatief klein, wat voor mij een mooie uitdaging was. Het stel heeft drie jonge kinderen, dus ze wilden een trampoline in de tuin en in ieder geval een schommel-hangbank plus grote loungezit.'

Functioneel en esthetisch

Omdat de eigenaren veel werken, wilden ze een onderhoudsintensieve tuin, die ze veel kunnen gebruiken. Biesot: 'Als verharding hebben we keramiektegels gelegd, die makkelijker schoon te

maken zijn dan de gemiddelde betontegel. We hebben de tegelvoegen opgevuld tegen onkruid met een langzaam waterdoorlatende voegmortel. Ook de vlonder is gemaakt van composite, zodat hij makkelijk schoon te houden is en niet glad wordt in de winter.'

Behalve dat hij functioneel moest zijn, was de wens om deze tuin ook esthetisch te betrekken bij het huis. Biesot: 'Huis en tuin vormen één geheel, bijvoorbeeld doordat we de erfafscheiding in het wit doorgetrokken hebben in de tuin, gemaakt uit

IJZERSTERK

zelf Herstellend Engels raaigras

REGENERATING

Perennial Ryegrass

NIEUW!

**Revolutionair:
uitlopervormend
Engels raaigras.**

- Snel en sterk.
- Breed inzetbaar.
- Minder onkruid.

 BARENBRUG

Groot in Gras

www.barenbrug.nl/rpr

NIEUW

ACO EasyGarden Slimline

Slimline: Daar is over nagedacht!

Voor een minimalistische uitstraling van terrassen worden vaak groot formaat tegels gebruikt. Juist bij deze toepassing is de noodzaak voor een goede afwatering extra belangrijk en is een lijnafwateringssysteem de juiste oplossing. Om het minimalistische design te versterken is afwatering met de Slimline dé oplossing. Het extra kleine aluminium designrooster ondersteunt een strak modern vormgegeven terras.

- Design voor de tuin
- Eenvoudig te plaatsen
- Complete systeemopbouw
- Kwalitatief hoogwaardig materiaal

www.aco-easygarden.nl

ACO EasyGarden

*Duurzaamheid en onderhoudsgemak
door slim omgaan met regenwater.*

aluminium platen die wit zijn gespoten. Het tuingevoel hebben we gecreëerd met grote buxusbollen in het midden van de tuin en groene elementen op de erfafscheiding. Deze groenelementen zijn onderhoudsintensief. Rond de trampoline hebben we een *Elaeagnus ebbingei*-haag (olijfwilg) aangebracht, zodat hij uit het zicht staat. Zoals je ziet, kun je met kleine stukken groen een groot groenbeeld vervaardigen. Je kijkt wel over de groene elementen heen naar de rest van de tuin, zeker als je erin staat, dus er is volop doorkijk en overzicht. Maar vanuit het huis is het tuinbeeld groen en rustig. Voor de hangbank hebben we een pergola gemaakt van hardhout. Die staat direct bij de achterzijde van het huis.'

De eigenaren werken veel, dus de beplanting en materialen zijn onderhoudsintensief

Efficiënt omgaan met beschikbare ruimte

De loungebank is ter plekke gemaakt. 'Het zitelement bestaat eigenlijk uit twee klepbanken, zodat ze ook kunnen dienen als opbergruimte', vertelt Biesot. 'Door de bank tegen de erfafscheiding te zetten, ga je het efficiëntst met de ruimte om en kun je een grotere bank neerzetten dan wanneer je een bank los in de ruimte plaatst.'

Aankleding

De styling van alle groeninrichtingen die Biesot Tuinen en Parken maakt, wordt verzorgd door Esther, Barts vrouw. Esther Biesot: 'Boven de loungezit hangt een DCW-Editions-outdoorlamp vanaf de erfafscheiding, met een arm van 90 cm. Een kleinere DCW-lamp hangt boven de buitenkeuken en aan het huis. De aankleding, zoals het kleed en de kussens, zijn afgestemd op de smaak van de bewoners en het interieur van de woning. Hierdoor wordt de tuin een persoonlijke beleving en vormt hij een kloppend geheel.'

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7313

Rustgevende subtiele patiotuin, in 2013 ontworpen en aangelegd door De Rooy Hoveniers

Gunther de Rooy heeft in deze rustgevende patiotuin niet gekeken naar wat praktisch is, maar wat esthetisch belangrijk is. De Rooy stelt het daarbij altijd op prijs als de klant kritisch is, want dat houdt hem extra scherp. 'Ik vind het ook leuk om keuzes te beargmenteren. Overal zit een gedachte achter.'

Mooi schilderij vanuit alle hoeken

'Natuurlijk gaat het er in de eerste plaats om wat de klant belangrijk vindt en in zijn of haar tuin wil terugzien. Maar daarna ga ik kijken naar wat esthetisch het mooiste beeld geeft, vanuit alle hoeken.' De Rooy heeft zich niet teveel bezig gehouden met zichtlijnen. 'Er wordt altijd zo gezocht naar lijnen, maar hoe vaak sta je nou op dat punt voor die zichtlijn? In dit geval kijkt men zowel vanuit de slaapkamer, het kantoor als de keuken naar de tuin. Vanuit alle hoeken in het huis moest de tuin een mooi schilderij worden! Er staan vaste planten net voor het keukenraam, de slaapkamer kijkt uit over een kruidenhoek en vanuit het kantoor zie je losse potten met *Agapanthus*. Ik heb gekozen voor veel diversiteit in het toegepaste sortiment, met veel excentrieke, bijzondere plantjes in plaats van grote groepen planten.'

Groene tuin waar je ook kunt zitten

'De tuin is bijna vierkant, maar oogt dieper door het gebruik van cortenstaal in de lengteassen. De vloer in de tuin is geen vast terras; het zijn meer losse vlekken, vooral bestaande uit half-verharding en zo min mogelijk tegels. Ik probeer spontaniteit aan te brengen in tuinen en ze een aanblik te geven alsof de groeninrichting altijd al zo geweest is. In plaats van overal terrassen te maken, leg ik liever natuurlijke ruimtes aan waarin je ook kunt zitten. Achter in deze tuin kunnen nog net twee stoeltjes staan in de schaduw. Daarmee blijft het groene beeld behouden, wat niet gebeurt als je er een terras aanlegt.'

Beweging

Door het waterornament zit er beweging in de tuin; het water loopt van het ene naar het andere punt over een steen en over de grond naar een bassin. Het water geeft een spiegelend effect aan het natuurstenen ornament. Het bassin is een drink- en wasbak voor vogels, maar ook een speelplek voor de kleinzoon van de tuineigenaars.

Natuurlijke achterwand

Omdat er voorheen een winkelcentrum met neonreclame tegen de achterkant van de tuin lag, is er op de erfgrans aan de achterkant een natuurlijk ogende, dichte houten wand opgetrokken met isolerend materiaal en blauwe regen erboven. 'Het winkelcentrum is inmiddels gesloopt', vertelt De Rooy, 'maar de wand dient nog steeds als natuurlijke rustige achterzijde.'

Gunther de Rooy

Recreatief groen

NIEUW ons Green Life™ Programma
Wij helpen in 6 relevante leefomgevingen met de beste
en duurzame boom- en plantkeuzes

Leefwereldverbetersaars

M. van den Oever

TREE & PLANT NURSERY SINCE 1791

Select Plant
Deelnemer Laan- en Sierbomen

Uw toegang tot 12.000 soorten groen

Wij luisteren en kijken naar mensen in hun leefwereld
en passen ons eeuwenoude en nuchtere verstand van bomen,
struiken en planten toe om die leefwereld te verbeteren.

Kerkeind 12 • 5076 AC Haaren • The Netherlands • +31(0)411 - 62 19 64 • info@mvandenoever.nl

Kies een opleiding!

- **European Treeworker
Boomverzorging**

Open dag MBO Eindhoven
zaterdag 20 januari 2018 10.30 - 14.30 uur
Open dag MBO Apeldoorn
zaterdag 3 februari 2018 10.00 - 15.00 uur

Informatie en aanmelding:

Helicon MBO Apeldoorn
André Hillebrand, 06 24 67 51 22
a.hillebrand@helicon.nl

Helicon MBO Eindhoven
Corik Geurts, 06 30 67 88 08
c.geurts@helicon.nl

helicon.nl

ELIET TL 450 PRO HD

ELIET TL 450 PRO

ELIET CAMELEON H 450

ELIET®

ELIET TL 450 PRO HD

ELIET TL 450 PRO

ELIET CAMELEON H 450

Het aanbod bladblazers en zuigers van Eliet is ruim.
Elke machine staat voor comfortabel werken, een hoge
productie van uw medewerker, innovatie en kwaliteit.

Vraag om een gratis demonstratie!

0575 59 99 99

info@stiermandeleeuw.nl

Hakselaars - Zaaimachines - Verticuteermachines

Plantenbakken en bijpassende sfeerverlichting

Strakke stalen vormen, knallende kleuren of de natuurlijke uitstraling van hout, dat bij ieder soort tuin past

Er is steeds meer keus in plantenbakken en dat is niet verwonderlijk. Een houten plantenbak versterkt je tuinontwerp en maakt je groene plek helemaal af. Steeds meer particulieren, scholen, instellingen, architecten en tuinontwerpers plaatsen dan ook deze opvallende bakken. Naast de mooie uitstraling biedt een houten plantenbak nog andere voordelen. Zo is het soms lastig om een kuil voor de boom te graven. Bijvoorbeeld doordat er allerlei leidingen en kabels lopen of omdat je geen tuin hebt maar wel een dakterras. Plantenbakken zijn dan een goede oplossing.

Perfect voor vijgen en olijfbomen

De nieuwe generaties vijgen en olijfsoorten zijn zo gekweekt dat ze beter tegen ons Nederlandse klimaat kunnen dan vroeger. Het zijn ook bij uitstek soorten die het goed doen in een houten plantenbak. De vijg bijvoorbeeld, heeft beperkte wortelruimte nodig als je wilt dat hij veel vruchten vormt. In de volle grond bereik je dat met een stenen blokkade of een plastic speciekuip die je ingraaft. In plaats daarvan kan de vijg in een plantenbak. Naast de olijf en vijg zijn er nog veel soorten die geschikt zijn voor een houten plantenbak zoals bijvoorbeeld sierappel, sierpeer, Japanse esdoorn, berk of de dakplataan. Het wortelgestel van bomen in een bak zal zich niet zo vertakken als dat van exemplaren in de volle grond en daardoor zal de omvang van de kruinen kleiner blijven. Handig, want niet iedereen heeft een grote tuin waar bomen onbeperkt kunnen uitdijen.

Bijpassende sfeerverlichting

Naast het plaatsen van een plantenbak kun je je tuin nog unieker maken door het plaatsen van sfeervolle buitenlampen met beplanting. Deze exclusieve buitenverlichting combineert twee elementen van de natuur (licht en groen) met elkaar waardoor je lampen hebt met een uniek karakter.

De buitenlampen bestaan uit een combinatie van robuust beton, grove staalverbindingen en een stukje natuur. Door deze materialen met elkaar te verbinden sieren deze buitenlampen ook bij daglicht je tuin. Het natuurlijke materiaal van de buitenlampen zorgt ervoor dat de lamp al straalt zonder dat er een lichtje schijnt. Als de warme gloed van de ledlamp gaat schijnen, heeft dit effect op de gehele tuin. De buitenlampen zijn leverbaar in twee unieke modellen en hebben dankzij het ruwe smeedwerk een krachtige uitstraling.

Tuinwaardig

Tuinwaardig is leverancier van premium producten voor de basis, inrichting en verzorging van de tuin. Het bedrijf levert duurzame en kwalitatieve producten waar je lange tijd plezier van hebt en waardoor de tuin zijn waarde behoudt. Via de webshop is een uniek aanbod aan stijlvolle tuinmeubelen, plantenbakken en buitenverlichting verkrijgbaar. Daarnaast heeft het bedrijf verschillende onderhoudsproducten voor een mooie en vitale tuin. Meer informatie over het bedrijf en het productaanbod vindt u op: www.tuinwaardig.nl

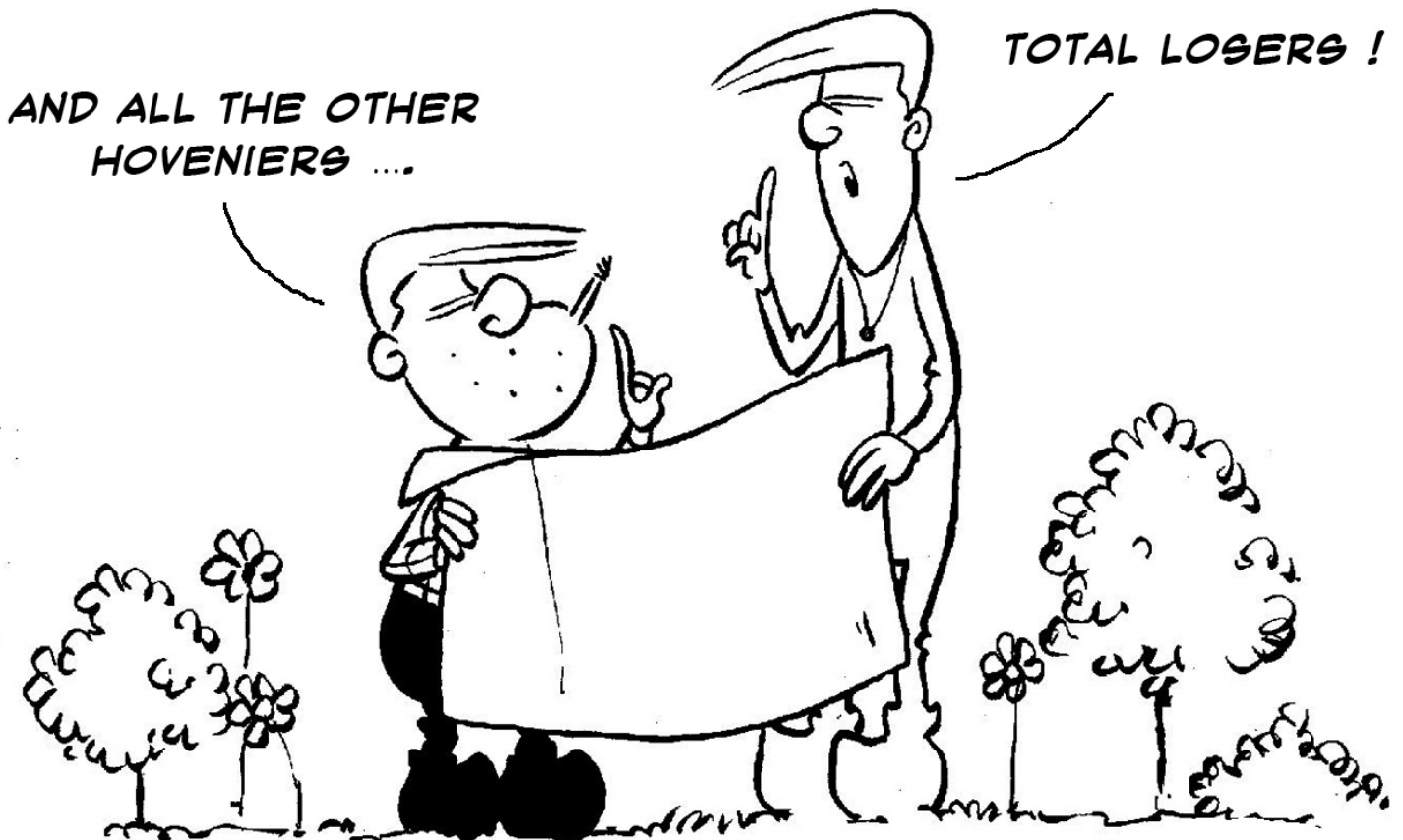
Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7314

Bart en Boris

OP ZOEK NAAR INSPIRATIE

De klant houdt van een duurzame tuin; wij dus ook

De hovenier: wereldverbeteraar of inspirator?

Duurzaamheid is in, duurzaamheid is hot en op het gebied van duurzaamheid kun je met weinig zaken zo scoren als met een tuin. Vakblad De Hovenier nodigde tien – niet representatieve – hoveniers en ontwerpers uit voor een discussie over duurzaamheid bij het plantencentrum van Ans Verkleij en Hans Verdel in Boskoop.

Auteur: Hein van Iersel

HET FORUM 'DE DUURZAME TUIN' WERD BIJGEWOOND DOOR:

- Alies Fernhout, hovenier/ontwerper/kweker, lid van Vakgroep De Wilde Weelde
- Ans Verkleij, directeur Boomkwekerij A.Th. Verkleij, kwekerij en afhaalcentrum
- Ben van Ooijen, directeur Tuinen van Appeltern en ex-hovenier
- Hans Verdel, directeur Boomkwekerij A.Th. Verkleij, kwekerij en afhaalcentrum
- Ilya Toornvliet, hovenier en stadstuinier, lid van Vakgroep De Wilde Weelde
- John Koomen, hovenier en voorzitter van VHG Vakgroep Hoveniers
- John van der Laar, Boomkwekerij A.Th. Verkleij, kwekerij en afhaalcentrum
- Paul Casteleijn, hovenier/ontwerper en lid van het Humaan Ontwerpen Collectief
- Ruud Aanhane, hovenier/ontwerper en lid van het Humaan Ontwerpen Collectief
- Sjaak Koot, vasteplantenkweker en meedenker duurzame ontwikkeling buitenruimte
- Wankja Ferguson, ecooloog/hovenier/ontwerper en lid van Vakgroep De Wilde Weelde

Het gezelschap dat op maandag 18 december bij elkaar komt voor een discussie over *de duurzame tuin* is zoals gezegd niet representatief, maar wel bovenmatig geïnteresseerd in *de duurzame tuin*. Ben van Ooijen, directeur en oprichter van de Tuinen van Appeltern, vat het met een licht ironische ondertoon samen: 'Als het aan ons zou liggen, waren er helemaal geen problemen. Dan zouden alle tuinen groen en duurzaam zijn.' Maar

Van Ooijen is ook realistisch genoeg om zichzelf tot de orde te roepen en weer met twee poten terug op aarde te zetten. 'Net zo goed als maar een klein deel van Nederland bij ons in de Tuinen van Appeltern op bezoek komt, bereiken alle hoveniers van Nederland maar een fractie van de consumenten. De meeste consumenten modderen zelf maar wat aan. Wil je echt iets bereiken op het gebied van duurzaamheid, dan moet je die mensen zien te bereiken.' Ook John Koomen is bescheiden als het gaat om de ambities van zijn vak: 'De hovenier is maar een kleine schakel in het proces om tuinen duurzamer te maken.'

Op groen

De discussie gaat al gauw over op de vraag wat dan een duurzame tuin is en wat de rol van de hovenier is in dit proces. De meningen lopen nogal uiteen, maar iedereen lijkt het er wel over eens dat alle seinen wat betreft duurzaamheid in de tuin op groen staan. Langzaam gaan mensen anders denken over duurzaamheid in het algemeen en hun tuin in het bijzonder. Vasteplantenkweker Sjaak Koot: 'Vergelijk het met het eten van vlees. Mensen worden zich er langzaam van bewust dat het belangrijk is om minder vlees te eten. Ook tuinen en de openbare ruimte worden langzaam wat groener en meer gericht op planten in plaats van stenen.' Wankja Ferguson, hovenier en lid van hoveniersclub De Wilde Weelde, is daar nog niet zo van overtuigd: 'Ik woon in Groningen en kom ik in een nieuwe wijk in Haren, wat eigenlijk de goudkust van Groningen is, dan zijn de tuinen daar overwegend stenig.' Alies Fernhout komt uit Amsterdam en is wel optimistisch over de richting die het opgaat: 'Ik geloof heilig in de kracht van de consument.'

Alies Fernhout heeft haar bedrijf in Amsterdam en snapt best dat consumenten in Amsterdam anders met tuinen omgaan dan consumenten op het platteland. Maar Fernhout is tegelijk ook realistisch: 'Kijk eens wat we hier aan het doen zijn. Hartstikke leuk en gezellig, natuurlijk, maar het is preken voor eigen parochie. De consument zit hier niet aan tafel en die moeten we zien te bereiken.' Voor collega-hovenier Ilya Toornvliet is duurzaam tuinieren ook een kwestie van minder aangeharkt werken. Ze verbaast zich wat dat betreft over een hoveniersbedrijf dat de naam Glad, Strak en Netjes heeft gekozen. Een duurzame tuin mag ook mooi zijn, maar moet vooral natuurlijk zijn in plaats van aangeharkt. Toornvliet: 'Ik hoorde recent dat een woningbouwcorporatie een bestaande groene tuin liet afbreken en helemaal bestraten met 30/30 grijze betontegels. Dat is natuurlijk van de gekke. Dat een tuin wordt opgedoekt omdat in de regels van de woningcorporatie staat dat je alles in de oorspronkelijke staat moet opleveren. Zo'n opdracht zou ik nooit aannemen.'

Missionaris

Ik hoor als gespreksleider de discussie aan. Het valt me op dat hier een aantal hoveniers zit die het bijna als hun persoonlijke missie zien om Nederland aan de groene tuin te krijgen, en ik vraag: 'Hoe zien jullie jezelf: als inspirator of als missionaris die de duurzame tuin komt prediken?' Ruud Aanhane, hovenier en ontwerper, is stellig: 'Ook als missionaris, natuurlijk.' Later in de discussie nuanceert Aanhane die stelling weer: 'Als hovenier ben je natuurlijk vooral dienstverlenend bezig.'

De echte hovenier

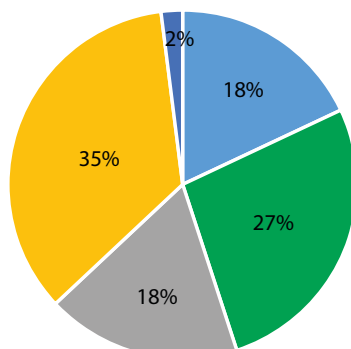
Wat is een *echte hovenier*? Dat is een vraag die

Op de website van vakblad De Hovenier en Stad + Groen werd medio december een enquête uitgezet die werd ingevuld door 107 website-bezoekers.

Dit waren de eindresultaten:

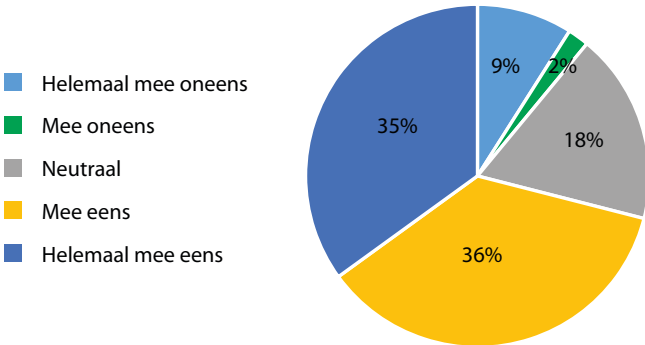
DUURZAAMHEID IS LEUK, MAAR KLANTEN WILLEN DIT VAAK NIET EN KIEZEN VOOR VERSTENING EN LEKKER MAKKELIJK.

- Helemaal mee oneens
- Mee oneens
- Neutraal
- Mee eens
- Helemaal mee eens

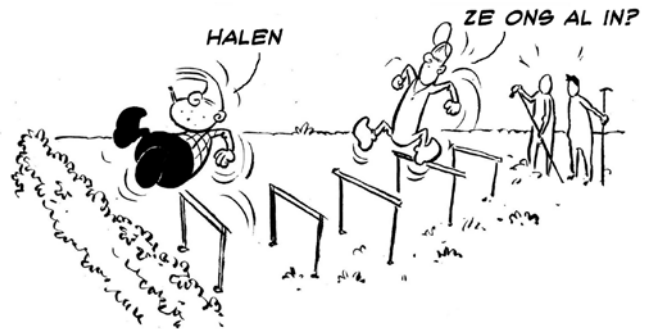

EEN HOVENIER DIE DUIDELIJK STELLING NEEMT VOOR DE DUURZAME TUIN HEEFT EEN VOORSPRONG OP DE SCHOFFELAARS DIE VASTHOUDEN AAN HET OUDE.

Bart en Boris

EEN DUURZAME HOVENIER HEEFT EEN VOORSPRONG

door de hele discussie heen gegeven zit. Voor John Koomen, als voorzitter van de VHG Vakgroep Hoveniers, is dat bijna een onzinnige vraag. In zijn visie is een hovenier gewoon iemand die de groene buitenruimte bijhoudt. Iemand die met borstel onkruid weghaalt in de openbare ruimte hoort daar dus ook bij. Maar voor het merendeel van de aanwezigen is dat niet voldoende. *De echte hovenier* is iemand die bovengemiddeld bezig is met duurzaamheid in de tuin. Ben van Ooijen toont zich op dit gebied geen scherpslijper, maar

tanjehouten poort, die volgepropt zit met allerlei slimmigheidjes en elektronica. Met duurzaamheid heeft dat misschien niet zoveel te maken, maar Koomen wil er wel een punt mee maken. Je kunt een klant boeien met kennis over natuur, ecologie en duurzaamheid, maar de keiharde waarheid is dat veel klanten misschien meer gecharmeerd zijn van hightech gadgets dan van een zeldzame dag-

vlinder. Hoe je een klant als hovenier zou moeten overtuigen, is naar zijn mening redelijk eenvoudig: 'Het gaat om plaatjes, plaatjes en nog eens plaatjes.' Als je het te moeilijk en te ingewikkeld maakt, raak je de gemiddelde Nederlander kwijt. Vandaar dat we, aldus Koomen, ook mensen als Lodewijk Hoekstra nodig hebben; die kunnen de duurzame tuin populariseren. Voor Wankja Ferguson, maar

Ruud Aanhane: 'Alle seinen staan op groen voor de duurzame tuin'

hecht wel sterk aan groen in de tuin. Een van zijn regels voor tuingeluk luidt niet voor niets: maximaal een derde deel bestrating, de rest groen in de vorm van borders of gazon. Wankja Ferguson is het meest uitgesproken. Zij vindt het vooral belangrijk om heel veel kennis te hebben van de relaties tussen dieren en planten in de tuin. Diervriendelijk tuinieren betekent vooral dat je beschikt over diepgaande kennis op dit gebied. John Koomen vliegt het op een andere manier aan. Hij haalt zijn smartphone tevoorschijn en laat iedereen zien welke klus zijn mannen net die dag hebben afgerond: een ongetwijfeld dure kas-

Alies Fernhout

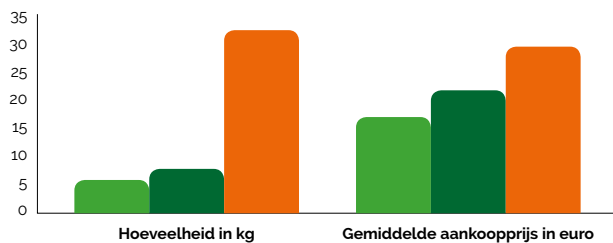

Landscaper
Pro®

- Milieubewust; nauwelijks uitspoeling van voedingsstoffen
- Een gezondere, sterkere en dichtere grasmat
- Meer resultaat met minder strooien

UITGEREKENEND DE BESTE KEUZE

Vergelijk voedingsinput en kosten per 100 m²

- Landscaper Pro Full Season
27-5-5+2MgO, 8-9 M, één keer strooien
- Landscaper Pro All Round
24-5-8+2MgO, 4-5M, twee keer strooien
- Alternatieve meststof
9-3-6+3MgO, 3M, twee keer strooien

Ook geïnteresseerd? Ga naar www.landscaperpro.nl

Part of

innogreen

Passie
voor groen

inzet van natuurlijke oplossingen

projectbegeleiding bodem- en
bemestingsadviezen

samenwerking

bodemverbetering
organische meststoffen

biologische
gewasbescherming

Nieuwe producten: mos, taxuskever,
engerlingen & meststoffen

www.innogreen.nl / info@innogreen.nl / T0031(0)183-509796

Ben van Ooijen

Nieuwe producten op het gebied van duurzaamheid worden eerder opgepikt door de burger dan door de gemiddelde hovenier

niet alleen voor haar, is dat duidelijk een stap te ver. Hoekstra is misschien wel de bekendste hovenier van Nederland, maar dat wil niet zeggen dat iedereen het eens is met de manier waarop hij zaken aanvielt. Ferguson geeft daarbij eerlijk toe

dat daar ook een component van na-ijver in zit. Zij heeft als academisch geschoold ecooloog jaren geïnvesteerd om kennis over interactie tussen dieren en planten in een tuin op te doen, maar voor een populair programma op tv gaat dat veel te ver. Ook Ben van Ooijen vindt duidelijk dat Ferguson een paar etappes voor ligt op de gemiddelde Nederlandse burger: 'Ik ben al blij als mensen planten in hun tuin zetten en niet alles vol leggen met stenen. En daarbij: hoveniers zijn ook maar mensen. Die moeten ook gewoon hun boterham verdienen.'

Inspirator

In de enquête op de website van De Hovenier wordt ook gevraagd wat een hovenier moet zijn: een inspirator of iemand die gewoon op commando zijn klussen uitvoert. Anders dan 107 respondenten in de enquête geven de aanwezigen tijdens de forumdiscussie aan dat een hovenier mensen moet verleiden om hun tuin wat duurzamer in te richten. Verleiden betekent in dit geval ook dat je klanten moet laten zien hoe het anders kan, en dat dat niet per se ingewikkelder of duurder hoeft

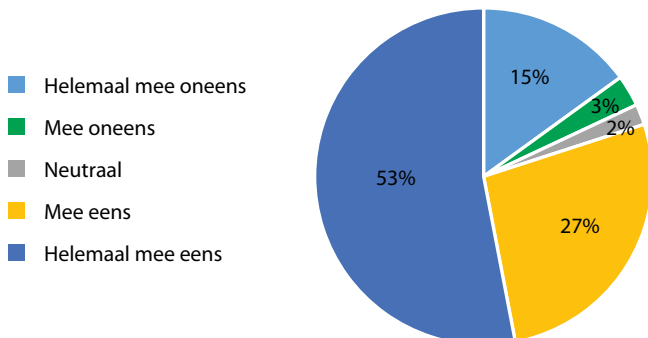
te zijn. Het woord 'ontzorgen' valt een paar keer, als de aanwezigen uitleggen wat een hovenier moet doen op het gebied van duurzaamheid. Alias Fernhout: 'Je moet een alternatief kunnen bieden en laten zien dat het anders kan.' In de enquête wordt dat ook herhaaldelijk gemeld: 'Goede voorlichting door de hovenier is heel belangrijk om te laten zien dat een duurzame tuin ook makkelijk kan zijn.' En: 'Als je het goede verhaal vertelt, gaat vrijwel elke klant mee.'

Ben van Ooijen heeft het idee dat veel hoveniers het eigenlijk ook niet zo goed weten. Als fabrikanten met nieuwe vondsten en producten komen, ziet hij zelf dat dit vaak veel eerder wordt opgepikt door de burger dan door de gemiddelde hovenier. Van Ooijen geeft als voorbeeld infiltratieboxen. Hoveniers pakken dat niet op; ze gaan dat pas toepassen in de tuin als de opdrachtgever erom vraagt. Een gemiste kans, aldus Van Ooijen.

Skal

Duurzaamheid kun je op tal van manieren inzetten. Je kunt kiezen voor een overwegend groene

EEN GOEDE TUINONTWERPER/HOVENIER IS EEN INSPIRATOR ALS HET GAAT OM DUURZAAMHEID.

Onze online Plantengids

Meer dan 7500 leverbare
plantensoorten, voorzien
van informatie en
afbeeldingen.

*zoek op plantnaam
of filter op 24
verschillende
plantkenmerken*

*ook handig
op tablet
of mobiel*

Ontdek ons complete assortiment boomkwekerijgewassen en bestel online

Den Mulder Boomteelt biedt - met meer dan 10.000 artikelen - een compleet en kwalitatief hoogwaardig assortiment voor de professionele hovenier en groenvoorziener. De eigen productie speelt hierin een centrale rol; op een oppervlak van circa 200 hectare kweken we zo'n 2000 soorten park- en laanbomen, karakteristieke sierbomen, meerstammige bomen, coniferen en solitair heesters.

- ✓ Compleet assortiment boomkwekerijgewassen
- ✓ Open en transparante prijzen
- ✓ Gemakkelijk zoeken op plantkenmerken
- ✓ 24/7 inzicht in onze actuele voorraad
- ✓ Prijsreductie bij online bestellen
- ✓ Bezorging op locatie

Ga naar:

www.denmulderboomteelt.com

Specialist in sortiment

DUURZAAMHEID IS EEN ENORME KANS VOOR DE HOVENIER

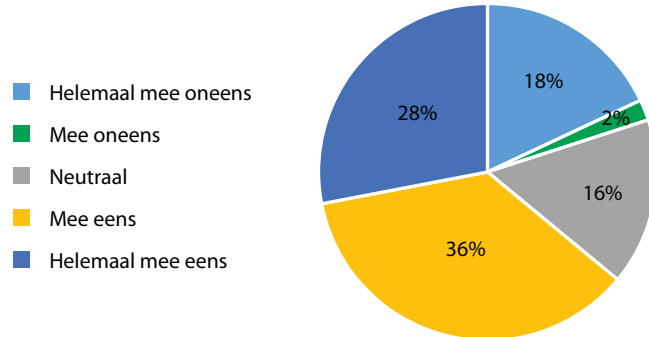
'De afgelopen decennia is de mens steeds verder van de natuur af komen te staan en is groen steeds meer een sluitpost geworden. De groenvoorziener heeft zich heeft in toenemende mate ontpopt als expert in het aanbrengen van dode materialen waarbij er veel te weinig aandacht is voor de groene en de gezonde leefomgeving. Het is juist de hovenier die de missie duurzaamheid zou moeten hebben, niet alleen omdat het belangrijk is, maar ook omdat het een ongelofelijke kans is voor het vak.

Straatjes leggen en schuttingen zetten kan iedereen, maar een plek maken waar de mens gelukkig is en er ruimte is voor de natuur en het klimaat. In een wereld waarin alles maakbaar is en waarin het roer om moet kan de groenvoorziener zijn als een soort 'environmentalist' en expert op het gebied van natuur, klimaat, groen en gezondheid. Sociaal en maatschappelijk relevant en iemand met aanzien in tegenstelling tot het schoffelimago dat we nu hebben als sector. Natuurlijk moet er ook brood op de plank komen, maar de stip op de horizon lijkt me zo duidelijk!

Lodewijk Hoekstra

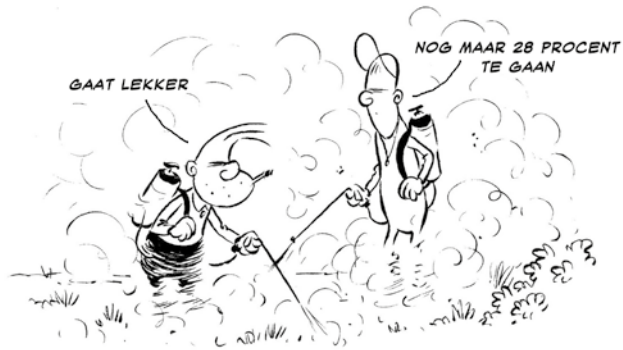

72% VAN DE NEDERLANDSE INSECTEN IS VERDWENEN, MAAR (STADS)TUINEN ZIJN EEN BELANGRIJKE EN ONDERSCHATTE BRON VAN NATUUR EN BIODIVERSITEIT.

Bart en Boris

72 PROCENT VAN DE INSECTEN IS VERDWENEN

tuin, maar ook een paar stappen verder gaan. Sjaak Koot, Wankja Ferguson, Ilya Toornvliet en Alies Fernhout zijn daar een duidelijk voorbeeld van. Zij kiezen voor een strikt biologische aanpak, waarbij chemie totaal uit den boze is. Alies Fernhout heeft voor haar vaste kwekerij zelfs het Skal-keurmerk aangevraagd. Sjaak Koot werkt volgens dezelfde normen, maar zegt van zichzelf dat hij allergisch is voor keurmerken. Ook de gastheer en -vrouw van de avond, Ans Verkleij en Hans Verdel, hebben een achtergrond in de biodynamische landbouw.

Natuur

Het belangrijkste aspect van de duurzame tuin wordt tijdens de discussie amper aangestipt, misschien omdat dit zo overduidelijk is dat je het bijna vergeet: de tuin als plek om in contact te komen met de natuur en als rustpunt in een overwegend stenige omgeving. Paul Castelijin is waarschijnlijk om die reden lid van het Humaan Ontwerpen Collectief. De gedachte achter dit collectief is dat je een tuin ontwerpt met de mens als uitgangspunt. In theorie is dat wellicht geen duurzaamheidsprin-

John Koomen

**Nieuw bij GreenMax:
Boomband**

**30% korting
Beursaanbieding
Groene Sector Vakbeurs**
(geldig in januari 2018)

Gebruik de volgende code bij uw bestelling:

GSVH2018

**Boomband verstelbaar -
Gesp**

Type: BBV05
Lengte: 60 cm per stuk
Breedte: 3,8 cm
Prijs per 10 stuks: € 29,90
Prijs per 100 stuks: € 284,05
Beursaanbieding: 30% korting

**Boomband verstelbaar -
Selfix, visstaartsluiting**

Type: BBV09
Lengte: 60 cm per stuk
Breedte: 2,2 cm
Prijs per 10 stuks: € 14,90
Prijs per 100 stuks: € 135,00
Beursaanbieding: 30% korting

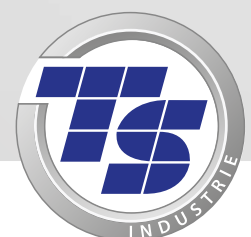
GreenMax | Tel: 0031 413 29 44 47 | www.greenmax.eu

Gebruiksvriendelijke krachtpatser

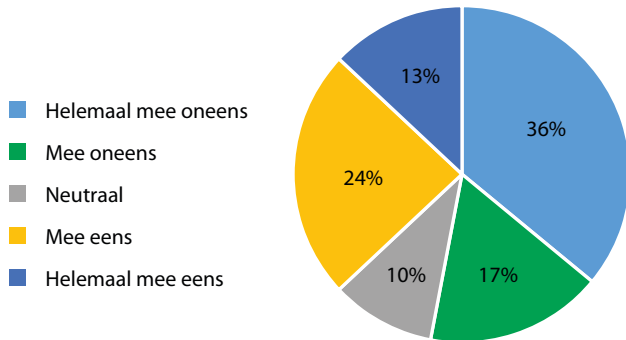
Vraag een demo aan en laat u overtuigen!

Dé expert in houtversnipperaars en alleshakselaars.
Met voor elk werk de juiste machine, aftakas of motor aangedreven,
met 2 verkleiningsystemen, een unieke invoerband en een
CO₂ reductie systeem.

AANDACHT VOOR RARE DUURZAAMHEIDSLABELS IS OVERDREVEN. HET GAAT OM DE TUIN, NIET OM DE GEBRUIKTE MATERIALEN.

met de natuur en als rustpunt in een overwegend stenige omgeving. Paul Castelijns is waarschijnlijk om die reden lid van het Humaan Ontwerpen Collectief. De gedachte achter dit collectief is dat je een tuin ontwerpt met de mens als uitgangspunt. In theorie is dat wellicht geen duurzaamheidsprincipe, maar in de praktijk komt het daar wel op neer. Castelijns: 'Voor mij is een tuin duurzaam als er zo weinig mogelijk dode materialen in zijn verwerkt.' Ben van Ooijen zegt hetzelfde met andere woorden: 'Voor mij is een tuin een goede tuin als je er mensen gelukkig mee kunt maken.'

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7301

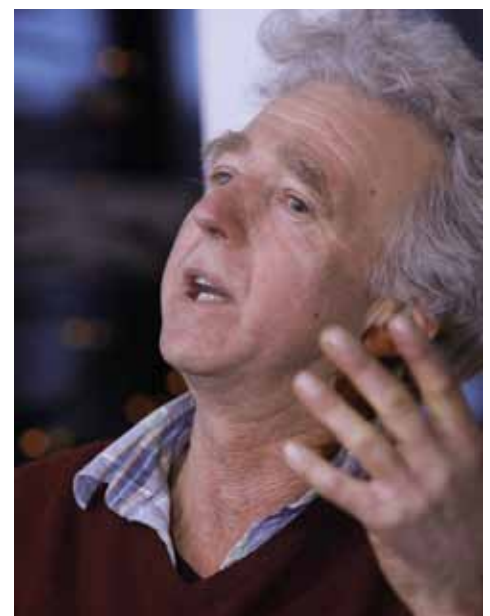
cipe, maar in de praktijk komt het daar wel op neer. Castelijns: 'Voor mij is een tuin duurzaam als er zo weinig mogelijk dode materialen in zijn verwerkt.' Ben van Ooijen zegt hetzelfde met andere woorden: 'Voor mij is een tuin een goede tuin als je er mensen gelukkig mee kunt maken.' chemie totaal uit den boze is. Alies Fernhout heeft voor haar vaste kwekerij zelfs het Skal-keurmerk aangevraagd. Sjaak Koot werkt volgens dezelfde normen, maar zegt van zichzelf dat hij allergisch is voor keurmerken. Ook de gastheer en -vrouw van de avond, Ans Verkleij en Hans Verdel, hebben een achtergrond in de biodynamische landbouw.

Natuur

Het belangrijkste aspect van de duurzame tuin wordt tijdens de discussie amper aangestipt, misschien omdat dit zo overduidelijk is dat je het bijna vergeet: de tuin als plek om in contact te komen

Sjaak Koot

Digitale maatjes

Negen handige apps voor de hovenier

De gemiddelde hovenier heeft aardig wat vakkennis paraat, maar een beetje ondersteuning kan nooit kwaad. Met handige apps bijvoorbeeld, die helpen bij ziekten en plagen of ondersteunen als het juiste gereedschap niet voorhanden is. De redactie van De Hovenier zet negen nuttige apps op een rijtje.

Auteur: Kelly Kuenen

3 min. leestijd

ACHTERGROND

1 Ziekten en plagen te lijf
 Kom je ziekten of plagen tegen waarvan je niet weet wat je ertegen moet doen, omdat je ze niet herkent of er weinig ervaring mee hebt? Deze app van de AOC Raad is tot stand gekomen in samenwerking met de WUR en Groen Kennisnet. De app geeft informatie over de meest voorkomende ziekten, plagen en onkruiden en de gewasbescherming die je ertegen kunt inzetten.

Naam: Beeldenbank
Systeem: iOS, Android
Kosten: kosteloos

2 Ondersteuning in planning
 De apps van FacilityApps zijn gericht op het digitaliseren van de papierwinkel en de werkprocessen 'buiten' voor de hovenier en groenbeheerder. Schouwingen, planning en taken, het direct plaatsen van bestellingen, het opmaken van offertes en werkbonden ter plekke en toegang tot informatie over werkzaamheden en projecten. Door een mogelijke koppeling met de vaksoftware van Infogroen kunnen hoveniers hun bedrijfsprocessen straks nog makkelijker stroomlijnen.

Naam: FacilityApps, daarbinnen voor de hovenier de 'Schouwing App', de 'Werkbon App' en 'Planning App'
Systeem: native apps voor iOS, Android, Windows
Kosten: afhankelijk van wensen en daaruit volgende samenstelling

3 De juiste boom voor je tuin
 Wil je een boom planten, maar weet je niet goed welke? De bomenzoektool TreeEbb is ontwikkeld door Boomkwekerij Ebben, maar fungeert als open source-systeem waarvan iedereen gebruik kan maken en waarvoor iedereen informatie kan aandragen. In de tool kun je bomen selecteren die aan bepaalde voorwaarden voldoen, zoals een bepaalde standplaats, bloeitijd of bladkleur. Zoek je een boom die klein blijft en het goed doet in de schaduw? Deze app geeft snel een overzicht van de mogelijkheden. Ook is het mogelijk op boomsoort te zoeken en bomen met elkaar te vergelijken.

Naam: TreeEbb
Systeem: iOS, Android. Tevens bruikbaar op pc
Kosten: kosteloos

4 Plantenkennishulplijn
 Natuurlijk heb je als hovenier al aardig wat kennis over bomen en planten paraat. Maar kom je in een tuin groen tegen waarvan de naam je even niet te binnen schiet? Er zijn diverse apps beschikbaar die je helpen bij het herkennen van planten. Deze app, Leafsnap, heeft als voordeel dat hij ontwikkeld is door onderzoekers van Amerikaanse universiteiten. Het nadeel is dat de app soorten bevat die in Noordoost-Amerika en Canada voorkomen en dat je voor de zoekfunctie het blad moet fotograferen, wat in de winter lastig zal zijn. Inmiddels is ook Leafsnap UK verkrijgbaar, waarvan de inhoud wellicht meer overeenkomt met het sortiment in Nederland en België.

Naam: Leafsnap
Systeem: iOS
Kosten: kosteloos
Overig: alleen in het Engels

5 Heb jij een iets oudere telefoon met een minder goed werkende camera? Of kun je om andere redenen geen goede foto maken? Een alternatief voor Leafsnap is Tree ID, een app waarin je een boom kunt identificeren aan de hand van bepaalde kenmerken, zoals de bladvorm, het uiterlijk van de bast of de aanwezigheid van bloemen of vruchten. Deze app is alleen in het Engels.

Naam: Tree ID
Systeem: iOS, Android
Kosten: kosteloos
Overig: alleen in het Engels

6 Meten is weten!
 Measurer is een simpele app om middels gps-kaarten afstand, omtrek of oppervlakte te meten. Met name bij kleinere tuinen kan het lastig zijn om op een gps-kaart begrenzingen aan te geven, omdat die op de kaart lastig zichtbaar kunnen zijn door bebouwing of overhangend groen. Daarom is het ook mogelijk een oppervlakte te meten door langs de erfgronden van de tuin of het perceel te lopen.

Naam: Measurer
Systeem: iOS, Android
Kosten: kosteloos
Overig: alleen in het Engels

7 Droge voeten houden
 Buialarm is een app die zijn sporen inmiddels heeft verdiend. Deze app geeft informatie over mogelijke neerslag. Ook is het mogelijk waarschuwingen in te stellen. De app stuurt dan een berichtje als er buien op komst zijn.

Naam: Buialarm
Systeem: iOS, Android
Kosten: kosteloos

8 Spijker je kennis bij
 Handig voor hoveniers, maar ook voor leerling-hoveniers en scholieren. De gebruiker van deze app krijgt elke dag drie vragen voorgeschoteld, met als doel zijn plantenkennis bij te spijkeren. De vragen zijn gebaseerd op de leerstof van de opleiding Aankomend Hovenier. De app houdt bij hoe goed de gebruiker scoort en zet dit af tegen het resultaat van andere gebruikers. Een leuke manier om plantenkennis, toepassingen en onderhoudsmaatregelen te oefenen.

Naam: VHG Plantenkennistrainer
Systeem: iOS, Android. Tevens bruikbaar op pc
Kosten: afhankelijk van het soort abonnement, kosteloos voor leden
Overig: aan te vragen via de website van de VHG

9 Bemesten
 In deze app wordt verhelderd welke middelen je tegen welke problemen kunt inzetten. Aangezien de app van DCM is, worden producten van deze fabrikant belicht. Dat gaat gepaard met nuttige aanleg- en onderhoudstips.

Naam: DCM Hovenier
Systeem: iOS, Android
Kosten: kosteloos

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7302

'Hopelijk maken we in 2018 weer winst'

Jacco Wisman (Eshuis Hoveniers) trekt zijn net overgenomen bedrijf uit het slop

'De hovenier uitgekleeft' is een rubriek waarin een ondernemende hovenier zich onbevreesd toont en niets onbesproken laat over zijn of haar bedrijf: wat gaat erin, wat gaat eruit? Jacco Wisman is de eerste die zich het hemd van het lijf laat vragen. Na roerige jaren doet hij een boekje open over het ondernemerschap aan vakblad De Hovenier. 'De reorganisatie kostte me bloed, zweet en tranen. Maar er staat nu wel weer een fris bedrijf klaar om 2018 gezond in te gaan', aldus de ondernemer in de periode rond kerst.

Auteur: Santi Raats

Jacco Wisman bij de typisch Engelse phone booth die hij in de voortuin van het bedrijf aantrof toen hij Eshuis Hoveniers overnam.

De kerstpakketten staan klaar, acht in totaal. 'De dag voordat we sluiten voor de feestdagen, komt iedereen helpen met schoonmaken. We halen letterlijk en figuurlijk de bezem door het bedrijf, om in januari met een schone lei te beginnen. Auto's, gereedschap, de kantine en het kantoor worden dan schoongemaakt. Na afloop drinken we een borrel.' Wisman doet er niet te dik over. Buiten staan niet de meest flitsende bedrijfswagens en binnen is het vooral functioneel. Hoe runt Wisman dit bedrijf precies?

Van manager naar interim naar eigenaar

Velen uit de groenwereld kennen Wisman uit zijn managerstijd bij BTL Bomendienst, van 2006 tot 2012. Na dit avontuur richtte hij zich met zijn bedrijf Advies Support als organisatieadviseur en interim-manager op losse projecten. Dat doet hij nog steeds, maar in januari 2015 kwam daar een behoorlijk ambitieus 'project' bij door de overname van Eshuis Hoveniers BV in Almelo, dat volgend jaar zijn 100-jarig jubileum viert. Maar toen brak, onvoorzien, een roerige tijd aan. 'Ik wilde aanvankelijk met mijn vaardigheden

op het gebied van reorganisaties, coaching en management Eshuis Hoveniers rendabeler maken. Het bedrijf deed veel bulkwerk in het openbaar groen en had daarnaast één heel grote klant, Woningbouwvereniging Beter Wonen, goed voor 42 procent van de omzet. Deze klant raakten we in 2016 kwijt en daarmee verloren we bijna de helft van onze omzet. Toen kwam het op een heel onprettige manier van reorganiseren aan: ik moest al het overtollige "vet" verwijderen.'

Reorganisatie in 2016

Eshuis Hoveniers ging financieel hard onderuit door reorganisatiekosten, gemiste omzet en advocatencosten. Er volgden vier gedwongen ontslagen. Drie van de ontslagen personen kon Wisman onderbrengen bij het lokale sw-bedrijf, twee als voorman en één als Wajonger. De vierde medewerker is blijven hangen, maar werd in 2016 grotendeels gedetacheerd bij collega-groenondernemers in de regio. Ook zijn kantoormedewerker moest hij tot zijn spijt laten gaan. 'Ik nam Eshuis Hoveniers over met de gedachte om er drie dagen per week aanwezig te zijn en de andere drie dagen actief te blijven met Advies Support, maar door de omstandigheden moest ik alles op kantoor zelf oppakken. Advies Support draait sindsdien op een laag pitje.'

Concurrentiepositie

Wisman zag de schoen al gauw op meerdere punten wringen: 'Klanten zijn vandaag de dag kritisch. Ze hebben de crisisprijzen nog in hun hoofd, maar willen wel het maximale resultaat zien. Dit had onder meer tot gevolg dat we vaste contracten kwijtraakten aan sw-bedrijven, die werken met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt voor ramprijzen. Bovendien heeft een groot deel van de medewerkers van Eshuis Hoveniers een 35- tot 40-jarig dienstverband. Ze zijn netjes volgens de cao-salarisschaal opgeklimmen, waardoor wij als bedrijf hoger in de salariskosten zitten. Dat helpt niet als je wilt concurreren. Zzp'ers zijn enerzijds in het voordeel. Zij kunnen een tijdlang keihard werken, ook op zaterdag en zondag, en dan in de winter stil gaan zitten. Mijn vaste krachten willen in januari en februari ook graag betaald krijgen, dus moet er ook dan werk zijn. Anderzijds zijn wij lid van de branchevereniging en werken we met een garantiesysteem. Als een van onze medewerkers een ongeluk krijgt en het werk niet kan afmaken, neemt een collega het over. Als een zzp'er een ongeluk krijgt, kan het zijn dat een klant een halfjaar in de rommel zit.'

Verkoop moet altijd doorgaan

Om te zorgen dat het verlies stagneerde en omzet

te maken, moest Wisman keihard in actie komen. 'Ik heb heel hard getrokken aan het commerciële verhaal, want de verkoop moet doorgaan; de rest draait op de achtergrond wel mee. Ik heb veel tijd gestoken in een nieuwe folder, in onze website en in het posten op social media', vertelt Wisman. 'Ook heb ik geïnvesteerd in nieuwe bedrijfskleding, zodat iedereen er weer fris en representatief uitziet.'

'Zakelijkheid betekent: niet voor niets werken. Maar op warme dagen rijd ik wel rond met water, appels en peren'

Overname van een regionale concurrent

In april 2016 nam Eshuis Hoveniers de regionale concurrent Hovenierscombinatie Twente over. Wisman: 'Ik nam de klantenportefeuille en de activiteiten over van de vorige eigenaar. Ook nam ik een werknemer van het overgenomen bedrijf in dienst. Met de vijf medewerkers die Eshuis Hoveniers al had en twee uitzendkrachten, komt het totaal aantal werknemers nu uit op acht. De vorige eigenaar verkocht zijn machinepark zelf, omdat dit deels verouderd was en deels overlapte met het machinepark van Eshuis Hoveniers.' In principe was de overname in april niet het ideale moment. 'Het groeiseizoen was net aangebroken en bovendien trof ik een slecht bijgehouden administratie aan, die eerst overgezet moest worden in het bestaande systeem van Eshuis Hoveniers. Maar ik kreeg er door de overname wel weer omzet bij en rekende er bovendien op dat we met de aantrekkende conjunctuur weer een stijgende lijn te pakken zouden krijgen.'

Van bulk naar particuliere tuinen

Naast de volle inzet op verkoop en op de overname, veranderde Wisman de strategie van Eshuis Hoveniers: 'We hebben onze focus verlegd van grootonderhoudswerk in het openbaar groen naar aanleg en onderhoud van particuliere en bedrijfstuinen', vertelt hij. 'We kunnen zelfs de hele aanleg in beheer nemen als het complexere tuinen betreft, en de regie voeren over de onderaannemers. In het begin moet je wat meer investeren, omdat aanlegkosten hoger zijn dan onderhoudskosten en omdat je extra mensen moet inhuren,

ARIENS®

Onze Ariens onkruidborstelmachine Pro370 is vernieuwd!

Wilt u milieuvriendelijk, snel en eenvoudig onkruid verwijderen, dan is de Ariens Pro370 de juiste machine voor u. **Geen gebruik van chemicaliën en meteen resultaat.**

De Ariens Pro370 is de eerste onkruidborstelmachine die een zeer laag investeringsniveau combineert met een zeer lage kostprijs per m². **De Pro370 bestrijdt niet alleen alle soorten onkruid, algen en mos maar ook heeft deze onkruidborstelmachine absoluut de beste prijs-kwaliteit verhouding in de markt!**

Machine excl. btw € 1152,89
Machine incl. btw € 1395,00

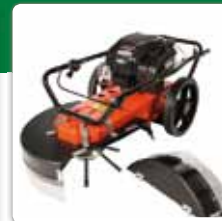
Voordelen van de Ariens Pro370 ten opzichte van andere manieren van onkruidbestrijding zijn o.a:

- Milieuvriendelijk.
- Direct resultaat.
- Te gebruiken bij ieder weertype.
- Ook de voedingsbodem wordt verwijderd.
- Lage aanschaf- en borstelprijs.
- In tegenstelling tot een bestrijding met chemicaliën kan de machine ook gebruikt worden in een niet-groeizame periode.

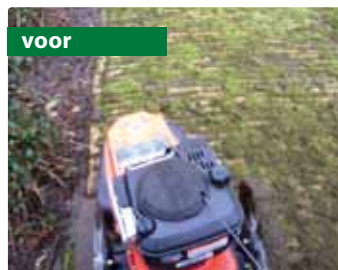

Spatkappen

De optioneel leverbare spatkappen bieden extra bescherming wanneer de gebruiker steentjes en andere objecten, die weggeslingerd kunnen worden, over het hoofd heeft gezien. Ook minimaliseert deze kap de kans op letsel en schade. Dankzij de uitneembare zijkant kunt u nog steeds langs muur, trottoirrand of andere objecten borstelen.

In de afgelopen 3 jaar is de Ariens Pro370 onkruidborstelmachine uitgegroeid tot een van de meest verkochte machines voor milieuvriendelijke onkruidbestrijding. Voor modeljaar 2017 heeft Ariens de machine op meerdere punten verbeterd. **Zo is bijvoorbeeld het eigengewicht zodanig verlaagd dat de Ariens Pro370 als lichtste uit de test kwam (ruim 10 tot zelfs 12 kilo lichter dan de vergelijkbare collega's)!** Verder zijn de vernieuwde wielen sterker en robuuster geworden. De nieuwe motor is schoner, stiller, sterker, trilt minder en start eenvoudiger. **Qua geluidsniveau is de Ariens Pro370 als stilste getest.** Verder is er veel aandacht besteed aan het gebruikerscomfort en bedieningsgemak. Hardstalen, vervangbare slijtnokken beschermen de borstelhouder als de borstelementen niet op tijd vervangen worden.

voor

na

EXCLUSIEF IMPORTEUR VOOR DE BENELUX

HELTHUIS

Tuin en Parkmachines B.V.

"Poort van Midden Gelderland"
Oranje 2
6666 LV Heteren
I www.helthuis.nl
E info@helthuis.nl
T +31 (0)26 - 4723 464

Sinds 1958 het adres voor Tuin- en Parkmachines

'Ik kan me niet voorstellen dat mijn marges zoveel slechter zijn dan die van een ander'

waardoor de personeelskosten toenemen. Maar meer kleine opdrachten levert minder risico op.' Bij aanleg en onderhoud van particuliere tuinen is wel een ander soort inspanning en een andere instelling vereist, volgens de hovenier. 'Medewerkers moeten bijvoorbeeld sociaal vaardig zijn tegenover klanten en met ze kunnen overleggen over de werkzaamheden. Onze medewerkers hadden in het begin moeite met de omschakeling, maar zijn inmiddels overstag.'

Door de focusverschuiving is het zwaartepunt intern verlegd naar aanleg, onderhoud, kennis van bodem, bemesting en sortiment en advies aan klanten, maar er is ook meer zakelijkheid ingebouwd. Wisman: 'Ik maak nu een werkplanning, waaraan de medewerkers zich moeten houden.'

Efficiëntie

Hij doelt hierbij op de grote onderhoudscontracten die Eshuis Hoveniers altijd had, waarin wel de bedragen vaststonden, maar niet het aantal uren. Hierdoor kwam het geregeld voor dat medewerkers van Eshuis Hoveniers tegemoetkwamen aan de wensen van klanten – vaak buurtbewoners – door terug te komen en onbetaald kleine werkzaamheden uit te voeren. 'Begrijpelijk', knikt Wisman, 'want de medewerkers beschouwden de stukjes groen als hun eigen kindje. Het resultaat was echter dat Eshuis Hoveniers een hoop tijd verloor met extra werkzaamheden, zonder dat het aantal werkuren duidelijk was vastgelegd in het contract. Dit kostte natuurlijk allemaal geld. Als je 90 uur hebt voor een project, maar je maakt er 100, dan kun je wel nagaan dat je verlies draait. Ik laat nu in beperkte mate cijfers aan de medewerkers zien, zodat ze inzien dat we al op de nul zitten en dat ze niet te vrijgevig kunnen zijn met onbetaalde klusjes. Ook is het soms noodzakelijk om doorlopende contracten te herzien.'

Vertrouwen winnen

Wisman heeft er nogal wat tijd en moeite in gestoken om iedereen, de medewerkers en de klanten, ervan te overtuigen dat het bedrijf zakelijk moet zijn en niet meer tegen bodemprijzen of helemaal

voor niets kan werken. 'Zakelijkheid hoeft niet te betekenen dat we als robots op de klus rondlopen. Dat is een misverstand dat ik uit de wereld moest helpen. Ik ben de eerste die op warme zomerdagen rondrijdt met flessen water, appels en peren, en als er op zaterdag wordt doorgewerkt, broodjes, koffie en soep uitdeelt op de klus. Het is belangrijk om de kloof tussen de directie en de medewerkers te dichten. Ik moet laten zien dat ik er ook voor ze ben onder moeilijke omstandigheden, en om zelf langs te gaan bij de klant, aangezien ik de persoon ben met wie de afspraken zijn gemaakt. En of dat nu om 6.15 uur is, omdat de agenda van de klant vol staat, of om 20.00 uur, dat maakt niet uit. Twintenaars zijn gesloten in hun communicatie; ze moeten eerst zien dat je te vertrouwen bent voordat ze met je in zee gaan. Ook sommige medewerkers vonden het moeilijk dat ze volgens mijn systeem en planning moesten gaan werken om het bedrijf rendabel te maken. Eén medewerker is daarom zijn eigen weg gegaan en heeft Eshuis Hoveniers verlaten. Maar nadat ik het vertrouwen had gewonnen, zowel bij de medewerkers als de klanten, had ik draagvlak voor deze "nieuwe zakelijkheid" van het bedrijf.'

De offertes van Eshuis Hoveniers bevatten foto's van de huidige situatie, tekeningen van een even-

BEN JIJ ZELFSTANDIG HOVENIER,
GROENVOORZIENER OF
WERKZAAM IN DE G.W.W.?

SAVE THE DATE VOOR HET

GROEN
Grijs
EVENT

9 FEBRUARI 2018
16.00 - 21.00 UUR

Locatie: Willemsen Hout & Verhuur/NOESK
Tielsestraat 85C te Opheusden

www.groengrijs.eu

HET EVENT...

Leveranciers van de groene en grijze sector organiseren een gezellige, ontspannen middag en avond voor jou! De 10 initiatiefnemers van GroenGrijs veilen voor het goede doel! Burgers, borrels en kennismaken met bedrijven die actief zijn in machines, gereedschappen, bedrijfskleding, planten etc. Aanmelden is niet nodig.

tuele nieuwe situatie, een prijsopgave en een aantal uitgangspunten. 'Door die uitgangspunten kan er geen discussie ontstaan over randzaken. Een paar voorbeelden: een bestaande scheur in de tuinmuur als gevolg van de wortels van dikke bomen die ervoor staan; overlast voor de burens, als Eshuis Hoveniers tijdens het werk gebruikmaakt van grote afvalcontainers; planten die kunnen worden geleverd naar de mate van beschikbaarheid, of het feit dat watergeven niet standaard in de overeenkomst is opgenomen. Dit zijn zaken waarover je als bedrijf helder moet zijn.'

Professionaliteit

Het uurtarief is nu 44 euro. Wisman: 'Want we zijn geen minderwaardige branche! Je mag wat vragen voor je kennis op het gebied van bodemkunde, bemesting, onderhoud, elektriciteit, verharding en duurzaamheid. Er is een doelgroep die waarde hecht aan professionaliteit en milieubewustzijn en die ook snapt dat bijvoorbeeld alternatief onkruid bestrijden extra geld kost. We besteden liever wat extra tijd aan onkruid verwijderen met de borstelmaschine om de klant te houden en toch milieubewust te werken.'

Weer op zijn pootjes

Wismans voorgevoel bleek gelukkig te kloppen. Vanaf 2017 merkte hij dat de koopkracht toenam door de conjunctuur en dat bedrijven en particulieren weer meer te besteden hebben. 'Met name bedrijven geven weer wat meer geld uit om de boel buiten op orde te hebben. Ze zien in dat de tuin rond het bedrijf hun visitekaartje is. In het begin van dit jaar moest ik nog vechten om ertussen te komen, maar in juli en augustus kregen we twee grote tuinen in opdracht.' De cijfers laten zien dat Wisman Eshuis Hoveniers uit de malaise heeft getrokken. In 2015 trof Wisman het bedrijf aan met een jaaromzet van 596.427 euro, inclusief de omzet van de Beter Wonen-aanbesteding van 274.000. Toen dit werk wegviel, bleef er dus 322.427 aan omzet over.

Eind 2016 bleek dat Eshuis Hoveniers 387.292 aan omzet had gedraaid. In 2017 was dit zelfs weer 462.246 euro. 'Dat is tweemaal een omzettingstijging van bijna 20 procent', vat Wisman samen, 'dus je kunt niet zeggen dat we niks hebben gedaan. We hebben als bedrijf serieuze stappen gezet. Hierdoor hebben we een crisis overleefd en kunnen we nu op weg naar de toekomst. We zaten dit jaar al dicht bij het break-evenpoint; hopelijk maken we in 2018 weer winst.'

Wisman blijft realistisch en waakzaam. 'Een omslag gaat langzaam, in elk geval bij ons. Dat ligt ook aan de samenstelling van het team. Soms zie ik combinaties van hoveniers- en groenvoorzieningsbedrijven. Maar daarvoor moet je een kritische massa aan werk en de geschikte mensen hebben. Een groter aantal mensen aannemen, dat kan ik nu nog niet opbrengen. Maar als we weer wat winst maken, kunnen we weer gaan investeren in het bedrijf. Ik weet nog niet of dat zal zijn op het gebied van medewerkers, materieel of innovatie; dat is tegen die tijd de volgende stap.'

Frank en vrij

Wisman toont zich dapper en onbevreesd als het gaat om het laten zien van de cijfers. 'Ik doe dit frank en vrij, zodat klanten weten dat ons bedrijf transparant is.' Wisman vraagt zich echter wel af of elke ondernemer zo open zou zijn. 'Aan de buitenkant zien bedrijven er vaak prachtig uit; de medewerkers rijden in de duurste machines en in Mercedes-busjes met toeters en bellen. Maar lang niet iedereen wil het financiële plaatje laten zien, vermoed ik, want ik kan me niet voorstellen dat mijn marges zoveel slechter zijn dan die van een ander. De marges zijn heus nog overal flinterdun, door de kritische instelling van de klant. Het is niet overal zo breed als ze het uitdragen, geloof me. Als je net je onroerend goed of zes dure rijpaarden hebt verkocht, kun je ook goede cijfers laten zien of investeren.'

Intern is anders dan extern

Wisman heeft veel theoretische kennis. In 2000 behaalde hij zijn MBA aan de Universiteit van Twente terwijl hij werkte bij Oranjaband Zaden. Maar naar eigen zeggen is zijn grote kracht dat hij die kennis altijd wil combineren met zijn praktijkkennis. 'Dat heb ik van meet af aan gedaan. De conclusie in mijn afstudeerscriptie was het advies om het bedrijf te verkopen. Daarop kreeg ik meteen een opdracht van het moederbedrijf om dit advies tot uitvoering te brengen, en dat heb ik gedaan. Ik ben van oorsprong hovenier. Daaruit komt mijn ambitie voort om zaken in de groenwereld erbovenop te helpen waar dat nodig is.'

Wisman heeft dan ook jarenlange ervaring als interim-manager en adviseur bij organisaties zoals ABN Amro en Dolmans Landscaping, en als vakgroepvoorzitter Hoveniers bij de Branchevereniging VHG. Hij merkte echter dat de reorganisatie van zijn eigen bedrijf hem niet in de koude kleren ging zitten en iets heel anders is dan zo'n proces als buitenstaander te leiden. 'Nu het mijn eigen bedrijf betreft, kostte de reorganisatie me bloed, zweet en tranen. En privégeld. Ik moet nog steeds oppassen dat ik door die betrokkenheid niet leegloop. Ik kom er langzamerhand achter dat ik beter een keer een dagje de deur achter me dicht kan trekken, om mijn gedachten te verzetten. Met de doorgeschakelde telefoon blijf ik bereikbaar voor noodgevallen. Ik heb een medewerker die best de zaken voor een dag kan waarnemen. Een dagje vrij moet af en toe toch kunnen?'

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7303

WE CARE FOR GRASS

Milati

www.milati.nl

A man in a blue shirt is working in a garden filled with colorful flowers. The background is a large, leafy tree. The text is overlaid on the lower half of the image.

'De tuin gaat een gouden toekomst tegemoet. We zullen het alleen anders moeten gaan verkopen'

Ben van Ooijen van de Tuinen van Appeltern:
'Het schiet niet op als er nog geen bierviltje van jou is'

Een echte hovenier is Ben van Ooijen niet, of beter gezegd niet meer. Recent heeft hij de aandelen en het vastgoed van zijn hoveniersbedrijf verkocht, maar hij is ontegenzeggelijk nog steeds een BN'er als het om tuinen gaat. Hoofdredacteur Hein van Iersel van vakblad De Hovenier wandelt met streekgenoot Ben van Ooijen door de Tuinen van Appeltern om te mijmeren over de vraag: wat zoekt de consument in de tuin?

Auteur: Hein van Iersel

CLEANLIFE®

ALKYLAATBENZINE

EEN MILIEUVRIENDELIJKE BRANDSTOF VOOR 2-TAKT & 4-TAKT MOTOREN

	Cleanlife ®		Gewone benzine
	2-TAKT	4-TAKT	
Zwavelgehalte (mg/kg)	2	85	
Benzeengehalte (volume in %)	0,01	4,6	
Toevoegingen (volume in %)	0,013	37,7	
n-Hexan (volume in %)	0,03	3,9	

- ✓ Minder vervuילend
- ✓ Zeer goede houdbaarheid
- ✓ Neutrale geur
- ✓ Houdt de motor schoon
- ✓ Verminderde uitstoot MPS
- ✓ Klaar gemengd met 2% volledig synthetische en hoogwaardige olie (2-takt)

EuroGarden
Nederland

De specialist voor alle tuin, park- en bosbouwmachines.
Hogelandseweg 51 | 6545 AB Nijmegen | Tel.: +31 (0)24 373 19 90
info@eurogarden.nl | www.eurogarden.nl

Allereerst een stukje geschiedenis. Van Ooijen noemt zichzelf geen hovenier en durft tijdens ons gesprek eerlijk te bekennen dat hij helemaal niet zoveel planten kent. Zijn ondernemerscarrière begon hij als diskjockey en uitbater van een kroeg en niet in het groen. Het is begin jaren tachtig wanneer Van Ooijen als pas afgestudeerd hovenier kennismaakt met het ondernemerschap als hij in Appeltern tegen provisie een disco mag runnen. Zijn ogen glinsteren nog steeds als hij het over die periode heeft, maar hij meldt ook: 'Het schiet niet op als er nog geen bierviltje van jou is.' Het was dus tijd voor een volgende stap, dit keer wel in het groen, als bedrijfsleider van een hoveniersbedrijf binnen een lokaal tuincentrum. Van Ooijen: 'Dat ging allemaal heel makkelijk. Dus ik dacht al snel: dat kan ik ook voor mezelf doen. Omdat ik tegelijk ook een huis wilde bouwen op de agrarische grond van mijn schoonvader en als hoveniersbedrijf makkelijk een bouwvergunning kreeg, ben ik maar voor mezelf begonnen.'

De volgende stap volgt wanneer Van Ooijen merkt dat zijn klanten geen tekening kunnen lezen en ontzettend geholpen zijn met voorbeeldtuinen. Het aandeel voorbeeldtuinen groeit. Ergens in het begin van de jaren tachtig gaat Van Ooijen entree heffen voor diezelfde tuintjes. Anderzijds laat hij zich ook sponsoren door leveranciers die hetzelfde probleem hebben als de jonge ondernemer, namelijk dat klanten graag concrete voorbeelden gepresenteerd willen hebben. 'Vóór die tijd maakten wij al foldertjes met uitleg over producten. De leveranciers waren dus al gewend dat ze via ons vragen van klanten kregen naar bepaalde producten.'

Informatietuinen

Van Ooijen: 'Rond 2000 hadden wij op een bepaald moment zo'n 160.000 bezoekers. Dat bezoekersaantal hebben we later nooit meer gehaald, hoewel we op andere fronten wel konden doorgroeien. Onze website, bijvoorbeeld, wordt steeds belangrijker; die heeft inmiddels ongeveer vier miljoen bezoekers per jaar.' Die verschuiving naar online is natuurlijk mooi en de ondernemer draagt er als fervent twitteraar zelf ook stevig aan bij. Tegelijk merk je tussen de regels door ook een gezonde dosis twijfel bij Van Ooijen over de vraag waar de markt naartoe gaat: 'Wat is de toegevoegde waarde van mijn bedrijf, nu en in de toekomst?'

Over één aspect is Van Ooijen uitgesproken: 'In de toekomst zul je klanten met andere zaken moeten trekken dan alleen een mooi verzorgde tuin. De tuin gaat een gouden toekomst tegemoet; we zullen het alleen anders moeten gaan verkopen.' Een goed voorbeeld daarvan is het minifestival dat

het bedrijf begin september organiseerde met de naam *A Day at the Garden*. Van Ooijen: 'De gemeente kreeg een aantal bezwaarschriften binnen toen we dit festival aankondigden. Je hebt altijd wel een paar mensen die ergens tegen zijn. De bezwaarmakers waren van oordeel dat dit niet bij de Tuinen van Appeltern zou horen. Daar zijn we in zoverre in meegegaan dat we als reactie een aantal opstellingen hebben gemaakt met informatie over groen en de voordelen van groen. Maar het echte probleem is dat wij ons concept moeten blijven veranderen en dat we daarvoor de ruimte moeten hebben. We hebben ons eind vorige eeuw hard gemaakt voor een nieuw bestemmingsplan, dat in de plaats kwam van onze bestemming uit de tijd dat we nog een hoveniersbedrijf waren. Dat bestemmingsplan is zes of zeven jaar later vastgesteld en is dus inmiddels meer dan twintig jaar oud.' Van Ooijen wil daarmee zeggen dat bij een nieuwe tijd ook een nieuw bestemmingsplan past: de bezoeker van nu, vooral de jonge bezoeker, verwacht andere dingen dan de bezoeker van twintig jaar geleden. 'De tuin is nog steeds belangrijk en het uitgangspunt blijft om mensen te trekken, maar je moet ook andere dingen verzinnen: een theatershow, bijvoorbeeld, of een show van een autodealer. Waarbij altijd geldt: zorg dat het exploitabel blijft.' Van Ooijen: 'Als je afwijkt van het gemiddelde, dan heb je daar last van. Als we op deze locatie intensieve veeteelt zouden uitvoeren, was er geen vuiltje aan de lucht.'

Als ik later met Van Ooijen door zijn tuincafé loop, meldt hij bijna terloops hoe ingewikkeld dat laatste is. 'Er zijn zoveel dingen die leuk en mooi zijn om te organiseren, bijvoorbeeld een lichtshow in de avond. Dat is allemaal goed voor de uitstraling, maar de organisatie is duur en het is vaak ook lastig om daar geld mee te verdienen.' Gelukkig zijn er ook veel dingen waarmee de Tuinen van Appeltern wel succesvol zijn. Een voorbeeld daarvan zijn cursussen voor tuinbezitters. Het bedrijf werkt alweer enkele jaren samen met het lokale dagblad De Gelderlander via de dG Club. Lezers van de krant kunnen zich inschrijven voor de cursus 'De makkelijke tuin'. De deelnemers krijgen een workshop van Van Ooijen zelf, waar ze leren hoe ze weer van hun tuin kunnen genieten en ervoor kunnen zorgen dat het onderhoud hen niet boven het hoofd groeit.

Van Ooijen: 'Voor veel mensen geldt dat de tuin niet meer het meest aantrekkelijke product is.' Dat kun je volgens de directeur ook zien in tuincentra. Economisch gaat het daar weer wat beter, maar dat komt vooral doordat het percentage dode materialen nog steeds groeit. Volgens Van Ooijen moeten we leren anders naar de tuin te kijken. Niet meer met een negatieve blik: 'een tuin kost heel veel werk en heel veel vrije tijd'. De kunst is om het plezier weer te terug te brengen in het tuinieren. Van Ooijen heeft dat zelf geprobeerd door het organiseren van de Tuinstartersdagen. Het idee was eigenlijk dat daar voornamelijk jonge mensen op

LUCCA
LIFESTYLE®

**Forever®
& Ever**
Best quality plants

forever-ever.eu | lucalifestyle.com

TUINEN VAN APPELTERN KOMT MET NIEUW CONCEPT: INSPIRATIEPARTNERS

Wat zijn inspiratiepartners?

De vernieuwing kwam de laatste jaren vooral door eigen ideeën en materiaalbreng van de exposanten in de Tuinen van Appeltern. Maar we denken dat er heel veel creatieve geesten in het vak zitten, die zaken kunnen ontwerpen die veel verder gaan dan onze eigen ideeën. We willen die ontwerpers en hoveniers graag de ruimte bieden.

Is dat dan hetzelfde als de festaltuinen die jullie elk jaar laten zien?

Nee, dat is heel wat anders, en die blijven ook gewoon. Festaltuinen worden ontworpen en aangelegd rond een bepaald thema, zoals dit jaar het levenswerk van Herman van Veen. Dergelijke tuinen zijn een soort kunstwerkjes, die zeker ook inspirerend werken, maar het zijn geen tuinen die de gemiddelde consument gaat aanleggen. De inspiratietuin is bedoeld om tuinbezitters of toekomstige tuinbezitters aan ideeën te helpen. Het gaat dan om nieuwe toepassingsvormen van materialen en planten, maar ook om afwijkende vormgeving en combinaties.

Waarom nu pas het idee van inspiratiepartner?

We hebben nagedacht over het juiste moment. En dit jaar viel alles op zijn plaats. Op de eerste plaats is ons digitale podium veel sterker geworden en recent compleet vernieuwd. Daarmee hebben we de inzenders veel meer te bieden. Ook passen we dit jaar de complete infrastructuur aan doordat we een nieuw entreegebouw in gebruik gaan nemen; daarbij hebben we ruimte voor de nieuwe inspiratietuinen gereserveerd. Tot slot hebben we de aanpak met exposanten enigszins gewijzigd, waardoor er meer ruimte komt voor meer afwijkende en vernieuwende ontwerpen.

Heeft het ook te maken met de opleving van de tuinmarkt?

Niet echt, maar wel met het gevoel dat er volgens mij steeds meer hoveniers en ontwerpers zijn die iets voor het vak willen doen. Een tuin in Appeltern ligt er natuurlijk niet alleen voor de consumenten in Appeltern. Door de aandacht van de media gaat het idee veel verder. En door alle vakbroeders en vakmedia die Appeltern bezoeken, inspireer je de branche in de breedte. Ook internationaal is Appeltern in trek, dus wie weet waar dat nog toe leidt. Toch blijft het belangrijkste misschien wel jezelf laten zien – zoals je ook een verhaal of een boek kunt schrijven.

Wat verwacht je van het nieuwe concept?

De verwachtingen zijn het eerste jaar nog niet zo hoog. We zouden graag met vijf tot tien nieuwe tuinen willen beginnen. Het belangrijkste is dat we een jaarlijks ritme kunnen opbouwen en er dus steeds vijf tot tien per jaar worden aangelegd. Na vijf jaar zouden die tuinen weer plaats moeten maken voor nieuwe ideeën. Het is ook belangrijk dat de inzenders zich prettig voelen op het podium van Appeltern. Ik geloof sterk in verbindingen en onderlinge dwarsverbanden. Wie weet wat voor mooie zaken daar weer uit kunnen ontstaan voor het vak.

af zouden komen, maar het tegengestelde was het geval: 'Op de cursus kwamen voornamelijk mensen van vijftig jaar en ouder af, die vaak al jaren een tuin hadden en nu het plan hadden om het anders te gaan doen.'

Voor Van Ooijen onderstreept dit alles het feit dat 'we' het concept tuin niet goed en vooral niet eenduidig verkopen. Met 'we' doelt de ceo dan op een brede groep mensen, organisaties en bladen. De VHG, bijvoorbeeld, zet zich in voor het verhaal van 'de levende tuin', Nico Wissink en consorten bestormen de markt met NL Greenlabel. Iedereen heeft zijn eigen stokpaardje. Van Ooijen: 'Het maakt mij niet zoveel uit welk verhaal we vertellen aan de consument, maar het moet wel makkelijk zijn,

meteen duidelijk, en, veruit het belangrijkste: door een brede club organisaties worden gedragen.' Aan dit gebrek aan gezamenlijkheid ergert Van Ooijen zich het meest. Wat hijzelf probeert uit te dragen, is het verhaal van de vier regels voor tuingeluk, waarvan de belangrijkste stelregel lijkt te zijn dat een derde deel van de tuin bestraat moet zijn, een derde deel uit lage beplanting moet bestaan en het restant uit hogere planten. Volgens Van Ooijen is het belangrijk om de consument dit soort makkelijke richtlijnen mee te geven, zodat het tuinieren hem niet afschrikt.

Hetzelfde vindt Van Ooijen van de actuele discussie over een mogelijke tegeltaks, een soort belasting voor mensen die hun tuin compleet verstenen.

Natuurlijk vindt hij dit net als iedereen in de groene sector vreselijk, maar een belasting als straf is niet de juiste manier. Het zou veel beter zijn om mensen die hun tuin vergroenen te belonen. Dat is voor iedereen goed: voor de natuur, het klimaat en de leefbaarheid van de wijk, en misschien ook nog een beetje voor de groene sector en het bedrijf van Van Ooijen.

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7304

Het team van NWST.

De Hovenier: een nieuw vakblad, maar wie maakt dat?

Waarom geïnterviewd worden veel moeilijker is dan interviewen

Journalisten, redacties, 'de media' – je wordt er af en toe doodmoe van. Maar ze kunnen soms ook verrekke handig zijn om een bepaalde boodschap te verspreiden. Samenwerken is daarom vaak een noodzakelijk kwaad. Maar hoe pak je de zaken het beste aan als je ineens een journalist aan de lijn hebt? NWST geeft tips en een kijkje achter de schermen.

Auteur: Peter Voskuil

8 min. leestijd

INTERVIEW

je verhaal dus voorbereiden.' Hoofdredacteur en uitgever Hein van Iersel: 'Tijdens interviews zeg ik vaak: "Wat jij me niet vertelt, kan ik ook niet opschrijven." Als vakblad willen wij gelezen worden. Dat houdt volgens mij ook in dat een verhaal een beetje schuurt en kritisch is. Ik denk dat dit doorgaans ook in het belang is van de geïnterviewde.'

Lezers prikken genadeloos door mooiweerverhalen heen. Niemand zit volgens Van Iersel te wachten op een brave nietszeggende foldertekst die je na twee alinea's al voor gezien houdt. Een objectief gebrachte boodschap is vaak veel overtuigender. In de dagelijkse praktijk van een vakblad dat leeft van de samenwerking met marktpartijen kost het echter veel moeite iedereen daarvan te overtuigen. Redactiecoördinator Peter Jansen: 'Iedereen wil dat we objectief en kritisch zijn. Totdat ze zelf worden geïnterviewd.'

Jip en Janneke

Uitgangspunt van de redactie is voor iedereen begrijpelijke en aansprekende verhalen te maken. Soms is dat ingewikkeld: een vakman die niet uit de branche komt, moet het blad zonder problemen kunnen lezen, maar tegelijkertijd moeten vakmensen ook niet beledigd worden of verveeld raken door jip-en-janneketaal.

Naast tal van freelancers heeft NWST daarvoor drie vakredacteuren in vaste dienst. Redacteur Kelly Kuenen werkt voor alle bladen en is tevens verantwoordelijk voor de websites van de verschillende bladen. Zij studeerde Nederlands en deed eerder al ervaring op bij een andere vakuitgeverij.

Hoe zij mensen interviewt, is afhankelijk van het soort nieuws en het medium. 'Vraag ik iemand naar specificaties van een bepaalde machine voor een webbericht, dan kies ik een andere aanpak dan bij een interview in het blad. Ik ben kritisch, probeer bijvoorbeeld graag beweegredenen of keuzes te doorgronden', aldus Kuenen, 'en ik prik graag door superlatieven heen, maar houd tegelijkertijd van het "gezamenlijk creëren".'

Wat zou zij geïnterviewden willen meegeven? 'Denk goed na over wat je zegt. Ik bel liever een uur later terug, dan dat iemand vluchtig mijn vragen beantwoordt en achteraf wellicht niet blij is met de formulering. Als je de tijd voor elkaar neemt, dan komt er vaak ook een beter verhaal tot stand.'

Overval

Een zeker overval effect bij interviews hou je echter altijd, weet uitgever Palsgraaf. 'We hebben bijvoorbeeld heel veel verhalen die worden uitgesteld. Dan bellen we volgens afspraak drie weken van tevoren, maar dan blijkt het niet uit te komen. Vaak is het dan zo dat ze eigenlijk niet goed weten wat ze willen vertellen en er daarom maar voor kiezen het nog even uit te stellen. Onze taak is dan om die mensen te helpen.'

Journalisten visualiseren artikelen vaak; ze hebben het artikel inclusief fotografie en kop al voor ogen. Geïnterviewden kunnen dat net zo goed doen en proberen om de redactie daarvoor te winnen.

Bij het schrijven voor internet is het verloop veel hoger, vertelt Kelly Kuenen. Het nieuwsaanbod op de websites wordt zo divers mogelijk gehouden. Algemeen nieuws wordt in de gaten gehouden, maar ook voor leuke producten en nieuwe materialen is volop plaats. In het algemeen wordt

Hein van Iersel,
hoofdredacteur:

'Ik zeg heel vaak tijdens interviews: 'Wat jij me niet vertelt, kan ik ook niet opschrijven'

Je komt ergens, krijgt koffie, pakt je blocnote en pen en kijkt op naar de overkant van de tafel. Daar zit de geïnterviewde. Handen over elkaar, afwachtend, met zo'n blik van: zeg het maar. Iedere journalist herkent dit beeld en weet dan dat hij een moeilijke middag tegemoet gaat.

Toveren

'Veel geïnterviewden', zegt uitgever Alberto Palsgraaf, 'denken dat journalisten kunnen toveren. Vooraf zijn de verwachtingen vaak hooggespannen. Automatisch wordt aangenomen dat journalisten feilloos aanvoelen hoe de geïnterviewde het artikel hebben wil. Maar zo werkt het natuurlijk niet. De journalist schrijft op wat jij vertelt. Je moet

vakspecifieke informatie het beste gelezen. Absolute toppers zijn fusieberichten en – helaas maar waar – faillissementen. Google Analytics en het content management systeem van NWST zijn belangrijke hulpmiddelen om te kijken hoe de online content wordt ontvangen, bijvoorbeeld of een artikel veel wordt gelezen.

Een van de andere redacteuren is Guus van Rijswijk. Hij studeerde Journalistiek in Amsterdam en werkte bij kranten als de Haagsche Courant (inmiddels het AD), de Gelderlander en als redacteur bij een communicatiebureau. Tijdens een interview vat een journalist vaak al samen, of trekt hij conclusies. Van Rijswijk heeft wat dat betreft

een tip voor de geïnterviewden: 'Als een journalist dat doet, luister dan goed of het klopt wat hij zegt. Op dat moment kun je het verhaal bijsturen en zo'n samenvatting enigszins aanvullen of corrigeren. Houd er rekening mee dat een journalist niet enkel geïnteresseerd is in het hoe en wat, maar misschien nog wel meer in het waarom achter je verhaal.'

Kuene en Van Rijswijk krijgen enkele dagen per week hulp van Nino Stuivenberg. Zijn stage op de redactie beviel hem zo goed, dat hij "bleef plakken" als volwaardig redacteur. Stuivenberg is nog bezig met zijn master communicatiewetenschappen, maar is vrijwel alle "vrije uren" op de redactievloer te vinden. Stuivenberg: 'Toen ik hier kwam was ik redelijk blanco; inmiddels heb ik al veel bijgeleerd en zo krijg je steeds beter een idee van wat er allemaal speelt in de sector. Ik ben er wel achter gekomen dat er van alles speelt in deze sectoren en dat is heel interessant om van dichtbij te zien. Daarnaast vind ik het leuk om contact te hebben met partners en uiteindelijk een artikel te schrijven waar beide partijen tevreden mee zijn, daar doe je het uiteindelijk voor.'

Net als Kuene en Van Rijswijk besteedt hij veel tijd aan de websites. 'Je kunt het je anno 2018 als vakblad niet meer veroorloven om naast een gedrukt blad geen actuele website te hebben. We steken als redacteurs daarom veel tijd in het bijhouden van de websites. Online is het vooral belangrijk om met korte, actuele berichten te komen en zo lezers op de hoogte te houden.'

**Alberto Palsgraaf, uitgever:
'Iedereen leest graag hoe
groen het gras bij de
buurman is. Wees dan de
buurman'**

De berichten zijn vaak een stuk korter dan de longreads in het blad: die hebben vaak meer verdieping en achtergrond. Daarnaast proberen we ook met onze tijd mee te gaan en investeren we in sociale media. Je ziet dat we daar heel snel vooruitgang mee boeken. Ik denk dat we daar de komende jaren alleen maar verder mee zullen groeien.' Dat betekent volgens hem niet dat de papieren versie van de bladen snel zal verdwijnen. 'Volgens mij is het nog altijd een waardevolle toevoeging door de diepgang en vakartikelen die we daarin plaatsen.'

Spammen

Input voor de sites en bladen wordt onder meer uit persberichten gehaald. Die druppelen via de mail-

box de hele dag door binnen.

'Insturen loont altijd', tipt operationeel manager Peter Jansen. Van bijna elke bericht wordt minimaal een webbericht gemaakt. Desondanks zijn marktpartijen in de praktijk nogal terughoudend. Die hebben de neiging zelf al te beoordelen of iets interessant is of niet. Mijn advies is echter: opsturen die handel; dan komt het wel goed.' Palsgraaf: 'Spam ons maar!'

Kuene: 'Ik vind het fijn als geïnterviewden een proactieve houding hebben: zelf nogmaals contact opnemen, extra informatie of foto's aanleveren. Natuurlijk beslissen wij als redactie uiteindelijk hoe iets geformuleerd wordt en wat er wel of niet geplaatst wordt, maar input is altijd welkom.'

Lieke van der Weijde, sales support.

Uitgever Alberto Palsgraaf (l) in overleg met Peter Jansen.

Marie Cecile Oosterhout, vormgever: 'Foto's kunnen beter, ja. Maar goed, ik weet dan weer niet hoe je een boom moet snoeien'

Nalezen

Als een verhaal dan klaar is, volgt vaak nog het stadium van het nalezen. Journalisten stellen daaraan vaak twee eisen. Controleren op feitelijke onjuistheden (klopt alles?) en een tijdige reactie. In de praktijk grijpen veel geïnterviewden dit stadium aan om meningen 180 graden bij te stellen, allerlei maren en mitsen toe te voegen en hele stukken tekst te schrappen, terwijl alles exact op lengte geschreven is.

Soms duurt het ook nog eens dagen voordat er überhaupt een reactie komt, terwijl journalisten bijna altijd strakke deadlines hebben. Omdat het nalezen van een tekst op feitelijke onjuistheden hooguit twintig minuten duurt, hanteren gevestigde kranten en bladen daarbij soms een strenge regel: geen reactie binnen de gestelde deadline

geven, betekent dat de geïnterviewde het kennelijk niet belangrijk genoeg vindt om te reageren. NWST gaat daarbij iets genuanceerder te werk. Van Iersel: 'Iets zeggen in een interview is een, maar als je het daarna zwart op wit terugleest, is het toch net iets anders. Ik neem altijd ruim de tijd voor een discussie over een concepttekst. Maar ik ben soms wel wat strenger voor de directeur van een groot bedrijf dan voor een eenpitter die nog nooit contact met de pers heeft gehad.'

Van Iersel legt de geïnterviewde vaak uit wat zijn belang is bij een goed journalistiek verhaal en waarom bepaalde zaken extra aandacht krijgen. 'Dat is geen sensatiezucht – ook al wordt dat wel eens als zodanig gezien – maar een doodnormale journalistieke praktijk. Als wij bepaalde citaten gebruiken of zaken benadrukken, moet dat altijd tot doel hebben het achterliggende verhaal duidelijk te krijgen. Ik neem graag de tijd om met geïnterviewden te overleggen over de opzet van een artikel. Maar een ding moet duidelijk zijn. Uiteindelijk bepalen wij of we iets publiceren.'

Feitelijke onjuistheden – dingen die niet kloppen – worden uit de tekst gehaald. Over opmerkingen over stijl en opbouw of andere opmerkingen wordt zorgvuldig nagedacht. Maar uiteindelijk beslist de redactie op welke manier dingen worden geformuleerd.

Van Rijswijk: 'Mijn advies bij telefonische interviews is om duidelijk en niet te snel te spreken, zodat de journalist de essentie van het verhaal goed kan vastleggen. Dat bespaart meestal tijd

achteraf bij het schrijven. Daarnaast komt het meestal het eindresultaat ten goede als de geïnterviewde van tevoren heeft nagedacht over hetgeen hij wil vertellen. Daardoor is zijn verhaal – inclusief woordkeus – vaak scherper en het levert soms leuke en boeiende anekdotes op. Zijn we allebei tevreden.'

Alberto Palsgraaf: 'De best gelezen verhalen zijn toch vaak de human interest-verhalen. Neem bijvoorbeeld een onkruidmachine. Heel leuk om te vertellen dat het apparaat zes pk en zeven wielen heeft, maar het verhaal hoe dat ding ontstaan is, het anekdotische, doet het vaak beter. Klanten realiseren zich dat niet altijd. We vinden het allemaal mooi om te lezen hoe groen het gras bij de buurman is. Wees dan de buurman.'

Peter Jansen: 'Wij willen gewoon een goed blad maken.'

Kelly Kuenen, vakredacteur: 'Ik bel liever een uur later terug, dan dat iemand vluchtig mijn vragen beantwoordt'

Jansen is als operationeel manager de leidinggevende spil op de redactie. Hij geeft opdracht artikelen te schrijven, brieft freelancers en houdt in de gaten of alles op tijd binnen en publicatieklaar is. Het hele proces van inhoud en opmaak ligt op zijn bordje. Hij doet dat voor zeven titels tegelijk, die allemaal zes tot acht keer per jaar verschijnen. Met alle eenmalige uitgaven erbij rollen er bijna elke week een of meerdere bladen van de pers. Daarnaast werd onlangs het online platform Sportsturf.eu gelanceerd, gericht op de internationale markt voor sportgrassen.

Groen = geel

NWST lanceerde in 2016 een nieuwe vormgeving. Marie Cecile Oosterhout, die samen met Tessa Benders als Studio Bont de vormgeving van de bladen verzorgt, heeft die in overleg met Van Iersel ontwikkeld. Oosterhout: 'De bladen worden frisser, met meer wit.'

Een sleutelrol bij elk artikel speelt het illustratiemateriaal. Is het beeld – en met name de hoofdtil-

Kwaliteits- bloembollen

Uitkijken naar het voorjaar.....

Wij kunnen u alles vertellen over het toepassen van bloembollen in parken en openbaar groen. Tevens adviseren wij u graag over de nieuwste planttechnieken.

www.jubholland.nl

PELLENC

Airion 2 Accu Bladblazer

Al 8 jaar de meest ergonomische
professionele bladblazer

Importeur voor Nederland:
Stierman De Leeuw

GIANT®

BY TOBROCO

Compact design
BIG in performance

Skid steer laders

Wielloaders

Telescoopladers

Verreikers

TOBROCO-GIANT

Industrielaan 2 5061 KC Oisterwijk
Tel.: +31 (0)13-5211212
Fax: +31 (0)13-5234045
Internet: www.tobroco-giant.com
E-mail: info@tobroco-giant.com

Meer dan 100 verschillende aanbouwdelen

lustratie – goed, dan is de tekst uitnodigend om te lezen. NWST is daarbij vaak afhankelijk van wat er aan fotomateriaal aangeleverd wordt. Regelmatig komt het voor dat foto's onscherp, te donker of te laag van resolutie zijn. 'Dan wordt er snel wat van internet geplukt, terwijl er tegenwoordig met iPhones al heel acceptabele foto's te maken zijn,' vertelt Oosterhout. Dan zegt ze, met enige relativeering: 'Maar goed, ik weet dan weer niet hoe je een boom moet snoeien.'

Omdat het steeds drukker wordt en de zaken goed gaan, wordt er vaak tegen de deadline aan gewerkt (of soms zelfs iets eroverheen). Dan is het stressen om op tijd naar de drukker te gaan. De indeling van het blad wordt bepaald, de laatste nieuwtjes en advertenties worden nog toegevoegd. Van Iersel bemoeit zich op die momenten intensief met de bladen. Niets ontsnapt aan zijn oog. Het blad gaat pas weg als hij zijn akkoord geeft.

Uitgever Alberto Palsgraaf is ondertussen verantwoordelijk voor de verkoop. Redactioneel heeft hij een zogeheten antennefunctie – hij komt op veel plaatsen en signaleert interessante onderwerpen om over te schrijven. 'Ik zorg dat het netwerk groter wordt. Journalisten cirkelen vaak in hetzelfde netwerkje rond.'

Palsgraaf heeft sinds 2016 hulp bij de acquisitie. Rik Groenewegen is aangenomen als junior accountmanager in de binnendienst. Volgens Groenewegen heeft het werken voor special interest-bladen een bepaalde charme. 'Ooit was er een klant die mij zelfs bedankte voor het plaatsen van een advertentie. Dat heb ik tot nu toe nog nergens anders meegemaakt.'

Groenewegen heeft bij een aantal andere uitgeverijen gewerkt en kan zodoende de vergelijking maken. Wat hem opvalt, is de prettige sfeer die in de sector hangt: 'Natuurlijk wordt er hard gewerkt in de sector, maar er lijkt toch meer respect voor de ander dan in veel andere sectoren.'

Sinds begin dit jaar worden Palsgraaf en Groenewegen ondersteund door Lex Veenstra en Erik Hoogma. Hoogma deed eerder ervaring op in de sales, maar is relatief nieuw in de groensector en bekijkt de branche daarom met een frisse blik. Allereerst dacht hij dat die een wat oubollig imago had. 'Maar nu ik een aantal mensen heb gesproken, valt dat reuze mee! De charme zit in de mensen. Ze zijn vaak eerlijk en gepassioneerd en dat is erg leuk om te zien. Ieder mens heeft zijn eigen verhaal en het is leuk om dat aan te horen. Ik denk dat mijn kracht ook zit in een oprechte interesse in hetgeen mensen bezighoudt.'

De ruggengraat van NWST wordt gevormd door officemanager Lieke van der Weijde en administrateur Harry Hijmans. Zij regelen zaken als facturen, de invulling van de partnerschappen, congressen, abonnementen, traffic (binnenhalen advertenties) en websitebeheer. Lieke van der Weijde is vooral verantwoordelijk voor de contentpartners van NWST. Het woord adverteerder is bij NWST inmiddels een verboden woord. Van der Weijde: 'Onze partners investeren veel geld bij ons en mogen dan verwachten dat wij hen ook actief bijstaan om hun boodschap naar buiten te brengen.' Van der Weijde beheert daarom onder andere een agenda waarin de redactie bijhoudt hoe vaak partners worden gebeld. Doel daarvan is ontwikkelingen in de markt die niet als persbericht worden opgestuurd, op de website te krijgen.

TIEN GOUDEN TIPS

- 1 Journalisten toveren zelden. Wat jij vertelt, is het verhaal.
- 2 Bereid je voor. Wat is de boodschap die je wilt uitdragen?
- 3 Neem de tijd om je verhaal te doen; laat je niet overvallen.
- 4 Doe je verhaal in hoofdlijnen. Zorg voor enkele oneliners.
- 5 Jij hebt de kennis in pacht. Niet de journalist, die vat samen.
- 6 Verlies je niet in technische details (mensen lezen over mensen).
- 7 Teksten nalezen is geen probleem. Maar weet wat je positie is.
- 8 Denk niet te snel: 'dat weet iedereen al van mijn organisatie.'
- 9 Help met goed illustratiemateriaal; het is in je eigen belang.
- 10 Praat niet off the record, maar probeer wel vrijuit te spreken.

Ook neemt ze de verantwoordelijkheid voor de events op zich. Het organiseren van een event lijkt heel makkelijk, maar is vaak lastiger dan het samenstellen van een magazine of website, omdat er ontzettend veel zaken samenkomen en alles tot in de puntjes verzorgd moet zijn.

Heb je nieuws? Toesturen mag altijd neem contact op met de redactie via redactie@nwst.nl

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7305

Guus van Rijswijk, redacteur.

Hovenier Snoek zet de trend met een complete robotmaaiervloot

‘Verkoop niet het verhaal over de prijs van de robotmaaier, maar over de meerwaarde: minder CO2-uitstoot en een sterker gazon!’

Grotere oppervlaktes gras maaien gaat bij praktisch elke hovenier en groenaannemer op dezelfde manier. Wekelijks vertrekt hij of zij met een auto en een aanhangwagen met daarop de grasmaaier naar de locatie om aan het werk te gaan. Maar volgens Husqvarna-dealer Leo Meiburg beginnen maairobots onder hoveniers en groenaanemers steeds meer te leven. Groenaannemer Douwe Snoek heeft als pionier volle bak in maairobots geïnvesteerd. Vakblad De Hovenier spreekt beiden.

Auteur: Santi Raats

6 min. leestijd

ACHTERGROND

Meiburg is sinds 2004 eigenaar van machinebedrijf Meiburg Tuin- en Pakmachines in Wijchen, met eigen werkplaats. Vanaf het begin is dit bedrijf specialist in Husqvarna-machines, waaronder kettingzagen, tegelzagen, heggenscharen, sneeuwblazers, zitmaaiers, robotmaaiers en gazononderhoudsmachines. Meiburg levert de hele Automower-serie van Husqvarna: van de Automower 105 met een maaicapaciteit van 600 m² per 24 uur, tot de Automower 450X met een maaicapaciteit van 5000 m² per 24 uur.

Logistiek

‘Vooraf particulieren schaften vanaf 1998 een Automower aan,’ legt Meiburg uit. ‘Maar hoveniers en groenaanemers beginnen ook steeds meer interesse te tonen in de Automower 450X. Dat merk ik op beurzen. Ze overwegen serieus om de stap te wagen en overdenken hoe ze de omslag naar robotmaaiers moeten aanpakken. Het is een verstandige keuze. Bij het onderhouden van een groot grasoppervlak zoals een bedrijfstuin komt men wekelijks op de locatie met een maaier op de kar, en daarnaast maandelijks om te schoffelen en snoeien. Het grote voordeel van het uitzetten van een robotmaaier is dat je nog maar eenmaal in de maand hoeft langs te komen, wanneer je gaat schoffelen en snoeien. Dan hoeft je alleen de robot te controleren en de mesjes te vervangen. Het bespaart onnodige ritten.’

Speciale modellen voor de aannemerij

Komend jaar breidt Husqvarna dan ook uit met, naast de particuliere lijn, een aantal maairobots voor de hovenierssector en groenaannemerij. Meiburg: ‘Aan de Automower-serie worden de Automower 520, met een maaicapaciteit van 2200 m² per 24 uur, en de Automower 550, met een maaicapaciteit van 5000 m² per 24 uur, toegevoegd. Deze nieuwe modellen zijn alleen bestuurbaar via de app of tablet en hebben aan het apparaat zelf alleen nog een stopknop. Als een maairobot gestolen wordt kan de dief er dus niets mee. Ook zijn deze modellen minder gevoelig voor storingen ten gevolge van verkeerd gebruik.’

Robotmaaiers op golfbanen en sportvelden al heel gewoon

In de golfbranche zetten enkele groenaanemers al vol in op robotmaaiers, waaronder De Enk Groen en Golf en Aha de Man. De maairobots maaien de fairways, maar ook voorgreens en zelfs greens. Ook op menig sportveld is de robotmaaier niet meer weg te denken. De twee laatste Fieldmanagers of the Year, Gerard Verweijen van Ataro BV en Marc Grooteman van Holland Sport BV, zijn

beiden ambassadeur voor de robotmaaiers van Belrobotics (Yamabiko Group). Het hoofdargument voor deze aannemers is dat de inzet van maairobots een medewerker bespaart. Deze hoeft nu niet meer de hele dag op de maaier te zitten. Meiburg knikt: ‘Ook voor hoveniers en groenaanemers kan maaien met robots een andere vorm van werken betekenen. Deze medewerkers kunnen zich voortaan echt met hun vak bezighouden. Maaien is niet iets vaktechnisch, maar een simpele bewerking die je prima door een robot kunt laten uitvoeren. Omdat de robot constante kwaliteit aflevert, kun je met de klant een meerjarig contract afsluiten. Dat geeft beide partijen rust.’

Monitoringsysteem

Professionele marktpartijen hebben twijfels, volgens Meiburg, omdat zij nog onvoldoende controle kunnen uitoefenen op de robots en bang zijn dat ze gestolen worden. ‘Bij oudere versies moest een passant het melden als hij zag dat de maairobot vastliep. Dan kon het wel even duren voordat een storing verholpen was. Ik heb eens meegemaakt dat een maairobot zich ‘s nachts vastreed in een kuil, omdat een konijn daar een hol wilde graven. Eigenlijk had iemand toen de robot handmatig verder moeten helpen en het gat dicht moeten gooien, maar dat gebeurde pas veel later. Door de voortschrijdende techniek kan de maairobot inmiddels op afstand gemonitord worden. Je krijgt via een app op de telefoon een melding als de robot vastloopt of als een onderdeel kapot of versleten is. Ook kun je via de app zien waar de maairobot zich precies bevindt. Je hoeft er alleen nog naartoe te gaan als er wat aan de hand is. Ook kan het natuurlijk voorkomen dat de stroom uitvalt of dat het stopcontact kapot is. Dit soort storingen

hoeft nu geen grote tijdverspilling meer te betekenen. De meldingen zijn volledig gedigitaliseerd; er wordt dus altijd tijdig onderhoud gepleegd door onze servicemonteurs.’

Geen banen

Het maaibeeld van de robotmaaier blijft een kwestie van smaak. Sommige hoveniers en groenaanemers geven de voorkeur aan strak getrokken baantjes in plaats van het kriskras patroon dat de maairobot maakt. ‘Over het algemeen vind ik een grasmat die door een robotmaaier is gemaaid mooier, omdat de kwaliteit van de grasmat een stuk hoger is. Doordat het gras constant wordt gemaaid, worden de minuscule grasrestjes als organische bemesting opgenomen door de grasmat. Ook is het wortelpakket steviger.’

Grote vloot Automowers

Douwe Snoek is een groenaanemer die vol op robotmaaiers is gedoken. Naast vier eigen cirkelmaaiers heeft hij een vloot van in totaal 35 Automowers, bestaande uit de connected Automowers 330 en 450X en de Automower 430, waar de aansluiting op het digitale netwerk Fleet Service apart moet worden bijgekocht. Daarmee maait hij geen kleine gazonnetjes, maar vooral gazons op bedrijfsterreinen, grote gazons bij particulieren en het gras rond hotels, fabrieken, vakantiewoningen en een manege.

Investering terugverdienen met langetermijncontract

‘Vanaf ongeveer 1000 m² is een robotmaaier rendabel,’ legt Snoek uit. ‘Maar ik snap dat hoveniers en groenaanemers zich afvragen hoe zij de omschakeling moeten aanpakken. Wij zijn als volgt

Leo Meiburg met de Automower.

DE Boomwortelgeleiding

Toepassing rondom

Lineaire toepassing

Hoek

Koppeling

Wortelankers

Nieuw!

TRG 90, TRG 105
& TRG 120

Voorkom wortelopdruk

- Bewezen werking sinds 1976
- Voorkomt verlies van stabiliteit van de boom
- De meest hoogwaardige panelen op de markt
- Wortelankers voorkomen opdrukken van panelen
- Panelen zijn in elke vorm te buigen (hoek)
- Hoogtes: 30, 45, 60, 90, 105 en 120 cm hoog

De Husqvarna Automower.

'De winst die we maken met de robotmaaiers, zetten we in op advies en kwaliteit van de grasmat'

overgestapt: vier jaar geleden deden wij mee in de race voor een onderhoudsproject. De eis was dat het gazon er altijd strak bij moest liggen en dat er minder overlast van ongedierte was. We hebben toen ingeschreven met maairobots. We hebben uitgelegd dat het gazon strak en sterk zou worden doordat het maaien constant wordt bijgehouden, dat het altijd mooi kort is, dat er minder grasmaaisel mee naar binnen wordt gelopen en de schoonmaakkosten dus lager zijn, en dat maaien met robots CO2 uitspaart doordat we minder hoeven af en aan te rijden. We proberen de CO2-uitstoot ook te verminderen door het gebruik van accuhandgereedschap. Toen de opdrachtgever enthousiast werd, hebben we bedongen dat hij vijf jaar onderhoud bij ons zou afnemen en dat wij ook de aanleg zouden doen. Waarom zou een klant dat niet doen, als je hem meerwaarde verkoopt? Zeker als hij al jarenlang klant bij je is. Langetermijncontracten

zijn een goede manier om je investering terug te verdienen.'

Hufterproof

Waar hoveniers soms bang voor zijn, volgens Meiburg, is dat de robotmaaiers gestolen worden. Snoek kan hen gerust stellen: 'Er is bij ons nog nooit een robotmaaier gestolen, ook niet op afgelegen terreinen zoals bij de manege. Bovendien gaat de robotmaaier direct hard piepen als hij wordt gestolen en is hij met gps altijd vindbaar.'

Winst

Door het grote aantal Automowers 450X heeft Snoek Hoveniers overcapaciteit, maar dat heeft Snoek liever dan dat hij maaicapaciteit tekortkomt. 'Ik kan de robotmaaiers langer inzetten. Wanneer er eentje klaar is bij klant A, kan ik hem bij klant B verder laten gaan.'

Snoek beaamt Meiburgs argument dat hoveniers met maairobots meer tijd kunnen besteden aan hun vak. 'We zetten meer in op kenniservice; daar kiezen we bewust voor. Op zich kost traditioneel maaien 36 cent en maaien met de robotmaaier 25 cent. Maar we steken meer tijd in bijmaaien, bodemanalyses, bemesten, de klant adviseren en storingen aan robots verhelpen. Hierdoor zijn we niet goedkoper dan met traditioneel maaien, maar het resultaat is wel een fundamenteel betere grasmat. De totale *cost of ownership* hangt ook af van het rekenmodel dat je hanteert. Wij kunnen de robotmaaiers nu nog niet op de goedkoopste

manier inkopen, namelijk bij de fabrikant; dit gaat nog via de dealer.'

Nieuwe eisen aan werknemer

Snoek is momenteel bezig om een interne cursus samen te stellen om zijn personeel goed opgeleid te houden op het gebied van gazons. 'Gras is nu hun specialiteit, met alles wat daarbij komt kijken. Daar steken we vol op in, want meerwaarde voor de grasmat wordt de toekomst. Zo nodig ik soms een bemestingsleverancier uit om een cursus te geven. We zijn ook aan het kijken hoe we het personeel verder kunnen opleiden op mbo-scholen zoals Nordwin of Terranext. De eisen aan personeel worden daarmee verhoogd; medewerkers zullen meer moeten kunnen dan alleen rondjes rijden. Robots het gras laten maaien is de toekomst.'

Robotmaaiers vertellen een goed verhaal

'Wij willen extra service geven; klanten vragen daar ook om. Bij de verkoop zetten we de robotmaaier in als marketingtool. Gras is het visitekaartje van je instelling of bedrijf. Een robotmaaier biedt een prachtig gazon en je kunt er het CO2-reductieverhaal mee vertellen. We verkopen niet het verhaal over wat een robotmaaier kost, maar wat hij de opdrachtgever oplevert.'

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7306

Snel maaien en tóch een goed maaibeeld

Ariens Apex: eerste professionele maaier van Ariëns

Het Amerikaanse merk Ariens bracht in 2017 de Ariens Apex op de markt. Met de Apex, een zero-turn-maaier, richt Ariens zich voor het eerst op de professionele gebruiker. De nieuwe Apex maait op hoge snelheid én levert een goed maaibeeld. Bij Helthuis Tuin- en Parkmachines, exclusief importeur van Ariens, zijn de eerste Apex-modellen inmiddels verkocht. Peter Helthuis praat ons bij over deze nieuwe maaimachine.

Auteur: Nino Stuivenberg

Zero-turn-maaiers zijn de laatste jaren sterk in opkomst in de groene sector. Met de nieuwe Apex doet ook maaifabrikant Ariens een duit in het zakje. De Ariens Apex is de eerste maaier van Ariëns waarmee het merk zich specifiek op de professionele gebruiker richt, vertelt Peter Helthuis van Helthuis Tuin- en Park Machines. 'Ariens richt zich al jaren op de particuliere markt en op het semiprofessionele segment. Voor de professionele gebruiker voeren zij een ander merk onder de naam Gravely. Ariens heeft dus al langer ervaring op de professionele markt, maar introduceert nu pas een machine voor dat segment onder eigen

naam.' Het is de bedoeling dat de Ariens-maaiers zich gaan kenmerken door hun moderniteit en styling, terwijl Gravely de meer robuuste machines op de markt brengt.

Japanse krachtbron

De expertise van Gravely is duidelijk te herkennen in de Ariens Apex. Meerdere elementen en snuffjes van de Gravely-modellen zijn namelijk terug te zien in de Apex. Zo is het maaidek compleet hetzelfde als bij Gravely, wat betekent dat de Apex beschikt over een zogenaamde vacuümkamer in het maaidek, die allerlei voordelen met zich meebrengt.

Helthuis legt het systeem uit: 'Zero-turn-maaiers staan bekend om hun hoge maaisnelheid, maar daardoor heeft het gras minder tijd om overeind te komen. Dat gaat ten koste van het maaibeeld. Ariens heeft daar een oplossing voor bedacht door een extra kamer, met een diepte van 13 centimeter en een breedte van 5 tot 10 centimeter, in het maaidek te bouwen. In die vacuümkamer wordt het gras als het ware omhoog gezogen, waardoor het overeind komt te staan en dus ook beter gemaaid wordt. Zo kun je dus op snelheid maaien en behoud je toch een goed maaibeeld.'

Met de snelheid van de Apex zit het bovendien ook wel snor. De nieuwe Apex wordt namelijk aangedreven door een Kawasaki-tweecilindermotor van 726 cc, zodat de zitmaaier werkt met een maximale snelheid van dertien kilometer per uur. De Japanse krachtbron loopt op benzine, waardoor deze aanmerkelijk goedkoper is dan de gemiddelde dieselmajaier. Helthuis: 'Exclusief btw leveren we de Apex al vanaf 6199 euro. In vergelijking met een kleine dieselmajaier is dit model dus al snel zo'n 6000 euro goedkoper. Je zult veel kilometers moeten maken met een dieselmajaier om dat verschil te compenseren. Voor een professionele majaier is de Apex gewoon bijzonder competitief geprijsd.'

Laag zwaartepunt

De Ariens Apex is er in twee varianten: de Apex 48 en de Apex 52. Het enige verschil tussen beide modellen is de maaibreedte. Bij de Apex 48 is de maaibreedte 122 centimeter, terwijl de Apex 52 met 132 centimeter breedte maait. De maaihogte van de machine is vijftienvoudig instelbaar, variërend van 25 millimeter tot 127 millimeter. De machine is licht en heeft zijn benzinetank ingebouwd in het frame, waardoor de majaier een laag zwaartepunt heeft. Daardoor kan de Apex bijvoorbeeld goed uit de voeten op taluds. Een extra handigheid van de Apex is de automatische maaiahogteverstelling. Wanneer een gebruiker een weg of grindpad oversteekt, moet de majaier door middel van een voetpedaal omhooggehaald worden. De Apex beschikt over een *memory*-stand, waardoor de machine na het oversteken op exact dezelfde hoogte verder werkt. Het resultaat: een strakker en consequenter maaibeeld.

Een ander deel waarin Ariens flink heeft geïnvesteerd, is het frame. Helthuis: 'De meeste zero-turn-maaiers hebben een frame dat uit verschillende onderdelen is opgebouwd. Het stoelframe wordt dan bijvoorbeeld op het onderstel gelast. Bij de Apex is dat anders: het frame is gebogen, *nét* niet geknikt, zodat het stoelframe onderdeel van het frame is. Je kunt het zien als een soort *push up-frame*. Naar mijn weten is Ariens de eerste in de industrie die dit voor elkaar heeft weten te krijgen.' Voor het frame zijn buizen van 3,8 bij 7,7 centimeter gebruikt. Deze unieke constructie, door Helthuis *automotive*-stijl genoemd, zorgt voor een aantal voordelen. 'Dit model heeft 33 procent minder onderdelen dan zijn voorganger, en Ariens heeft bovendien 36 procent op het gewicht bespaard. Zodoende kan er veel sneller en vooral goedkoper geproduceerd worden.'

Comfort

Bij de inrichting van de Ariens Apex is verder speciale aandacht besteed aan het comfort van de zitmaaier. De stoel voor de bestuurder is voorzien van trildemping, zoals dat bij de meeste modellen het geval is. Bij de Apex is die trildemping echter ook aangebracht op de stuurhendels, wat het gebruik voor de bestuurder een stuk comfortabeler moet maken. De hendels zijn op basis van de voorkeur van de gebruiker af te stellen. Naast die onopvallende zaken beschikt de Apex ook over kenmerken die meer in het oog springen. Op het eerste gezicht gaat de aandacht direct uit naar de brede achterbanden van de Ariens Apex. De Apex-achterwielen zijn namelijk 22 inch, met daaromheen een paar forse achterbanden. Die banden zorgen vooral voor betere grip in moeilijke omstandigheden, zoals op taluds, oneffen terrein en een drassige ondergrond. Bovendien laat

de majaier door deze banden minder sporen na, omdat er meer draagvlak is om het vermogen op af te leveren.

Helthuis heeft de eerste Apex-modellen inmiddels verkocht. 'De eerste levering was wat vertraagd, omdat het model in de Verenigde Staten direct veel verkocht werd. Ariens kreeg de machines daardoor niet op tijd gebouwd. Inmiddels druppelen hier in Nederland de eerste modellen binnen, dus kunnen wij in 2018 volop gaan leveren.'

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7307

Prima, een accubladblazer, maar *nothing beats* de Stihl BR op benzine

Impressietest van zeventien hand- en ruggedragen accubladblazers

Een testteam van groenvoorziener IBN uit Veghel was bereid om voor vakblad De Hovenier een aantal accubladblazers te beoordelen. Hoewel het team meer dan een week lang met zeventien verschillende accubladblazers in de weer is geweest, mag je het geen echte test noemen waar eenduidig de beste en de slechtste accubladblazer uit naar voren komen. Wel laat deze test zien dat de accutechnologie zich de afgelopen jaren sterk heeft ontwikkeld en al bijna het niveau van benzinemachines heeft bereikt. Met de nadruk op het woord bijna.

Auteur: Hein van Iersel

Henri Penninx stelt zich voor als de captain van het testteam en valt meteen met de deur in huis: 'Ongeveer een week geleden hebben wij in totaal zeventien verschillende accumachines ontvangen, waarvan zeven ruggedragen en de rest handmachines. Wij werken zelf nog niet met accubladblazers, dus voor ons kwam het verzoek om die machines te testen wel op een goed moment. We wilden ons al langer verdiepen in wat er allemaal beschikbaar is; het verzoek van vakblad

De Hovenier bood daartoe een goede mogelijkheid. Het echte testen hebben we met zijn drieën gedaan: Sjaak van de Moosdijk, Dennis van de Crommenakker en ik, met wat ondersteuning van projectleider Mari Banken. Een voorzichtige conclusie voor ons als bedrijf is dat de accubladblazer nog niet geschikt is om in ons werk te gebruiken. Hij heeft nog onvoldoende kracht om te worden ingezet in het seizoen dat we het meest met bladblazers werken, de herfst dus. We zijn dan een

aantal weken intensief bezig om blad te verwijderen. Daarvoor zijn de machines die we nu hebben gekregen niet krachtig genoeg. We hebben ze vergeleken met de Stihl ruggedragen blazer, de BR 600, die we hiervoor het meest gebruiken. Naast het gebrek aan kracht is de beschikbaarheid van accu's een probleem. Als je als hovenier in een tuin bezig bent, kun je de machine wel even aan de lader leggen, maar wij zijn in de openbare ruimte bezig en je kunt niet onbepaald accu's

meesjouwen. De rest van het jaar is dat misschien anders; wat we dan vooral doen met een blazer is de bestrating schoonhouden. Sinds wij geen chemie meer mogen gebruiken op straat, is het extra belangrijk om de bestratingsvoeg goed schoon te houden. Daar gebruiken we onder andere bladblazers voor. De accumachines die wij hebben gekregen zijn daar waarschijnlijk wel geschikt voor, maar ook hier geldt het probleem van de beschikbaarheid van de accu's.'

Later vertelt projectleider Mari Banken hoe hij omgaat met zijn handgedragen machines. Het grootste deel van de machinevloot bestaat uit Stihl-machines die worden geleased. Daarnaast worden er voor piekmomenten extra Husqvarna-machines bij gehuurd. Banken denkt dat accumachines voor IBN pas echt belangrijk worden als dat door de opdrachtgever verplicht wordt gesteld. Dat is wel een ontwikkeling die nu gaande is: opdrachtgevers die als duurzaamheidseis verplichten om een accumachine te gebruiken. Ook dan vraagt Banken zich af of een accumachine wel onder alle omstandigheden de beste keuze is. Er zijn tegenwoordig ook viertaktmachines op de markt, die op het gebied van uitstoot, geluid en dus duurzaamheid al een sterke verbetering zijn ten opzichte van tweetaktmachines. Daarnaast is het natuurlijk mogelijk om door middel van alkylaatzbenzine de uitstoot van een machine te verminderen. Voor professionele gebruikers is dat sinds een aantal jaren zelfs een verplichting.

Draagcomfort

Terug naar de test, die natuurlijk niet echt een test mag heten, maar eerder een machine-impressie. Om zeventien machines door en door te testen, heb je wetenschappelijke registratieapparatuur nodig. Daar is geen gebruik van gemaakt. Dat betekent bijvoorbeeld dat het bij het geluid niet gaat om de absolute waarde in de tabellen, maar om de vraag of het geluid door een meerderheid van het testteam als prettig of onprettig wordt ervaren. Dat geldt in principe ook voor het draagcomfort. Sommige fabrikanten reageerden wat teleurgesteld toen ze inzage kregen in de resultaten met betrekking tot het draagcomfort van hun ruggedragen machine. Dat is vervelend voor sommige aanbieders, die veel aandacht besteden aan het goed instrueren van het gebruik van machines, waaronder ook het instellen van de rugbanden.' Teamcaptain Henri Penninx van het IBN testteam is echter onverbiddelijk: 'Wij hebben te maken met veel verschillende medewerkers en er is geen tijd om iedere gebruiker een uitgebreide cursus aan te bieden.' Dat principe heeft het IBN testteam breed toegepast; het geldt ook voor bijvoorbeeld

Sjaak van de Moosdijk

Henri Penninx

Mari Banken

Dennis van de Crommenakker

het vastzetten van de gashendel en het verwisselen van de blaasbuis. Makita heeft als enige een blaasbuis meegeleverd die naar eigen goeddunken korter of langer gemaakt kan worden. Penninx is daar opvallend nuchter over: 'In de praktijk doe je dat misschien één keer en daarna nooit meer.' Het belangrijkste comfortaspect geldt waarschijnlijk voor de handgedragen machines. Sjaak van de Moosdijk merkt op dat een aantal machines niet slim is ontworpen. Als je een machine gewoon in de hand neemt, moet die als vanzelf naar voren kantelen. Daar moet dus het zwaartepunt liggen. Dit geldt concreet voor de Powerworks- en Greenworks-machine. Door het gewicht van de accu kantelen deze naar achteren; ze zijn daardoor lastiger te 'besturen'. Van de Moosdijk: 'Je moet dan

met de pols gaan corrigeren. Dat hou je wel even vol, maar niet heel lang.' Emiel Knopert van het bedrijf Knopert is verantwoordelijk voor de import van de Powerworks machines en erkent dat de voor de test geleverde machineconfiguratie niet de juiste balans heeft: 'Dat komt omdat hier gebruik is gemaakt van de zwaardere accu. Normaal adviseren wij voor een handgedragen machine een 2,5 ampère accu die veel lichter is. Dan is de balans prima.'

Aanzuigen

Ook een designfout heeft volgens Sjaak van de Moosdijk de handgedragen machine van Echo. Deze functioneert prima, zolang je de machine rechts draagt. Wil je de machine even overnemen

De favoriete machine van Dennis van de Crommenacker de Husqvarna.

De favoriete machine van Sjaak van de Moosdijk de Ego.

De favoriete machine van Henri Penninx de Makita.

in de andere hand, dan kan dat niet, omdat hij links aanzuigt en zich daardoor vastzuigt aan je broek. Ook over het gewicht van de accu's komen de nodige opmerkingen. Het probleem is dat dit accu-gewicht stijgt naargelang de machine krachtiger wordt. De Cobra-handgedragen bladblazer is wat dat betreft een mooi voorbeeld. Eén blik op deze kleine machine en je weet dat het om een consumentenmachine gaat, hoewel de machine volgens importeur Arjan Spek van Milati wel degelijk door hoveniers wordt gekocht vanwege het gebruiksgemak en de lage prijs. Deze Cobra wordt vanwege het lage gewicht hoog gewaardeerd wat betreft gebruiksgemak, maar daar hangt logischerwijs ook een lagere capaciteit aan vast, hoewel Cobra als enige geen opgave heeft gedaan van het aantal kuubs lucht dat de machine per uur kan verzetten.

And the winner is ...

Een echte winnaar heeft de machine-impressie niet opgeleverd, maar dat wil niet zeggen dat de verschillende leden van het testteam niet hun eigen favoriet hadden. Teamcaptain Henri Penninx kiest voor de Makita handgedragen machine: de DUB362PT2. Met deze machine is iets bijzonders aan de hand. Makita heeft ervoor gekozen om

alleen 18 volt accu's aan te bieden, en voor gevallen waarin je meer vermogen nodig hebt gewoon meer accu's in te prikken. Voor deze accublader betekent dat dat er twee accu's zijn toegepast. Het voordeel hiervan – een reëel voordeel voor een hovenier – is dat je dezelfde accu's voor een schroefmachine, bladblazer en heggenschaar kunt gebruiken. Ook Sjaak van de Moosdijk maakt in zekere zin een opmerkelijke keuze als hij zijn favoriete machine oppakt: de Ego handgedragen bladblazer. Amper drie of vier jaar geleden had niemand van Ego gehoord, maar inmiddels is dit merk al bijna een vaste waarde te noemen in machine-lijstjes – als het tenminste om accumachines gaat. De Chinese fabrikant achter Ego fabriceert namelijk alleen dit type machines en is groot geworden met de productie van huiskamer accumachines, maar besloot ongeveer vijf jaar geleden het roer om te gooien en met een eigen merk de markt op te gaan. Vooral in Amerika schijnt dit nieuwe merk ongekend succesvol te zijn en een serieuze bedreiging te vormen voor de hegemonie van Stihl en Husqvarna. In Nederland is Ego nog niet zover, maar dat heeft ook te maken met het feit dat Stihl en Husqvarna naast een ijzersterk imago ook een goed ontwikkeld dealernetwerk hebben. Dennis

van de Crommenacker tenslotte kiest als derde van testteam als zijn favoriet wel voor een machine van één van de grote twee: de Husqvarna 536LIB.

Conclusie

Projectleider Mari Banken van IBN moet even denken als gevraagd wordt naar zijn conclusie van de gebruikersimpressie. Enerzijds is hij onder de indruk van de capaciteit en kracht van de machines. Anderzijds denkt hij ook dat de techniek nog niet ver genoeg is. Concreet houdt dat in dat een accu bladblazer –in zijn visie- voor een groenvoorzien in veel gevallen nog een slechte investering zal zijn, maar wellicht ligt dat voor een hovenier met een focus op kleine tuinen anders. Voordelen zijn minder geluid, uitstoot en trillingen. Waarbij Banken de opmerking maakt dat dat het geluid zeker niet nul is. Hij gokt dat de betere accubladers altijd nog wel 80 DBA produceren. Nadelen zijn een hogere aanschafprijs, korte werkduur in combinatie met opladen van de accu's en als belangrijkste het probleem van de reserveaccu's.

ACCU RUGBLADBLAZERS

Merk	Stihl	Pellenc	Ego	Echo	Kärcher	Husqvarna
Typenummer	BGA 100	Airion 2	LB6000	DPB-600		540 LIBX
Blaassnelheid m/s	63	69	54	72.5		51
Luchtvolume M3/ uur*	1040	920	1020	650		12.6
Geluid	***	****	***	**	***	****
Bediening gashendel	**	**	**	***	**	**
Instellen blaaskracht	**	**	***	**	**	***
Blaasresultaat	***	***	***	***	***	***
Gebruiksvriendelijk	***	***	***	**	***	***
Draagcomfort rugaccu	**	***	****	***	***	****
gashendel vast zetten	nee	nee	nee	ja	nee	ja
Gewicht zonder accu	2,5 kg	2,55 kg	5,7 kg	3.2kg		2.8kg
Prijs ex BTW in €	412	650	230	230		445
Inclusief accu ja/nee	nee	nee	nee	nee		nee

* = basis
 ** = matig tot goed
 *** = goed
 **** = zeer goed

Een reële optie voor hoveniers:
 de Makita-blazer gebruikt dezelfde accu's als een
 Makita-schroefmachine

ACCU BLADBLAZERS HANDGEDRAGEN

Merk	Echo	Husqvarna	Kärcher	Stihl	Einhell
Typenummer	DPB-600	536LIB	LB 850 bp	bga 85	GE-LB 36 Li E Solo

Blaassnelheid m/s	72.5	48	40	56	42
Luchtvolume M3/ uur*	650	768	816	845	816
Geluid	**	***	***	***	**
Bediening gashendel	***	**	**	**	***
Instellen blaaskracht	**	**	**	**	***
Gebruiksvriendelijk	***	***	**	***	**
Blaasresultaat	***	***	***	***	**
Blaasbuis verwisselen	**	***	***	*	**
Gashendel vastzetten	ja	ja	nee	nee	nee
Bevestigingshaak	nee	ja	ja	nee	ja
Aanwezigheid draaggordel	nee	ja	nee	nee	ja
Gewicht zonder accu (kg)	3.2	2.4		3.2	2.5
Prijs ex BTW	231	360	185	231	83
Inclusief accu ja/nee	nee	nee	ja	nee	nee

* = basis
 ** = matig tot goed
 *** = goed
 **** = zeer goed

Amper drie of vier jaar geleden had
niemand ooit van Ego gehoord

ACHTERGROND

**Greenworks
GC82BL**

**Powerworks
PC82BL**

**Makita
DUB362PT2**

**Cobra
BV6524V**

**Ego
LB5750**

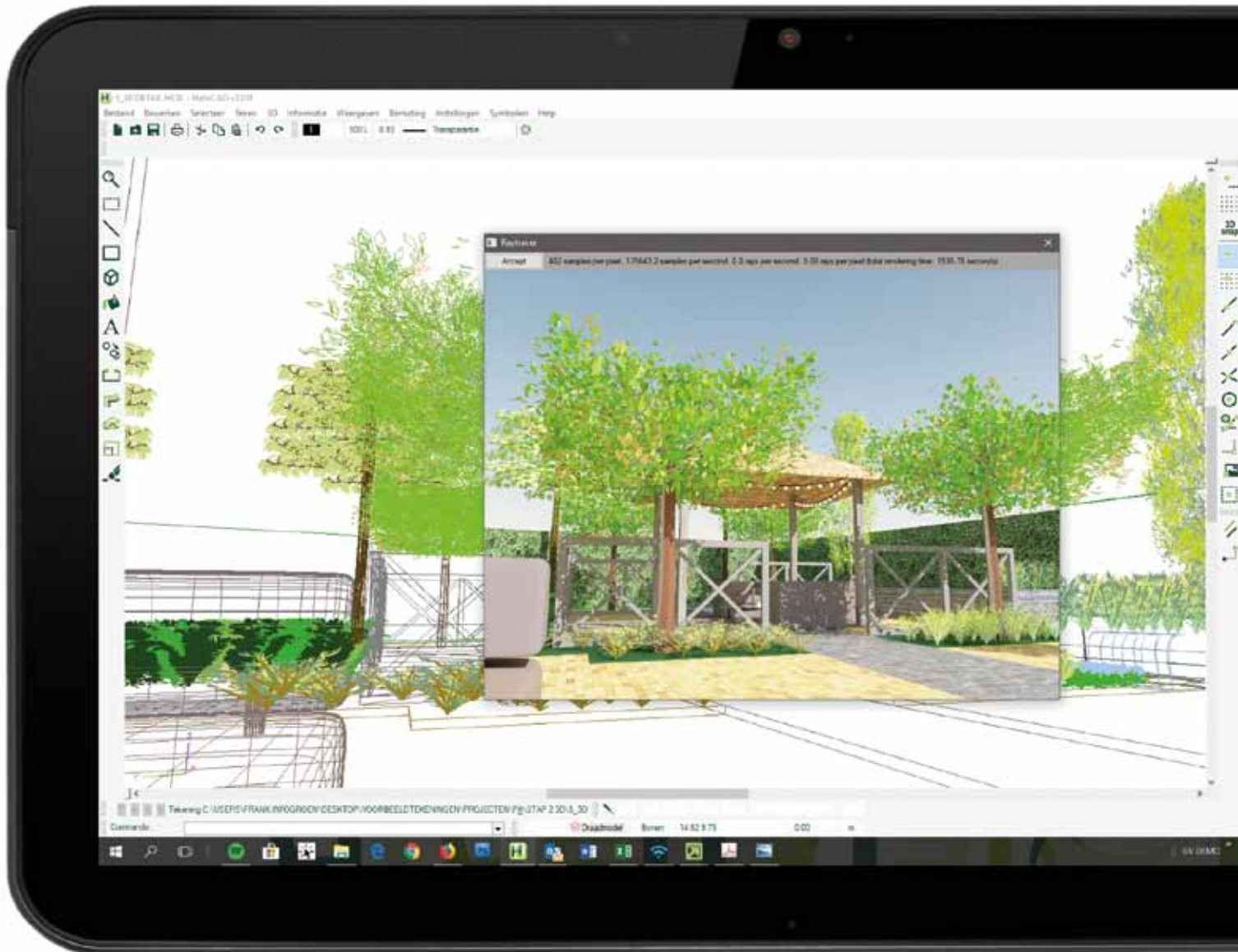
56	56	54	65	63
850	900	804	nb	997
**	***	**	****	***
***	***	****	*	****
**	**	***	*	**
*	*	**	**	***
***	***	***	*	****
***	***	***	***	***
nee	nee	ja	nee	nee
nee	nee	ja	nee	ja
nee	nee	nee	nee	ja
2.7	2.7	3.5	1.7	2.2
206	214	547	115	181
nee	nee	ja	ja	nee

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7308

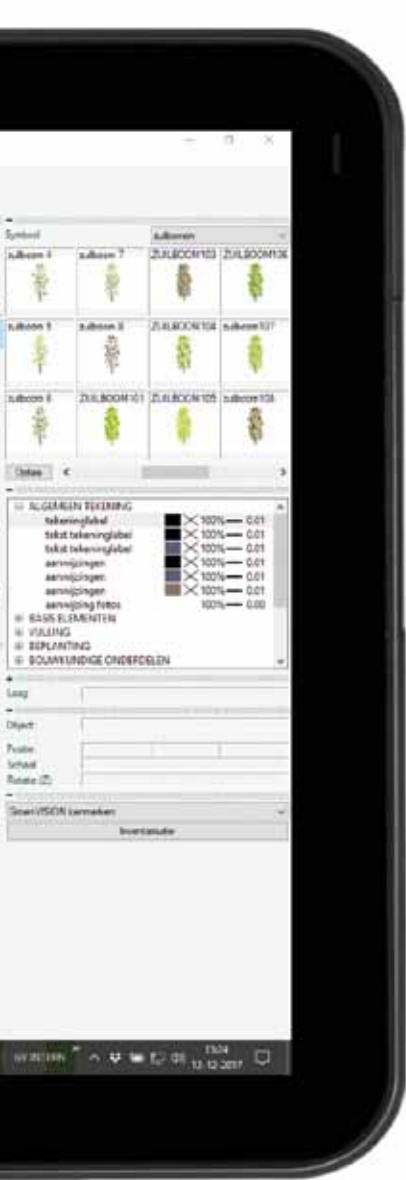
De interface heeft een facelift gekregen; het heeft een heldere knoppenstructuur met duidelijke symbolen en er zitten meer functies onder één knopje.

Hoveniers hoeven nooit meer langs de gemeente voor een kadasterkaart'

Nog meer tijdswinst en gemak door nieuwe versie van tekenprogramma

Het tekenprogramma Helixcad bestaat al meer dan twee decennia, maar is dit jaar verschenen in een nieuwe versie, Helixcad 3.0. De versie is beschikbaar in een 2D en 3D variant en is aan te vullen met een kadastermodule voor het opvragen van kaarten.

Auteur: Santi Raats

 5 min. leestijd

andere programma's alleen in Cad of opmaak voorzien, biedt Helixcad het hele spectrum, van technische vormgeving tot aan presentatie en 3D renderen/animatie. Het voordeel voor de gebruiker is dat er geen apart programma hoeft te worden aangeschaft en dus ook niet aangeleerd om zijn of haar tekening op te maken tot een presentatie.'

Nieuwe interface

Helixcad 3.0 heeft een vernieuwde gebruikersinterface met meer functionaliteit, die direct op het scherm zichtbaar is. 'De maatvoering is direct zichtbaar, maar ook kun je verplaatsen, vervormen of roteren zonder commando's in te voeren; kortom, je kunt er direct mee werken', vertelt Raanhuis. 'De hele interface heeft een facelift gekregen: een heldere knoppenstructuur met duidelijke symbolen, en de buttons hebben meer diepte gekregen. Daarmee bedoel ik dat er meer functies zitten onder een knopje.'

Kadastermodule

Vanaf begin 2017 is voor nieuwe Helixcad-gebruikers de Helixcad 3.0-versie beschikbaar. Bestaande klanten met een supportovereenkomst hebben deze versie afgelopen oktober gekregen. Ook is recent de module Online Kadastrale Gegevens gelanceerd, waarop gebruikers een aanvullend abonnement kunnen afsluiten. 'Gebruikers hoeven met deze module alleen maar een adres en een omgeving in te geven, waarna Helixcad de benodigde gegevens ophaalt. De gebruiker ontvangt een gedetailleerde kadasterkaart van de percelen met daarop de eventuele bebouwing, samen met een luchtfoto en indien gewenst een topografische kaart.'

De module levert puur gemak. Het kan lastig of tijdrovend zijn om ter plekke in te meten, of men moet bij het Kadaster tegen betaling een tekening opvragen. In november hield Infogroen een gebruikersdag, waarop de nieuwe Helixcad-versie en de kadastermodule aan de gebruikers werden gepresenteerd. Gedurende de maand december was de kadastermodule gratis te gebruiken om uit te proberen. Inmiddels zijn al veel bestellingen binnengekomen. 'Voor ons een teken dat we een tool hebben ontwikkeld die door de markt zeer gewaardeerd wordt. De module Online Kadastrale Gegevens kost 19,50 euro per maand; dat is met minder dan één project al terugverdiend.'

Er goed voor gaan zitten

Margo Bouwens, eigenares van Hoveniersbedrijf 't Hôfke in het Brabantse Overloon, dat lid is van de Dutch Quality Gardens, hield op de gebruikersdag

ACHTERGROND

een presentatie over haar ervaring met Helixcad. 'Ik heb in 2009 de 2D versie aangeschaft en die in 2015 uitgebreid met 3D. We maken nu alleen nog 2D tekeningen, maar gaan in de toekomst ook in 3D tekenen. Ik heb na aanschaf van Helixcad een cursus gedaan, maar door omstandigheden belandde het drie jaar in de kast. In het begin is het namelijk pittig om alle facetten van het programma onder de knie te krijgen, maar het is wel goed te doen als je er de tijd voor neemt. Er zijn veel commando's, je moet weten waar wat zit, welke *snaps* oftewel hulpstukken. Het is dus essentieel dat je er tijd voor vrijmaakt om het programma goed te doorgronden. In 2012 heb ik dat gedaan, samen met een Helixcad-gebruiker en collega-hovenier uit de buurt.'

'Toen ik op Helixcad overstapte, heb ik de tekentafel meteen de deur uit gedaan'

Tijdwinst

Bouwens is blij dat ze heeft doorgezet. 'Voorheen tekende ik alles met pen en papier en maakte ik veel schetsen. Vooral in het herstellen van een tekening zat altijd veel tijd. Ik denk dat ik nog maar een klein deel van Helixcad toepas, als ik zie wat het programma allemaal kan. Maar ik teken er wel al mooie ontwerpen mee en ik blijf daarnaast gestaag bijleren. Ik ontdek telkens weer iets nieuws, wat het programma extra leuk maakt.'

Toegankelijk bedrijf

Volgens Bouwens is Infogroen een zeer toegankelijk bedrijf. 'Iedereen die daar werkt, begrijpt dat er tijd voor nodig is voordat een gebruiker het hele programma onder de knie heeft. De medewerkers snappen meteen met welk probleem je zit als je de servicedesk opbelt met een vraag. Ze zullen nooit wijzen met een belerend vingertje; gesprekken

Frank Raanhuis, sinds 1999 werkzaam bij Infogroen: 'Helixcad is een compleet tekenprogramma, dat laagdrempelig is vergeleken met andere programma's. Helixcad werkt vlot en heel gemakkelijk; uitgebreide onduidelijke menu's met veel instellingen en variabelen worden zoveel mogelijk vermeden. De functies, variaties en invalshoeken zijn via compacte en eenduidige menu's op te roepen. Omdat het een laagdrempelig en compleet tekenprogramma is, kunnen we veel betekenen voor hoveniers, tuinontwerpers en architecten.'

Tekenen én opmaken

Raanhuis legt uit: 'In grote lijnen zijn er maar enkele variaties. Je hebt 'plakplaatjesprogramma's', waarbij je weinig creatieve vrijheid hebt en voornamelijk werkt met gestandaardiseerde afbeeldingen en symbolen uit bibliotheken, 'echte' Cad-programma's, waarmee je voornamelijk technisch, nauwkeurig en maatvoerend tekent, en tot slot opmaakprogramma's zoals Illustrator, Indesign en Photoshop, waarmee je tekeningen representatief kunt weergeven met behulp van bijvoorbeeld kleurverlopen, transparantie- en airbrush-effecten. Ideaal aan Helixcad is, dat het zowel een Cad-programma als een opmaakprogramma is. Terwijl

EXPERTS FOR GROWTH

Floranid® Twin: de beste langzaam werkende meststof voor uw gazon en borders

COMPO EXPERT Benelux nv
Filliersdreef 14
9800 Deinze
+ 31 (0)6 836 047 65
harry.vanhethof@compo-expert.com

WWW.COMPO-EXPERT.NL

Productief groen

NIEUW ons Green Life™ Programma
Wij helpen in 6 relevante leefomgevingen met de beste en duurzame boom- en plantkeuzes

Leefwereldverbeters

M. van den Oever

TREE & PLANT NURSERY SINCE 1791

Uw toegang tot 12.000 soorten groen

Wij luisteren en kijken naar mensen in hun leefwereld en passen ons eeuwenoude en nuchtere verstand van bomen, struiken en planten toe om die leefwereld te verbeteren.

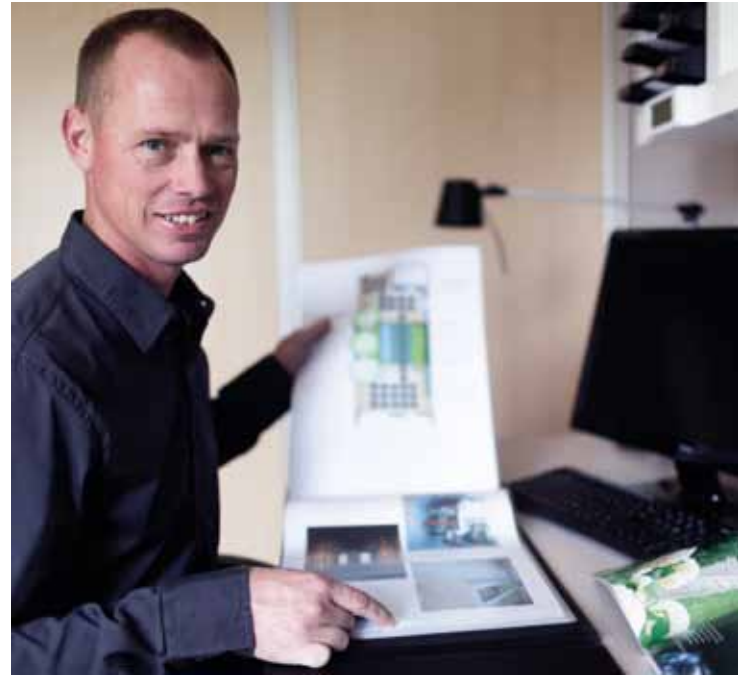
Select Plant
Deelnemer Laan- en Sierbomen

Kerkeind 12 • 5076 AC Haaren • The Netherlands • +31(0)411 - 62 19 64 • info@mvandenoever.nl

Frank Raanhuis

Ed van der Haar

'Ik kan meerdere tekeningen maken in de tijd dat ik er voorheen één maakte'

vinden altijd plaats op basis van gelijkheid, ook al kunnen zij wél alles met het programma. Maar dat merk je niet in het gesprek; ze nemen alle tijd voor uitleg. Als het moet, leggen ze iets op vijf verschillende manieren uit, totdat ik het snap. Ik voel me altijd gehoord en gezien.'

Niet meer naar de gemeente of zelf inmeten

Vroeger ging ook Bouwens zelf percelen inmeten. Vanaf nu hoeft dat niet meer, omdat ze inmiddels de kadastermodule gebruikt. 'Ik gebruikte in het verleden kadastrale tekeningen of bouwtekeningen van het huis. Dit werd nagemeten, en ook de vaste onderdelen werden dan ingemeten.'

Smoel

Bouwens lacht: 'De kadastermodule verdient ik makkelijk terug, al na het tekenen van één tuin per maand! Maar ook op kwalitatief vlak verdient ik iets terug. Als ik mijn handmatig gemaakte tekeningen naast mijn eerste met Helixcad gemaakte tekening leg, zie je in een oogopslag dat de opmaak vele malen beter is. Er zit een legenda bij en ze zijn mooi ingekleurd. Ze hebben smoel, waardoor je echt indruk maakt op de klant. Doordat ik met Helixcad sneller teken, kan ik twee of drie tekeningvarianten maken in de tijd waarin ik vroeger één tekening maakte. Omdat tekeningen in de beginfase nog maar ideeën zijn, is het leuk om meer opties aan de klant voor te leggen.'

Tekentafel de deur uit

Ed van der Haar van Van der Haar Hoveniers uit Pijnacker gebruikt Helixcad om 2D en 3D tekeningen te maken, al vijftien jaar. 'Ik tekende vroeger ook nog met pen aan de tekentafel. Maar toen ik op Helixcad overstapte, heb ik de tekentafel meteen de deur uit gedaan. Door de hbo-opleiding tot tuin- en landschapsarchitect die ik onlangs op Larenstein heb gedaan, weet ik dat de basis nog steeds met pen en tekentafel wordt aangeleerd, maar dat terzijde. Ik wilde mij volledig storten op Helixcad, daarom ging de tekentafel eruit. Toen ik behalve in 2D ook in 3D wilde gaan tekenen, moest ik opnieuw tijd vrijmaken. En dat moet feitelijk ook bij elke update die het programma krijgt.' Het maken van een 3D tekening kost wat meer tijd.

Van der Haar: 'Toch loont het. Klanten beleven de tuin al helemaal, ze zien een pergola, blokhutje, tuinhuisje of overkapping driedimensionaal en staan er als het ware tussen. Ook maakt een technische uitwerking in 3D de overdracht aan mijn medewerkers een stuk eenvoudiger. Bovendien is het programma zeer gebruiksvriendelijk en helder. Bij andere Cad-programma's kunnen de commando- en menustructuren weleens afschrikken. Ook is het reuzehandig dat je er presentatietekeningen mee kunt opmaken. Op de opleiding die ik deed, kon ik voor de technische uitvoeringstekeningen toe met Autocad, maar de architectuurstudenten gebruikten Google Sketchup voor het creëren van kleur of structuur in een tekening. Helixcad is twee in één.'

Afgestemd op de praktijk

'Door de jaren heen heb ik weleens tips aangedragen, zoals het verschuiven van lijnen door de muis op een bepaald punt te zetten. Zoiets wordt dan opgenomen in Helixcad. Infogroen is een bedrijf dat goed luistert naar waar de klanten in de praktijk behoefte aan hebben. En het tweede sterke punt is hun engelengeduld,' lacht Van der Haar.

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7309

Sinds het wettelijk verbod op glyfosaat bij de bestrijding van onkruid op verhardingen zoeken Nederlandse gemeenten en hoveniersbedrijven naar aanvaardbare alternatieven. Deze oplossingen met heet water, hete lucht of borstelen dienen zowel doelmatig als efficiënt te zijn. De laatste aanwinst op borstelgebied heet de Tielbürger-onkruidmachine. Harry Kloosterman van onkruidbeheerder Weed Free Services: 'Hij is heel makkelijk voor randjes en kantjes.'

Auteur: Guus van Rijswijk

Jetze Gros

'Werken met de Tielbürger is starten, lopen en geen geouwehoer'

Onkruidborstelmachine is 'wendbaar en robuust, geen hobbyding'

Duurzame onkruidbestrijding: hoe doe je dat? Voor machinefabrikanten is er op dit gebied nog een heel nieuwe wereld te ontdekken. Volgens verkoper Jetze Gros van leverancier Dem uit Leeuwarden doet Tielbürger een geslaagde poging om onkruidbestrijding even simpel als doeltreffend te maken. 'We hebben voor deze machine gekozen omdat er een krachtige motor op zit', vertelt hij. 'Daarbij heeft de consument de keuze tussen een krachtige Honda gvx 160 of een Briggs & Stratton 850 ic-motor. Het is een robuuste machine, gemaakt van hoogwaardig staal voor professioneel gebruik.'

Met gevoel mee omgaan

Volgens Gros kunnen zowel gemeenten als hoveniersbedrijven goed uit de voeten met de machine. 'Andere merken zijn of te klein of te fragiel. Dit is een compacte, sterke constructie van 55 kilogram met een motor die lang meegaat.' Het model is gloednieuw; het eerste Tielbürger-exemplaar rolde op 1 juni 2017 van de band. De machine rijdt op comfortabele luchtbanden en heeft een werkbreedte van 50 centimeter en een spoorbreedte van 38 centimeter. Met name voor een stenen ondergrond is de machine geschikt, vertelt Gros. 'Je laat de machine het werk doen. Dus niet te veel

drukken en er met gevoel mee omgaan. Op die manier ontdoe je met het grootste gemak schoolpleinen, stoepen en achtertuinen moeiteloos van onkruid. Wat dat betreft is deze machine echt een aanwinst.'

Revolutionaire stap vooruit

De machine, waarvan de borstels worden gevormd door tien ijzersterke staaldraden, is technisch gezien een revolutionaire stap vooruit, zegt Gros. 'Deze staaldraden zijn op een speciale manier vervaardigd en worden onder andere ook gebruikt voor liftkabels. Daarnaast heeft de machine een

‘Met de verstelbare, inklapbare stuurboom past hij zo in een kofferbak’

snelwisselsysteem, waarmee de borstels zonder gereedschap snel en gemakkelijk verwisselbaar zijn.’ De V-snaar is geheel afgesloten, zodat deze nauwelijks bevattelijk is voor vuil en slijtage. De stuurboom is in zes hoogtes verstelbaar (tussen de 80 en 115 centimeter) en heeft een ergonomische veiligheids- en bedieningshendel. ‘Hij is makkelijk qua gebruik: een hendel voor het gas en een hendel voor het bedienen van de borstel. Daarnaast heeft hij een beschermhoes die wegvliegende steentjes tegenhoudt. Die kun je aan één kant omhoog doen, zodat je de zijkanten meeneemt.’

Direct resultaat

Het compacte karakter van de Tielbürger maakt hem voor hoveniers uitermate geschikt om bij particuliere klanten in te zetten, vertelt Gros. ‘Met

de verstelbare, inklapbare stuurboom past hij zo in een kofferbak. Daardoor is hij makkelijk te vervoeren. Zowel particulieren als beroepsmatige gebruikers kunnen er uitstekend mee uit de voeten. De Tielbürger houdt de openbare ruimte moeiteloos vrij van onkruid. Of het nu gaat om ongewenste vegetatie op vliegvelden, bij ziekenhuizen, winkelcentra, agrarische bedrijven of parkeerterreinen: hij geeft direct resultaat. Daarnaast kun je er veilig mee werken en bewijs je het milieu een dienst.’

Liefde op het eerste gezicht

Het bedrijf Weed Free Services is gespecialiseerd in milieuvriendelijk beheer en bestrijding van invasieve exoten door heel Nederland. Toen de Tielbürger in augustus van dit jaar op de markt verscheen, besloot Harry Kloosterman van Weed Free Services direct twee machines aan te schaffen. ‘De machine zag er professioneel uit, ik had er meteen het volste vertrouwen in. Het ontwerp en het uiterlijk bevielen me; het was liefde op het eerste gezicht. Toen ik hem zag staan, heb ik meteen gezegd: dat is een apparaat voor mij, doe er maar twee.’

Steen door de ruit

De machines die hij in gebruik had, voldeden niet meer, vertelt Kloosterman. ‘We hadden andere borstelmachines, waarvan het materiaal moe was en wat begon te buigen.’ De oude machine zorgde bovendien voor opspattende steentjes. ‘Die machine bestond meer uit plastic dan ijzer wat betreft basismateriaal. Het is zelfs een keer voorgekomen dat er een steentje dwars door de ruit van onze bedrijfswagen vloog, terwijl die net nieuwe ramen had.’

Mooiste beeld

Kloosterman gebruikt de Tielbürger voor een ondergrond van tegels en straatklinkers. Over zijn nieuwe aanschaf heeft hij niets dan lof. ‘De machine bestaat uit een gesloten circuit met tien borstels, waardoor er veel minder afval wegspat. Het is een degelijke, professionele machine met goede borstels en een rustige rotering. Je kunt een dag draaien met een set van tien borstels. Dat geeft het mooiste en schoonste beeld.’

‘De machine bestaat uit een gesloten circuit met tien borstels, waardoor er veel minder afval wegspat’

Geen hobbyding

Ook de collega’s van Kloosterman zijn erg te spreken over hun nieuwe werktuig. ‘We verwijderen veel onkruid op verharding bij begraafplaatsen. Daar liggen veel paadjes van zo’n negentig centimeter breed. Het scheelt enorm als je dan geen last hebt van opspattende deeltjes.’ Naast het gebruiksgemak vindt Kloosterman het prettig dat de machine geen storingen kent en makkelijk is schoon te maken. ‘Deze machine is wendbaar, robuust en neemt alles mee. Geen hobbyding. Het is starten, lopen en geen geouwehoer.’

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7310

John Koomen: 'Elke zichzelf respecterende ondernemer zou lid moeten zijn van een branchevereniging.'

Hoveniers zijn veel te bescheiden

Interview voorzitter VHG Vakgroep Hoveniers John Koomen

Hoveniers moeten veel meer laten zien wat ze allemaal kunnen. Ze zijn veel te bescheiden, zegt voorzitter John Koomen van VHG Vakgroep Hoveniers.

Auteur: Bart Mullink

7 min. leestijd

INTERVIEW

Groen doet zoveel goede dingen. Dat mag wel wat bekender worden, vindt John Koomen. 'Onze sector heeft ten onrechte een wat stoffig imago. We worden vaak gezien als de tuinman die even wat komt schoffelen. Terwijl we zo ontzettend veel meer kunnen.'

Geen misverstand, onderstreept de branchevoorman en eigenaar van het naar hem genoemde hoveniersbedrijf John Koomen uit het West-Friese Wognum. Met de genoemde 'tuinman' is wat hem betreft niets mis. 'Het gaat er vooral om dat bedrijven de meerwaarde zien van een goede brochure, een goede presentatie en een goede, betrouwbare planning.' Een overall en klompen kunnen in de praktijk goed van pas komen, maar niet als je een werk komt verkopen, zo meent hij. 'Ik heb daar op zichzelf geen moeite mee, maar een nadeel is wel dat het een stoffig imago in de hand werkt. Ik wil graag dat we daarvan afkomen, omdat het zo onterecht is. We hebben een ontzettend veelzijdig vak en hebben heel veel te bieden. Dat moeten we beter uitdragen.'

Hij schetst hoe klanten maar wat gefascineerd raken door de hogere techniek. Hoe knap het werk ook is dat met bomen en planten te maken heeft, dat blijken ze eerder als vanzelfsprekend te beschouwen. 'Als we elke boom met een computer zouden aansturen, zouden ze denken: wow. Veel klanten stellen weinig of geen vragen over planten, maar willen alles weten over de technische snufjes. Ook al vertegenwoordigen die meestal een klein deel van de kosten, de gesprekken gaan er voor een groot deel over.'

Dit betekent niet per se dat ze die zelf allemaal willen hebben, weet hij. Een minderheid van het publiek is gefocust op de nieuwste technische snufjes. 'Maar ook de rest blijkt er graag meer over te horen. Bijvoorbeeld of je alles kunt regelen op je mobieltje. Nou, dat kan. Daarover moet je dus als hovenier kunnen vertellen, of klanten laten zien hoe het werkt om vanaf een iPad de berekening aan te sturen, de robotmaaier en de tuinverlichting. Je moet laten zien dat je daarmee eenvoudig vanuit de woonkamer elke lamp afzonderlijk aan en uit kunt zetten, of dat je een poort kunt maken waarbij je vanaf de andere kant van de wereld kunt kijken wie er voor je deur staat.'

Waarde

Hij onderstreept dat hoveniersbedrijven op allerlei manieren veel waarde weten toe te voegen voor klanten en hun stakeholders. Ze doen dat in, aan, op en rond woningen, kantoren en openbare gebouwen. Hierdoor knappen ook complete steden en dorpen op van hun werk. 'Groen, dat is bewezen, draagt bij aan een betere gezondheid, minder stress, lager ziekteverzuim, minder vandalisme en hogere vastgoedwaardes. Is je tuin netjes en goed aangelegd, dan is je woning meer waard. Of op zijn minst sneller verkocht.'

Door groen in de wijk stijgt de waarde van alle woningen die er staan, zo weet hij. 'Het draagt ook bij aan een beter klimaat op straat. Het helpt tegen hinderlijke windturbulenties rond gebouwen, vangt fijn stof op en zorgt voor koelte. Dat zijn veel doelen. We beheersen ze allemaal. Architecten

werken met ons samen, omdat ze weten dat je een gebouw kunt maken en breken door de juiste of juist een verkeerde tuin erbij te ontwerpen.'

Leven

Groen is leven. Het is een oude leus die aan actualiteit niet inboet. Het belang ervan werd recent nog breed uitgemeten tijdens de VN-klimaatconferentie, afgelopen najaar in Bonn. Hier werden afspraken gemaakt om groen op diverse manieren te laten zorgen voor in totaal maar liefst een derde van de beoogde CO₂-reductie in 2030.

Dat ook de geest er wel bij vaart, is al heel lang bekend. Koomen: 'President Roosevelt, bijvoorbeeld, pleegde het park in te lopen om zijn tactieken te overdenken. Churchill wandelde veel in bossen en parken. De groten der aarden deden het allemaal. De vroegere klooster- en kasteeltuinen waren er ook voor bedoeld. Daar kwam je tot rust.' Van jongs af zit het er bij iedereen in, weet hij. 'Welk kind wil niet graag lekker buiten zijn, in het gras rollen? Tijdens het ouder worden raken mensen dat kwijt. Wij willen hen dat goede gevoel weer teruggeven. Als hoveniers beheersen wij die kunst.'

Buitenkamer

Het is hem een doorn in het oog dat veel stedelijke tuinen weinig groen meer zijn. 'Tuinen worden vaak helemaal bestraat en dan komt er nog een schutting omheen. Zeker, dat kun je dan een buitenkamer noemen. Maar word je van zitten in zo'n omgeving nou gelukkig? Ik denk dat we klanten ervan kunnen overtuigen dat je zo'n tuin gemakkelijk veel groener kunt maken. Ook zonder dat je er veel onderhoud door krijgt.'

Behalve de consument moet ook menige hovenier nog een slag maken, meent hij. 'Minder focussen op steen. De branche moet nog veel meer in groen gaan denken. Als VHG kunnen wij die boodschap dus verkondigen aan zowel de klandizie als aan onze vakgenoten.' Een aansprekend voorbeeld dat door de VHG wordt gepromoot, moet het concept De Levende Tuin zijn. Het biedt een formule voor de aanleg van tuinen die behalve voor planten ook een paradijs zijn voor dieren, zoals vogels en vlin-ders, en als resultaat van dit alles vanzelfsprekend ook voor mensen.

Tuin van het Jaar

Het vak en het vakmanschap van de hovenier onder de aandacht brengen, dat is ook het doel van de verkiezing van de Tuin van het Jaar. De uitreiking van de Tuin van het Jaar-prijs 2018 staat voor dit voorjaar op het programma. Een vakjury

Foto: VHG

PERFORMANCE BY HUSQVARNA

WORLD
LEADER
IN ROBOTIC
MOWING

Mobiele interactie

Premium ontwerp

Intelligente navigatie

INTRODUCTIE AUTOMOWER® X-LINE. ONTWORPEN DOOR DE MARKTLEIDER.

Met zijn connectiviteit, LED-koplampen en modern design valt de Husqvarna Automower® X-Line range echt op – terwijl het gazon perfect onderhouden wordt. De range maait rustig zelfs de meest uitdagende gazons tot 5.000m² onder alle weersomstandigheden, geschikt voor nauwe doorgangen en maait hellingen tot 45% met gemak. En alles wordt gemonitord door de intelligente GPS-ondersteunde navigatie. Husqvarna Automower® is een betrouwbare manier om uw gazon te onderhouden. Als het tijd is om uw tuin naar een hoger niveau te tillen, ga dan naar [HUSQVARNA.COM/NL](https://www.husqvarna.com/nl)

Husqvarna®

READY WHEN YOU ARE

heeft alvast zeven tuinen genomineerd. Bij de beoordeling wordt ook het publiek betrokken. Voor de publieksprijs kan via Facebook worden meegestemd op een van de tuinen.

De tuinverkiezing werd rond de millenniumwisseling gelanceerd door het inmiddels verdwenen Productschap Tuinbouw. Branchevereniging VHG heeft de fakkel overgenomen. 'Wat mij betreft, gaan we hieromheen nog veel meer tamtam maken. Liefst geen uitreiking meer in kleine kring, maar in plaats daarvan een schouwborg huren, politieke partijen erbij uitnodigen en veel burgers. Zo maken we er een groot feest van. We kunnen op dat gebied veel leren van Engeland. Wie daar een tuinprijs wint, is meteen een grote naam. Wij zijn hier te bescheiden en mogen veel trotser zijn op wat we doen.'

Bij de nominaties voor de Tuin van het Jaarverkiezing is er rekening mee gehouden dat aantrekkelijke tuinen bestaan in veel soorten en maten. De variatie is groot, bijvoorbeeld van een compacte voortuin tot een bloemrijke villatuin.

Instroom

Als de branche de glans krijgt die hij verdient, helpt dat ook bij het binnenhalen van jong talent. Dat is heel belangrijk, want de beperkte instroom

is een groot probleem voor de sector. Eén oorzaak is volgens Koomen het imago van vieze handen. Onterecht, wat hem betreft. Als een andere oorzaak noemt hij de geringe aandacht in het onderwijs voor recente technologische ontwikkelingen binnen de sector. Toch houdt hij goede hoop. 'Jongeren hebben hun kindertijd nog maar net achter de rug. Ze zullen zich vast nog wel herinneren hoe fijn ze het vonden om buiten bezig te zijn en mooie dingen te maken.'

Hij ziet ook een taak voor ouders en scholen. 'Jongeren worden gepusht om te blijven studeren. Het lijkt weleens of het mbo als beroepsvoorbereiding wordt overgeslagen. Leerlingen worden klaargestoomd om door te gaan naar het hbo. Dat gebeurt met als argument dat ze hierdoor een managementfunctie kunnen krijgen of een aantrekkelijke kantoorbaan. Scholen doen te veel weinig moeite om jongeren te laten kiezen voor vakmanschap, voor het maken van mooie dingen. Maar het hoveniersvak is juist zo interessant omdat een hovenier van heel veel dingen wat afweet. Van timmeren, elektriciteit, mechanica, grond, planten, dieren; ik denk dat er haast geen vak is waarvoor je zo'n brede kennis nodig hebt. Voor de verdiensten hoeft je het ook niet te laten. Het hoveniersvak betaalt helemaal niet slecht.'

Dit overbrengen op de jeugd blijkt een hele opgave. 'We hebben te maken met een maatschappelijk probleem. Als ik naar mijn eigen kinderen kijk: ook die willen doorstuderen, ze zeggen er weinig voor te voelen om met hun handen te gaan werken. Maar vergeet niet: het is niet alleen in het belang van de bedrijven dat er jonge vaklui instromen. Ook kinderen hebben er belang bij dat hun ouders weten dat er naast verder studeren nog andere uitstekende mogelijkheden voor ze zijn. Hoeveel mensen komen er niet achter dat ze beter een ander vak hadden kunnen kiezen als het daarvoor te laat is? Als ze op laten we zeggen hun veertigste zijn opgebrand in een kantoorbaan. Dan zie je ze naar buiten gaan en bijvoorbeeld als vrijwilligerswerk wilgen knotten. Of ze zijn niet meer achter de grasmaaier vandaan te krijgen. Begrijpelijk; de natuur maakt ze wel weer fris van geest.' Er zal weinig anders op zitten dan jongeren te werven door ze meer aan te spreken op hun interesses. Hierbij speelt de digitale technologie een prominente rol, stelt hij vast. 'Jeroen Zijlmans, beleidsadviseur arbeidsmarkt en onderwijs van Branchevereniging VHG, is constant met scholen in gesprek om de opleidingen te verbeteren, zodat bijvoorbeeld technologische ontwikkelingen in de branche eerder een plaats krijgen in het les-

Foto: VHG

Samen met STIHL klaar voor de toekomst

Nieuwe technologieën zorgen voor nieuwe mogelijkheden. STIHL investeert voortdurend in innovatieve technieken om tuinmachines te verbeteren en af te stemmen op de noden en wensen van de gebruikers, steeds rekening houdend met een optimale veiligheid. Zo bent u met STIHL nu en in de toekomst altijd klaar voor elke uitdaging. Dankzij de uiterst krachtige STIHL accutechnologie kunnen professionele gebruikers nu ook genieten van de vele voordelen van accuaandrijving. Zo kan u een hele dag werken zonder gehoorbescherming en zonder schadelijke uitlaatgassen terwijl u geniet van volledige bewegingsvrijheid. Eenzelfde accu past bovendien in alle STIHL PRO Lithium-Ion machines. Handig, toch?

Test de topkwaliteit van onze accumachines bij uw STIHL dealer, of kijk voor meer info op stihl.nl.

Ontdek nu de STIHL app

STIHL®

programma. Hij steekt er ook veel energie in om te bereiken dat het vmbo groen weer beter gaat aansluiten op het mbo.' De moeizame vmbo-mbo-aansluiting zou een keuze voor het vakgebied in de weg zitten. 'Met een aantal scholen zijn programma's opgezet om hierin verandering te brengen. Die blijken te helpen. De resultaten zijn goed, vooralsnog vooral in het zuiden van het land.'

Vakgroepen

Met zo'n 850 leden is VHG Vakgroep Hoveniers de grootste van de vijf vakgroepen binnen de branchevereniging. Maar de huidige opzet met vakgroepen verdwijnt aan het einde van dit jaar. De vijf vakgroepen maken plaats voor drie zogenoemde domeinen, met onderling een minder strikte scheiding. Het gaat om de domeinen gebouwgebonden groen (dak, gevel), particuliere tuin en openbaar groen. 'Vanuit deze domeinen willen we voor de markt van morgen nadrukkelijk verbinding leggen met opdrachtgevers en stakeholders, om de waarde van groen verder te kapitaliseren en het vergroenen en verduurzamen van onze leefomgeving vanzelfsprekend te maken.'

Voor zichzelf ziet hij meteen een mooie gelegenheid om de voorzittershamer over te dragen. 'We gebruiken 2018 als overgangsjaar voor de nieuwe opzet; die periode zal ik nog aanblijven. Het mag van mij wel even wat minder, want ik vervul ook

nog bestuursfuncties bij een paar andere organisaties.'

Dat hij hiervoor tijd kan vrijmaken, komt voor een belangrijk deel juist doordat zijn bedrijf tot de grotere in de branche behoort, zo schetst hij. 'Daardoor kan ik veel taken delegeren aan medewerkers.' John Koomen heeft circa 30 vaste medewerkers en daarnaast nog een tiental seizoenkrachten. Veel hoveniersbedrijven, weet hij, werken met hooguit enkele personeelsleden. 'Hiervoor kun je kiezen. Sommigen zal een klein bedrijf beter liggen. Ik begon 30 jaar geleden ook alleen, maar na vier jaar loondienst besloot ik een auto te kopen en wat tuingereedschap, zo schetst hij de start van zijn bedrijf. 'Mij bleek het ondernemerschap goed te liggen.'

Laagdrempelig

Op zo'n manier beginnen, het kan volgens hem nog steeds. 'Onze branche is wat dat betreft laagdrempelig.' Wel vindt hij dat het vooral de kleinere bedrijven zijn die in hun werkwijze nog stappen moeten zetten om tot een betere uitstraling te komen. 'Met een betere presentatie, organisatie en het bijhouden van kennis. Je moet een tuinontwerp bijvoorbeeld ook niet gratis in de avonduren maken, zoals ik vaak zie gebeuren. Je mag voor alle inzet een passende uurprijs vragen.' Dat is nog

maar één voorbeeld van wat er volgens hem bij ondernemen allemaal komt kijken. 'En bij bijna al die zaken kan de ondernemershelpdesk van Branchevereniging VHG uitstekend helpen.'

In zijn ogen zou elke zichzelf respecterende ondernemer lid moeten zijn van een branchevereniging. 'Onze branchevereniging biedt alle noodzakelijke informatie voor het ondernemerschap: over arbeidsvoorwaarden, wet- en regelgeving, marktgegevens et cetera. Maar de organisatie is er ook voor de markt in het algemeen, voor het sectorbelang. Onze directeur Egbert Roozen is met zijn team altijd aan het lobbyen. Hij praat met landelijke, regionale en lokale bestuurders, met Brussel, met vertegenwoordigers van politieke partijen, vakbonden, milieuorganisaties. Allemaal voor de bedrijfstak. We moeten de opgave met zijn allen dragen.'

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7311

Drachtplanten, beslist (g)een bij-zaak

Biodiversiteit, duurzame beplanting, ecologisch evenwicht – termen die we in het hedendaagse openbaar groen maar al te vaak tegenkomen.

En terecht; sinds de eeuwwisseling dringt overal het besef door dat gebalanceerde duurzame beplantingen het beste bieden voor iedereen: planten, dieren en mensen. Drachtplanten zijn hiervan een onmisbaar onderdeel.

Auteur: Ronald Houtman
Foto's: Plants & Pictures

belangenclubs hebben inspraak en stellen soms (stevige) eisen ten aanzien van de beplanting. Dat lijkt soms lastig, maar onthoud dan dat iedereen hetzelfde doel heeft: een gebalanceerde duurzame beplanting die voor iedereen een prettige (leef)omgeving vormt.

Bijen en vlinders

Terug naar de kern. Als we het over biodiversiteit hebben, denken de meeste mensen direct aan twee dieren: bijen en vlinders. Uiterlijk zeer verschillend, maar in praktijk nogal eens over één kam geschoren als 'vliegende insecten', waartoe voor het gemak ook meteen de hommels worden gerekend. Toch zijn ze heel verschillend en verdienen ze een andere benadering. Vlinders doen het altijd goed bij burgers. Niet vreemd, want deze vrolijke fladderaars dragen in hoge mate bij aan de levendigheid van de beplanting. De nectar in bloemen vormt een voedselbron voor vlinders, terwijl het loof voedsel vormt voor rupsen. Het belang van bijen gaat daarentegen dieper. Niet alleen 'bevliegen' bijen een breder sortiment planten en zorgen ze daarbij dat er meer verschillende bloemen worden bestoven, ze geven ook een zeer belangrijk product terug: honing. Om diversiteit aan bijen en vlinders te krijgen, zal er dus voldoende variatie in beplanting moeten zijn. Een bijkomend gevolg is dat er ook andere dieren worden aangetrokken. Denk hierbij aan lieveheersbeestjes, spinnen, verschillende soorten vliegen etc. Maar ook grotere dieren zoeken hun toevlucht in een gevarieerde beplanting. Denk hierbij in eerste instantie aan egels en vogels, maar

ook hagedissen, eekhoorns en ringslangen kunnen aan dit rijtje worden toegevoegd.

Beplanting

Om diversiteit aan dieren te krijgen, is diversiteit aan planten noodzakelijk. De kern hiervan wordt gevormd door nectar- en/of pollenrijke planten. Dit kunnen bomen, heesters en vaste planten zijn. Niet alleen inheemse, maar juist ook exoten dragen bij aan een dergelijke gevarieerde beplanting. Het bekendst is natuurlijk *Buddleja davidii*, de vlinderstuik. Deze van oorsprong Chinese struik is een feest voor insecten. Ook de van origine uit tropisch Amerika afkomstige *Lantana camara* trekt veel insecten aan, in het bijzonder vlinders. Van deze plant bestaan zeer veel kleurige cultivars, die bij ons alleen als kuipplant kunnen worden toegepast. Een andere exoot, *Amelanchier lamarckii*, het krentenboompje, is afkomstig uit Noord-Amerika. Maar dat maakt de vogels die de vruchten eten helemaal niets uit. Het is dus niet waar dat alleen inheemse soorten goed zijn voor de biodiversiteit. Exoten en cultivars dragen hier even veel, zo niet meer aan bij. In dit artikel beperken we ons echter tot de bijen en de houtige gewassen.

Nectarwaarde en pollenwaarde

Bij bijenplanten zijn twee zaken van belang: de nectarwaarde en pollenwaarde. De nectarwaarde zegt niets over de hoeveelheid nectar die bloemen van een plant bevatten, maar geeft de mate aan waarin de betreffende plant wordt bevolgen vanwege de aanwezige nectar.

Dat biodiversiteit belangrijk is, komt natuurlijk niet uit de lucht vallen. Het planten- en dierenleven staat overal ter wereld onder druk. Toenemende industrialisering, bevolkingsgroei en schaalvergroting in land- en tuinbouw hebben ertoe geleid dat we steeds beter zijn gaan nadenken over de beplanting die we in onze leefomgeving gebruiken. En juist omdat we deze inrichting zelf vormgeven, zijn we in staat om er balans in aan te brengen. Was het vroeger zo dat er gewoon 'groen' rond bebouwing werd geplant, tegenwoordig kijken we daar gelukkig heel anders tegenaan. Het te planten sortiment wordt niet meer van bovenaf bepaald, maar maakt deel uit van een maatschappelijke discussie. Burgers, gebruikers en

Tetradium daniellii

LIMPAR.NL

POWERWORKS

MILIEUVRIENDELIJK WERKEN MET
MAXIMAAL VERMOGEN

ACCU POWER
60 & 82 VOLT

POWERWORKSTOOLS.NL

Voor de bij is hierbij een aantal criteria van belang. Allereerst is dat de hoeveelheid aanwezige nectar. Vervolgens is ook de kwaliteit (de smaak) van belang; zoals te verwachten zijn er (voor een bij) smaakverschillen tussen de nectar van verschillende plantensoorten. En ten slotte zijn de herkenbaarheid en de toegankelijkheid voor de bij van belang. Een plant die veel nectar produceert, heeft niet automatisch een hoge nectarwaarde. Als de nectar niet gevonden wordt of onbereikbaar is voor bijen, hebben ze er niets aan. De pollenwaarde van een plant geeft aan in welke mate de plant wordt bevrogen vanwege de aanwezige pollen. Net als de nectarwaarde heeft dit dus niets te maken met de hoeveelheid pollen. Ook hier spelen herkenbaarheid (voor de bij), hoeveelheid en toegankelijkheid een rol. Op de website Imkerpedia (www.imkerpedia.nl) wordt een goed overzicht gegeven van de nectar- en pollenwaardes van verschillende planten. Deze waardes worden met cijfers aangeduid, waarbij N0 en P0 het laagst zijn en N5 en P5 het hoogst.

Bomen

Bij bijenplanten denken we in eerste instantie niet aan bomen. Toch zijn er een paar bomen die als goede bijenbomen kunnen worden beschouwd. Met *Acer* hebben we meteen een belangrijke te pakken. Zowel inheemse esdoorns (*A. campestre*, *A. platanoides*, *A. pseudoplatanus*) als verschillende uitheemse soorten (*A. cappadocicum*, *A. griseum*, *A. rubrum* en *A. saccharinum*) en cultivars worden al vrij vroeg in het jaar door bijen bevrogen en hebben een nectar- en pollenwaarde van N5/P5. Ook bij *Salix* doen zowel de inheemse als uitheemse soorten het prima met N5/P5. Afhankelijk van de situatie is hier dus voldoende ruimte om de juiste soorten te kiezen voor toepassing. Iets later in het voorjaar is het de beurt aan een familielid van *Acer*, *Aesculus* (paardenkastanje). Alle soorten zijn goede pollen- en nectarplanten, uitgezonderd de gevuldbloemige *A. hippocastanum* 'Baumanii'. Ook *Castanea sativa* (tamme kastanje) is een prima pollen- en nectarboom. Hoewel het geslacht *Cornus* voornamelijk uit struiken bestaat, is de min of meer boomvormige *C. controversa*, en dus ook de bontbladige cultivar 'Variegata', een uitstekende nectar- en pollenplant. *Ailanthus altissima*, een uitheemse boom die op de voorlopige lijst van invasieve exoten staat, heeft een uitstekende nectar- en pollenwaarde. Bij *Prunus* zien we een wat wisselender beeld. Zo zijn de meeste fruitproducerende soorten en cultivars (o.a. *P. armeniaca*, *P. avium*, *P. cerasus* en *P. persica*) prima nectar- en pollenplanten.

Buddleja weyeriana 'Sungold'

Bijen op *Aralia chinensis*

Tielbürger's assortiment:

- Veegmachines
- Onkruidborstelmachines
- Motormaaiers
- Verticuteermachines
- Versnipperaars
- Aanbouwwerktuigen voor:
  - zitmaaiers
  - quads & atv's
  - tweewielige trekkers

Onkruidborstelmachine TW50s
Honda GXV160 industrie
 1 van 6 modellen

Alle producten van Tielbürger voldoen aan de CE normen

Veegmachine TK48pro
 1 van 14 modellen

Optionele accessoires:

- Opvangbak
- Stofkap
- Bladschuif
- Sneeuwschuif
- Sneeuwkettingen
- Schijnwerper
- Elektr. watersprenkel
- Gootborstel

Uitstekende prijs-kwaliteit verhouding.
 Meer weten?!

Buddleja alternifolia

Acer platanoides 'Crimson King'

Andere, zoals *P. padus*, *P. serrulata* en *P. subhirtella*, scoren met N3/P3 gemiddeld. Bij de (sier)peren is het beeld hetzelfde. *P. calleryana* en *P. salicifolia* 'Pendula' scoren 'slechts' N3/P3.

De consumptieperen echter, cultivars van *P. communis*, behalen de maximale score. Eveneens opvallend is het verschil tussen *Pterostyrax corymbosa* (N4/P4) en *Pterostyrax hispida* (N1/P1). Vanuit de biodiversiteit geredeneerd is het dus duidelijk aan te bevelen *P. corymbosa* toe te passen. Ook de fraaie *Styrax japonicus* scoort slechts N1/P1. Bij raadpleging van de lijst met nectar- en pollen-waardes op Imkerpedia is het opvallend te zien dat sommige planten die veel door bijen worden bevrogen een lage nectar- en pollenwaarde hebben. Zo heeft *Crataegus* een waarde van slechts N1 en P1. Dit geldt ook voor *Laburnum*, eveneens een boom die tijdens de bloei druk door bijen wordt bevrogen.

Zoals te verwachten heeft *Gleditsia triacanthos* een nectar- en pollenwaarde van N5/P5. De bomen gonzen in het late voorjaar van de vele bijen die de kleine, onopvallende bloemen bevrogen.

Het is dan ook niet verassend dat het naaste familielid van *Gleditsia*, *Robinia pseudoacacia*, eveneens een nectar- en pollenwaarde van N5/P5 haalt. Het feit dat er specifiek acacia-honing wordt verkocht, zegt in feite al genoeg. Een andere zeer bekende boom met een 'eigen' honing is natuurlijk *Tilia*. De ervaring om onder een van bijen gonzende linde te staan, is bij de meeste mensen wel bekend. Alle lindesoorten zijn toppers qua nectar- en pollenwaarde. Het is opvallend dat de pollen van de honingboom, *Styphnolobium japonicum* (beter bekend onder de oude naam *Sophora japonica*), giftig zijn voor bijen. What's in a name... In de praktijk is dit geen probleem, omdat de bijen van meerdere verschillende planten stuifmeel halen. *Koelreuteria paniculata*, een boom met juist een opvallende bloei, heeft met N4/P4 eveneens een hoge nectar- en pollenwaarde. Deze warmteminnende boom bloeit in juli. Ten slotte nog een speciale vermelding voor *Tetradium daniellii*. Deze kleine boom heeft naast een hoge nectar- en pollenwaarde ook een hoge sierwaarde qua bloei en aantrekkelijke vruchten. Net als *Koelreuteria* is *Tetradium* nauwelijks gevoelig voor ziekten en plagen.

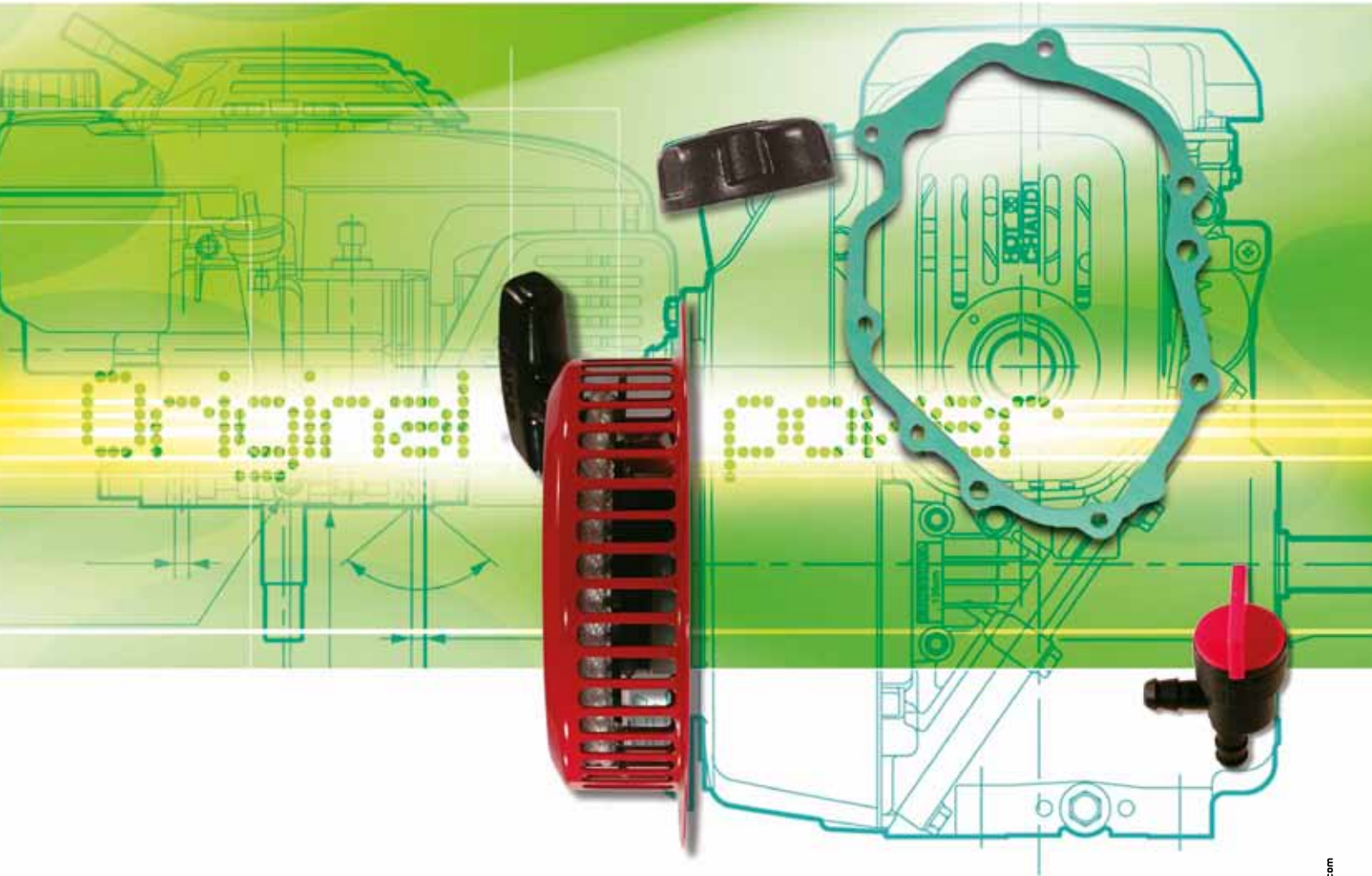
Heesters

Over het algemeen is het beeld qua nectar- en pollenwaarde bij heesters vergelijkbaar met dat bij bomen. Planten waarvan je zou verwachten dat ze een hoge waarde voor bijen hebben, blijken dat niet te hebben. En planten waarvan je het niet zou verwachten, hebben juist een hoge

HONDA
The Power of Dreams

Originele Honda onderdelen voor betere prestaties

siotta.com

Helping people get things done
www.honda-engines-eu.com

Uw partner voor Honda motoren & Parts

Honda (vervangings)motoren en originele onderdelen importeur/distributeur voor geheel Nederland. **B. v.d. Meij de Bie BV**. Reeds 50 jaar actief in de tuin- en parkwereld en Honda specialist van het eerst uur. Ons ervaren personeel staat klaar voor advies, service, reparatie en garantie van uw Honda motoren.

B. v.d. Meij de Bie B.V.

Verkoop en
onderhoud van **Tuin- en Parkmachines**

Hoofddorp Tel. 023 - 563 92 64

Hillegom Tel. 0252 - 51 64 90

Alkmaar Tel. 072 - 532 42 61

www.meijdebie.nl

HONDA
ENGINES

Ceanothus delilleanus 'Gloire de Versailles'

Koelreuteria paniculata

nectar- en pollenwaarde. Dit geldt bijvoorbeeld voor *Acer*. De meeste boomvormige esdoorns scoren prima, maar *Acer palmatum*, de Japanse esdoorn, scoort met N1/P1 gewoonweg slecht. Een heel opvallende in dit rijtje is *Buddleja*. We nemen vaak aan dat een plant als *Buddleja*, die zeer attractief is voor vlinders, ook goed is voor bijen. Nou, dat valt behoorlijk tegen. De bekendste soort, *B. davidii*, scoort een 2 voor nectar en een 0 voor pollen. Andere soorten doen het niet veel beter. Alle soorten scoren P0 en alleen de twijfelachtig winterharde *B. globosa* scoort een 5 voor nectarwaarde. Van de winterharde vlinderstruiken scoren alleen *B. alternifolia* en *B. × weyeriana* nog een 3 voor nectarwaarde. De eerder in dit artikel genoemde *Amelanchier lamarckii* is weliswaar een goede boom voor vogels, maar voor bijen is hij maar matig (N2/P2).

Terug naar de goede nectar- en pollenplanten. *Berberis* en de verwante *Mahonia* zijn planten met prima nectar- en pollenwaardes. Dat deze planten een grote gebruikswaarde in de openbare ruimte hebben, is dus een extra voordeel. Eveneens een grote sier- en gebruikswaarde én een hoge nectar- en pollenwaarde heeft *Callicarpa*. In het late voorjaar genieten bijen van de bloei, in het najaar genieten mensen van de prachtige paarse of witte vruchten. Niet vanwege de vruchten, maar juist vanwege de bloei in het najaar zijn de diverse *Ceanothus*-soorten en -cultivars aan te bevelen. De nectarwaarde van deze planten is N4/N5, de pollenwaarde is daarentegen 0. Precies andersom is het bij brem. De nectarwaarde van de vele *Cytisus scoparius*-cultivars is 0, maar de pollenwaarde is met P5 hoog. *Genista* is wat dat betreft niet aan te bevelen. Van de vele bloeiende heesters

die grootschalig worden toegepast in plantvakken of als vulheester, is er een aantal met een hoge nectar- en pollenwaarde (N4-N5/P4-P5): *Deutzia*, *Diervilla*, *Hydrangea paniculata* (N3/P3), *Ligustrum ovalifolium* en *L. vulgare*, *Lonicera nitida*, *Photinia villosa*, *Potentilla fruticosa* (N3/P3) en *Weigela* (N3/P3). Van de iets minder sexy bloeiende heesters zijn vooral *Frangula alnus* en *Symphoricarpos* aan te bevelen, beide met N5/P5.

Ook bij de groenblijvende heesters zijn er prima drachtplanten. De veelbesproken en -geplaaagde *Buxus sempervirens* is met N5/P5 een uitstekende bijenplant. Daar staat tegenover dat *Ilex crenata*, tegenwoordig vaak als vervanger van *Buxus* gebruikt, slechts N1/P1 scoort. De gewone *I. aquifolium*, een inheemse plant, scoort wel weer N5/P5. Verder scoren alle *Elaeagnus*-soorten en -cultivars hoog, evenals *Hedera helix*. Uiteraard gaat het bij *Hedera* alleen om de volwassen en dus bloeiende cultivars. Belangrijk hierbij is de late bloei in het jaar, waardoor bijen zich vlak voor de winter nog goed kunnen voeden. Als het in januari, februari en begin maart warm genoeg is, zullen bijen gaan vliegen. Juist dan is *Sarcococca* een prima drachtplant. En deze wintergroene planten zijn met hun zoet geurende bloemen ook zeer aangenaam voor mensen. Een win-winsituatie dus, en dat is natuurlijk het belangrijkste bij drachtplanten: dat zowel mensen als dieren er de vruchten van plukken!

Cornus controversa

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7312

Ga naar

dithebbenognooitgezien.nl

en vraag een gratis sample box aan!

Subtil

Intence

NIEUW IN 2018

Charming

Elegant

Op maat bestellen | Verkoopleads | Opleiding | 100% Europees product
Tot 40% marge | Promotieondersteuning | Sample service
Ruim assortiment | Alle randmaterialen | Snelle levering

Voor een zorgeloos Siergazon | Vrijwel geen onderhoud | 100% comfort | Kindvriendelijk | Ideaal voor huisdieren
10 jaar Garantie | Installatieondersteuning | Valveilige speelondergrond, trapveld, mini hockeyveld of putting green

Eliet-houtversnipperaars met BioTech-chips

Hout laat zich gemakkelijker snijden in de vezelrichting, waar het systeem gretig op inspeelt

Iedere professional heeft wel een Eliet in zijn machinepark staan, of heeft ooit eens gewerkt met een machine van het merk. We zoomen in op de techniek die Eliet in haar versnipperaars toepast.

BioTech™-chips

Eliet werkt met het gepatenteerde Hakbijlprincipe. Door dit snijproces worden snippers intens gekneusd en uitgerafeld. Dit geeft gunstige vezelstructuren die sneller worden afgebroken. Deze snippers van Eliet-versnipperaars heten BioTech-snipperers. Na het versnipperen verkrijgt u meteen een goed en luchtig mengsel met de juiste vochtigheidsgraad. Zo dragen BioTech-snipperers bij aan een betere werking van het composterings-systeem.

De beste versnipperaar voor u

Laat de keuze ook beïnvloeden door de hoeveelheid groenafval die u verwerkt. Het assortiment kent machines die diverse takdiameters kunnen verwerken. De Neo is bijvoorbeeld een versnipperaar die tot 30 mm takdiameter kan verwerken, de Mega Prof kan een takdiameter tot 160 mm aan. Deze Mega Prof is de jongste telg in de serie; een machine met uitstekende prestaties, milieuvriendelijk, geluidsarm, op diverse manieren opstelbaar en bovenal veilig.

Eliet-Hakbijlprincipe™

Eliet ontwikkelde en patenteerde een versnipper-systeem: het Hakbijlprincipe. Net als een bijl, hakken de messen volgens de vezelrichting op het hout in. Het groenafval wordt door een cyclus van splitten en snijden tot kleine snippers gemaakt. Snippers krijgen hierdoor snelcomposterende eigenschappen.

De grote troef van dit versnipperprincipe blijft het geringe vermogen dat het vraagt. Hout laat zich gemakkelijker snijden in de vezelrichting. Door dit hakbijlprincipe halen Eliet-versnipperaars betere prestaties uit een kleiner motorvermogen. Dit brengt een lager verbruik en minder lawaai met zich mee. Bovendien kunnen de versnipperaars hierdoor compacter en lichter worden gebouwd. Het messensysteem maakt duizenden hakbewerkingen per minuut en snijdt ook bladrijk en vochtig groenafval probleemloos fijn. Dit maakt de Eliet-versnipperaars voor zowat alle toepassingen inzetbaar.

De voordelen van het Eliet-Hakbijlprincipe

- Doordat de messen in de richting van het hout kloven, is er minder motorvermogen vereist.
- Naast het hoog rendement en het brede snijvlak zijn de Eliet-versnipperaars geschikt om alle organische materialen te verwerken, met uniforme snelcomposterende snippers als resultaat.
- Het versnipperings-systeem heeft een lange standtijd, omdat de vlijmscherpe, getande messen slijpbaar en omkeerbaar zijn.
- Ten slotte laat het Hakbijlprincipe toe de messen gemakkelijk te slijpen of te vervangen, wat leidt tot lagere onderhoudskosten.

Eliet Resist™-messen

In samenwerking met gespecialiseerde onderzoekscentra heeft Eliet een mesttype ontwikkeld dat de standtijd flink verlengt. Deze Eliet Resist-

messen zijn nog steeds omkeerbaar en hebben een levensduur van minstens 200 uur.

Callibratiezeef en bladzeef

Als u uitsluitend vochtige producten versnipperd, is het raadzaam de standaard callibratiezeef te vervangen door een zogenaamde zeef voor bladeren en vochtige producten met iets grotere gaten.

Wel of niet ABM?

ABM is een ingenieus systeem, dat de invoersnelheid volledig autonoom regelt. Een sensor controleert nauwgezet elke verandering van het motor-toerental. Als de motor plots fel moet inbinden, zal de ABM-elektronica dit gepast vertalen door de invoerwals even tijdelijk te onderbreken. Wanneer een overbelasting dreigt, legt het ABM-systeem dus de houttoevoer stil tot de motor weer zijn maximaal vermogen haalt. Terwijl de machine zelfregulerend versnipperd, kunt u verder werken zonder de machine in de gaten te moeten houden. Maximaal rendement dus, tegen een onwaarschijnlijk laag verbruik. Deze optie is verkrijgbaar op de Eliet Super Prof en zit standaard gemonteerd op de Eliet Mega Prof.

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7317

Hovenier: waar ben jij trots op?

Verras ons met jouw showproject en jij staat in de volgende uitgave van vakblad De Hovenier

Als hovenier weet jij als geen ander dat je met snoeischaar, hark en schoffel wonderen kunt verrichten. Een tuin heeft aan het eind van de dag soms een ware metamorfose ondergaan, waarop jij apetrots bent! Wij dagen jou uit om ons te verrassen met je mooiste resultaat. Dus stuur ons een foto met een korte omschrijving van de tuin die jij in een parel hebt weten te veranderen en maak kans op een plekje in deze rubriek!

Auteur: Guus van Rijswijk

Als hovenier doe je dagelijks je stinkende best om de groezeligste tuin om te toveren in een waar paradijs. Toch krijg je daarvoor niet altijd de waardering die je verdient. Jammer toch? Met deze rubriek bieden we je de mogelijkheid om je mooiste werkresultaat te tonen aan onze lezers. We hopen dat jij niet te bescheiden bent om ons te laten weten waar je trots op bent.

Ter inspiratie hebben we hieronder alvast enkele projecten voor je op een rij gezet. Deze variëren van een biodiversiteitstuin tot een groene fietsbrug met bomen. We zien je inzending graag tegemoet.

Biodiversiteitstuin op bedrijventerrein Helmond Du Pré groenprojecten maakte onlangs bekend een tweede biodiversiteitstuin te mogen aanleggen in Helmond. Na Manders Totaal wordt de tweede biodiversiteitstuin van de stad een feit. Het gaat om de tuin bij het bedrijf Arte.

Du Pré vertelt erover: 'Deze tuin is zowel bedoeld voor het eigen personeel als de medewerkers van omliggende bedrijven. Veel medewerkers maken een wandeling tijdens de lunch; dit kan perfect in de groene biodiversiteitstuin. Hiermee levert de tuin een positieve bijdrage aan de gezondheid van mensen en een groene leefomgeving voor vogels,

insecten en meer. Op dit moment zijn we bezig met het grondwerk; de afronding volgt snel.'

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7316

3 min. leestijd

TROTS OP

METAMORFOSE VOOR DAKTUIN HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND

In Delft werd de afgelopen periode de huisvesting van het Hoogheemraadschap van Delfland gerenoveerd. Ook de buitenruimte werd daarbij opnieuw aangelegd. De realisatie hiervan werd verzorgd door aannemingsbedrijf Jos Scholman in opdracht van bouwbedrijf Koninklijke Woudenberg. De circa 2500 vierkante meter grote daktuin – het binnenterrein ligt grotendeels boven de ondergrondse parkeergarage – werd helemaal opnieuw ingericht en vanaf de basis opgebouwd. De ondergrond werd gereedgemaakt met wortelwerende dakbedekking en een Diadrain-drainagesysteem. Na de grove zandlaag vormden de granieten banden de afbakening van de tuin. Het plaatsen hiervan gebeurde in stappen. De banden vormden het eerste zichtwerk, waarna de binnentuin verder werd opgebouwd. Met de realisatie van de fietsstallingen en zitelementen en de afronding van het straatwerk zijn de puntjes op de i gezet en is het resultaat zichtbaar.

AMSTELVEEN KRIJGT FIETSBRUG MET BOMEN

De gemeente Amstelveen krijgt een groene fietsbrug die wordt ingericht met bomen. Het ontwerp werd door de bewoners gekozen na een publieke stemronde. De bewoners konden kiezen uit vier verschillende ontwerpen. De brug met bomen, in de stemronde aangeduid als 'Brug B', kwam als absolute winnaar uit de bus. Het ontwerp kreeg maar liefst 77% van de stemmen. De overige ontwerpen kregen ieder zo'n 7% van de stemmen. In totaal zijn bijna 12.000 stemmen uitgebracht op de vier ontwerpen. De architecten van het winnende ontwerp, Paul de Ruiter architects en CULD, krijgen opdracht om het schetsontwerp uit te werken.

Herbert Raat (VVD), wethouder A9: 'Amstelveen heeft overduidelijk gekozen. We zijn overweldigd door het succes. Dit laat zien dat inwoners graag willen meebeslissen over hoe hun stad eruit komt te zien. Het ontwerp past goed bij het groene karakter van de stad. Wat mij betreft is de volgende stap Amstelveners te laten nadenken over een naam voor de brug. We zullen de komende tijd kijken hoe we dit precies gaan vormgeven.'
De bouw van de fietsbrug wordt tijdens de laatste fase van het project 'verbreding A9' gerealiseerd (uiterlijk 2024-2026).

Sterk in H2O

Sinds 1990 maken Perrot in Ede en Aquaco in Elst deel uit van de Aquaco Holding. Leverancier Perrot en Aquaco hebben sindsdien veel projecten gerealiseerd op het gebied van beregening, fontein en vijvers. Aquaco voert voor alle projecten de aanleg, het onderhoud en de verdere service uit. Een van de topmerken op het gebied van fontein- en vijvertechniek die Perrot in huis heeft, is Oase. Perrot adviseert ook over de aanleg van tuinberegening en heeft alle kennis over bronnen, (onderwater)pompen en het gebruik van een eigen watervoorziening. Een van de systemen die geschikt zijn voor professionele beregeningsinstallaties is het Perrot Profi Rain-systeem. In de werkplaats van Perrot worden systemen op maat gemaakt en reparaties verricht.

Snel gras met BAR sterke wortels

Voor elke hovenier is het een uitdaging om een gazon aan te leggen dat goed de winter doorkomt. Jan van de Boom van de Nijmeegse graszaadleverancier Barenbrug: 'We hebben het grasmengsel Bar Power RPR speciaal ontwikkeld voor hoveniers. RPR staat voor *regenerating perennial ryegrass*, oftewel zelfherstellend Engels raaigras.'

Van de Boom legt uit over het basisbestanddeel van het grasmengsel en de eigenschappen daarvan: 'Engels raaigras vormt de basis, in plaats van veldbeemd. Veldbeemd wordt vaak toegepast omdat dit een hoge mate van betreding aankan, maar heeft als nadeel dat het traag groeit en veel

last heeft van ziektes in de winter. Engels raaigras groeit snel en vormt dus ook snel een dichte mat tegen onkruid en tegen de klappen van strenge winters.' Engels raaigras heeft ook nadelen. 'Dit polvormende gras is minder sterk geworteld dan veldbeemd. Maar het Engels raaigras in Bar Power RPR is doorontwikkeld. Het maakt in zijn wortelgestel horizontale uitlopers aan, net als veldbeemd. Dit ondergrondse netwerk is vergelijkbaar met betonijzer in beton, dat sterker wordt door wapening. Bovendien maakt het Engels raaigras dit wortelpakket in een rap tempo aan. Doordat Bar Power RPR zo snel opkomt en zo'n dichte grasmatten vormt, krijgt onkruid bijna geen kans om zich te vestigen.'

Zaad met een jasje

Nadat de hovenier is vertrokken, is het aan de gazoneigenaar om het gazon te onderhouden. Deze dient het gazon op zijn tijd te prikken, mossen en onkruid te verwijderen, bij te zaaien en kalk te strooien. In de praktijk doen eigenaars dat eigenlijk nooit, zo weet iedere hovenier, maar het viel ook Hendrik Nagelhoud van graszaadleverancier DLF op. Het gevolg is alleen dat de hovenier verantwoordelijk wordt gehouden voor een slechte grasmatten. De oplossing volgens Nagelhoud: het Masterline-graszaadmengsel RecreaMaster ProNitro. 'Een combinatie van 4turf Engels raaigras, roodzwenk en veldbeemd. Alle graszaden zijn voorzien van een jasje, een coating van stikstof, waardoor het gras sneller kiemt.' Meer dan tien jaar geleden introduceerde DLF het eerste graszaad met een mestcoating, voor een extra voedingsshot wanneer de kiemplant nog pril is. Nagelhoud vertelt: 'Graszaden kunnen tegenwoordig met van alles gecoat worden, ook graszaden voor recreatieve gazons. De graszaadcoating met stikstof scheelt een extra bemestingsgift door de tuineigenaar. Daardoor is RecreaMaster ProNitro een tijd- en kostenbesparend graszaadmengsel.'

Onkruid én vuil te lijf met kokend water

Empas is specialist op het gebied van heetwater-technologie voor onkruidbestrijding. Gerard Baars van Empas: 'De MCE is een compacte elektrische unit die interessant kan zijn voor hoveniers, omdat hij makkelijk inzetbaar is in tuinen en op andere kleine oppervlakten, niet alleen om onkruid mee te bestrijden, maar ook om mee te reinigen.' Baars legt uit: 'Door heet water van 102 graden Celsius over het onkruid te laten vloeien, zorg je dat de celstructuur van de plant barst. De bovengrondse delen van de plant sterven af en de plant moet uit zijn reserves putten om van de

temperatuurshock te herstellen. Na gemiddeld drie behandelingen is het onkruid uitgeput en vergaat het. Onkruidbeheer met heet water heeft een plaats op de Milieulijst van de overheid. Een investering in deze techniek komt in aanmerking voor de Vamil-regeling en levert 27 procent milieu-investeringsaftrek op.'

Alles begint bij een goede bodem

Een gezonde bodem is de basis van alles, ook van een mooie tuin. Emile Bezemer, accountmanager laboratorium bij Eurofins Agro (waarvan BLGG een onderdeel is): 'Sommige problemen zijn vaak het gevolg van een slechte bodem. Door vóór de aanleg een bodemanalyse te laten uitvoeren, kan men veel problemen voorkomen.'

Eurofins Agro heeft samen met landelijke leveranciers een laagdrempelige bodemanalyse ontwikkeld. Eurofins voert de bodemanalyse uit; het begeleidende advies wordt verzorgd door één van Eurofins partners: Agrowin, EcoStyle, Mertens, Tuinkeur, Vitagro of Vos Capelle.

Infogroen komt met kadastermodule in tekenprogramma

Infogroen introduceert twee handige tools, namelijk Easyvision, een softwareprogramma voor calculaties, en een kadastermodule voor het tekenprogramma Helixcad. Frank Raanhuis van Infogroen: 'Waarom zou je als hovenier blijven werken met allerlei briefjes en aparte bestanden? Easyvision is een eenvoudig softwareprogramma waarmee je snel kunt werken, speciaal voor hoveniersbedrijven. Er is aan alle praktijkproblemen gedacht.'

Over de praktijk gesproken: traditioneel wordt een locatie ter plekke opgevraagd door de hovenier bij de gemeente. Raanhuis: 'Deze kaarten zijn niet altijd volledig of ze zijn verouderd. Als een hovenier een abonnement heeft op de kadastermodule Helixcad, hoeft hij alleen nog maar een adres en een omgeving op te geven, waarna Helixcad deze informatie ophaalt. Het programma haalt alles binnen. De gebruiker ontvangt een gedetailleerde kadasterkaart van de percelen.' Raanhuis: 'Helixcad heeft nu ook een aangepaste gebruikersinterface met uitrolmenu's. De interface is schaalbaar, zodat hoveniers er ook in hoge resoluties mee kunnen werken. Daarnaast is Helixcad intuïtiever geworden. Daarmee bedoel ik dat al tijdens het tekenen alle relevante informatie wordt weergegeven, zoals de maten. Kortom, alles is sneller en makkelijker geworden.'

Accumachines van Cramer naar Eurogarden

Het volledige assortiment accumachines van Cramer zal rond april via Eurogarden beschikbaar komen. Productmanager Johan Teeuwen: 'De nieuwe handgedragen gereedschappen versterken het bestaande Cramer-programma, dat overigens ook uitgebreid wordt. Deze uitbreiding betreft een professioneel 40 V- en 82 V-assortiment. Voor hoveniers zullen vooral de 82 V-machines relevant zijn,' aldus Teeuwen.'

Groenvision en Facility Apps koppelen software en app voor T&G Groep

Facility Apps ontwikkelt momenteel met software-bedrijf Groenvision een koppeling voor dienstverlener T&G Terrein en Groen. De app faciliteert calculatie, backoffice en de invoer van data in het werkveld. Daarbij wordt de backoffice-oplossing van T&G gekoppeld aan de automatiseringssoftware van Groenvision. Dirk Tuip van Facility Apps: 'De koppeling tussen de software van Groenvision en de app van Facility Apps voor T&G Terrein en Groen vindt plaats omdat we merken dat de klant hiermee zijn bedrijfsprocessen beter kan stroomlij-

nen en dus tijd kan besparen. Daarbij valt te denken aan zaken van interne administratie tot aan het extern ontzorgen van opdrachtgevers.' Volgens Tuip zal de nieuwe app in het eerste kwartaal van 2018 klaar zijn.

Hij veegt, klopt en zuigt

In het tuin- en parkonderhoud heeft vegen niet alleen de functie van opruimen, maar voorkomt het ook het kiemen van onkruid. 'Veegmachines zijn daarom prima onkruidbestrijdingsmachines', aldus Patrick van der Waag, productmanager bij veegmachinefabrikant Hako. De Hako Citymaster 600 is de kleinste professionele veegmachine van Hako, die op een aanhanger of

B/E-combinatie te transporteren is. Van der Waag: 'Alle machinegegevens en -functies zijn samengevat in een eenvoudig te bedienen boordcomputer. In combinatie met een achteruitrijcamera en een zuigmondcamera zorgen de grote ramen voor een optimaal zichtveld. Door de carrosseriebreedte van 1,09 meter en de knikbesturing is de Citymaster heel wendbaar en kan de hovenier alle hoekjes bereiken.'

Kunststof takverankering verkrijgbaar in pakket

Regelmatig worden takken van bomen in stedelijk gebied of in tuinen van particulieren verankerd, omdat het risico op takuitbraak groot is. Volgens International Tree Service (ITS) is het belangrijk om de takken te zekeren volgens de modernste inzichten. Gerard Bodewes van ITS: 'Takverankering bestond vroeger uit staalkabels. Maar als een tak star wordt verbonden, maakt de boom geen actief steunhout meer aan. Hij wordt 'lui'. Daarom worden al jarenlang gevlochten kunststof kabels gebruikt. Deze worden dan niet strak geïnstalleerd, maar hangen iets door.' ITS verkoopt kunststof gevlochten steunkabels van het merk Cobra in verschillende versies. Bodewes: 'Alle deze kabels zijn elastisch en voorzien van schokabsorbers. Voor bevestiging om de stam en de tak worden spreidplaten in de kabel geplaatst. De kabel is in drie verschillende sterktes leverbaar, afhankelijk van de takdoorsnede; er zijn versies voor 2, 4 en 8 ton.'

Kraakman Perfors toont breed hoveniersgamma

Bart Perfors van Kraakman Perfors, specialist in tuin- en parkmachines: 'Onze hoofdactiviteit is het verkopen, repareren en onderhouden van landbouw-, tuin- en parkmachines van John Deere. Maar we voeren ook A-merken zoals Avant, Stihl, GKB, Trilo en Vredo. Voor de hovenier leveren we kwalitatieve handgereedschappen, maaimachines in allerlei maten, motorzagen, heggenscharen, bladblazers en zuigmachines. Verder hebben we het nieuwste van het nieuwste op het gebied van accumachines, knikladers, allerlei soorten en maten versnipperaars en veiligheidsuitrusting en -kleding.'

Hoaf thermhit-serie onkruidbranders in verschillende werkbreedtes, van 15 cm tot en met 100 cm, en in verschillende combinaties. Nieuw is de Ripagreen-onkruidbrander. Deze is heel handzaam en praktisch te gebruiken voor partijen zoals hoveniers. Maar ook zijn er de Weedair 75 en de Weedair 100, heteluchtbranders met een werkbreedte van 75 of 100 cm. Deze zijn nu voorzien van een heteluchtzuigtstoot.'

Advanta claimt het grootste assortiment gras-, kruiden- en veldbloemenmengsels te hebben. Ook zouden alle gazongras- en veldbloemenmengsels van Advanta een hoge slagingskans hebben, doordat ze snel kiemen. De mengsels van Advanta hebben als hoofdbestanddeel gras- of veldkruiden of eenjarige soorten. De veldbloemenmengsels trekken insecten aan, zoals vlinders en bijen, en daardoor ook vogels.

Kruidenmengsels voor meer biodiversiteit

Hoveniers en groenvoorzieners spelen een belangrijke rol bij biodiversiteit. Jan Krijnen van Advanta: 'Veldbloemenmengsels worden steeds meer toegepast in particuliere tuinen en de openbare ruimte. Ze zijn een welkome afwisseling naast gras en vaste planten.'

Krijnen ziet dat tuinen tegenwoordig losser zijn qua ontwerp. 'Er worden minder harde materialen, borders en bomengroepjes toegepast. Dat zie je in grote tuinen, in het buitengebied en op landgoederen. Voor elke toepassing, grondsoort en situatie is er een geschikt bloemenmengsel dat zorgt voor de mooiste bloeiende velden. Maar er is ook een toenemende vraag naar biodiversiteit in gewone tuinen in woonwijken en in stadstuinen. Het wordt pas leuk wanneer de hovenier buiten de hokjes durft te denken.'

Onkruid aanpakken met thermische oplossingen

Menno Looman van Hoaf Infrared Technology: 'Wij hebben een zeer breed gamma thermische onkruidmachines in huis, die ook voor kleinere hoveniers bruikbaar en betaalbaar zijn. Zo is er de

Boomkwekerij M. van den Oever zet in op verduurzaming

M. van den Oever wil als boomkweker een boodschap van verduurzaming overbrengen. Een voorbeeld daarvan is de deelname door M. van den Oever aan de totstandkoming van Park 20|20, een duurzaam kantorenpark in Hoofddorp. M. van den Oever laat aan vakblad De Hovenier weten dat het, samen met Van der Tol Hoveniers en Terreinrichters, een groot gedeelte van de groeninrichting van het kantorenlandschap heeft verzorgd. Van der Tol verzorgt het dagelijks beheer. De gebouwen kenmerken zich onder meer door een gezonde werkomgeving. Het kantorenpark moet een fijne plek worden om te ontspannen, met (fruit)bomen, vlinders, bijen, bloemen, sportfaciliteiten, buitenwerk- en rustplekken, voedsel en evenementen. Adjunct-directeur Arie Idema van M. van den Oever: 'Normaal gesproken is de groene inrichting van bedrijfslocaties en bedrijfspanden zeer traditioneel. De groeninrichting van Park 20|20 is totaal anders; innovatieve aanlegtechnieken en een uiteenlopend sortiment zijn toegepast volgens uitdagende ontwerpen. Het is de bedoeling dat de bedrijfsmedewerkers productiever worden omdat ze geïnspireerd worden door het groen.'

Milati gaat voor zero emission

Milati Grass Machines BV uit Papendrecht introduceerde op de Demodag Zero Emission van 2017 de eerste accuhandkooimaaiër van het Britse Allett Mowers. Cees Pijl van Milati: 'Allett Mowers is gespecialiseerd in (duw)kooimaaiers, maar heeft ook een cirkelmaaier voor stadions en een werktuigdrager voor golfbanen en grote parken. Deze machines zijn allemaal voor professioneel, semi-professioneel en particulier gebruik.'

Volgens Pijl is accugereedschap niet meer weg te denken uit de wereld van de hoveniers en groenvoorzieners. 'Het aandeel accugereedschap zal alleen maar toenemen', voorspelt hij. De Allett Liberty 30, volgens Pijl de kleinste accuhandkooimaaiër die momenteel te verkrijgen is, heeft een werkbreedte van 30, 35 of 43 cm. 'De 30-uitvoering is handgeduwd, de 35- en 43-uitvoering zijn zelfaangedreven en hebben een 40 V 4 Ah li-ionaccu. Pijl wijst ook op alle handbediende accugereedschappen van Cobra, dat nog maar drie jaar bestaat. 'Opvallend is dat de Cobra-producten verkrijgbaar zijn voor een heel concurrerende prijs. Je kunt stellen dat het zeer goede B-producten zijn voor een C-prijs.'

Een vos van 75 jaar oud

Het familiebedrijf Vos Capelle viert dit jaar zijn 75-jarig jubileum. Het bedrijf is in die jaren uitgegroeid tot een totaalleverancier, van graszaden en meststoffen tot vijvermaterialen en biologische gewasbeschermingsmiddelen. 'Onze klanten kunnen rekenen op een advies op maat. Wij zijn trots op ons ruime assortiment van bekende A-merken', vertelt salesmanager Bart van Kollenburg. De kennis en ervaring van de medewerkers staan bij Vos Capelle dan ook hoog in het vaandel. Zo is Vos Capelle het enige bedrijf in Nederland met vier natuurgrasexperts in dienst. Van Kollenburg: 'Door persoonlijk advies te combineren met kwalitatief goede producten, bieden wij de klanten de betrokkenheid die zij verdienen. Uiteraard speelt gemak hierbij een steeds grotere rol. Tegenwoordig kunnen bestellingen behalve persoonlijk, telefonisch en via e-mail ook door middel van de webshop geplaatst worden.'

Nophadrain komt met Gardliner-kantopsluitingen

Nophadrain produceert professionele kantopsluitingssystemen voor de hovenier onder de merknaam van Nophadrain: Gardliner. Hiermee kan de hovenier makkelijk plantenvakken en bloemperken creëren. Een van de voordelen is dat het starre profiel flexibel wordt en in bochten kan worden gevormd door het uitbreken van verbindingstukken. De kantopsluitingsprofielen kunnen ook in de volle grond worden toegepast en worden daarom standaard inclusief 40 aardnagels geleverd. Voor toepassing op een groendak kunnen de aardnagels niet gebruikt worden. De Gardliner-kantopsluiters zijn beschikbaar in hoogwaardig kunststof (pvc), verzinkt staal of cortenstaal en in verschillende profielhoogtes. Hoveniers kunnen de kantopsluiters via de webshop bestellen tegen speciale hove-

niersprijzen en zonder verzendkosten.

Naast professionele kantopsluitingen ontwikkelt en produceert Nophadrain systemen die vegetatie en beloop- en berijdbare verharding op daken en parkeerkelders mogelijk maken.

Hakselaar Puma35D met invoerband bij Pols Zuidland

Kiotti-importeur Pols Zuidland brengt de Puma35D van TS Industrie onder de aandacht. 'Met een houtdiameter van maximaal 16 cm en een 40 cm brede invoer is de Puma35D de ideale machine voor iedere hovenier die regelmatig bomen en struiken moet onderhouden.' Volgens Pols Zuidland is er sprake van een opmars van de alleshakselaars van TS Industrie, waarbij de gebruiker steeds vaker een invoerband wenst. Volgens Pols is TS Industrie er

PARTNERNIEUWS

prima in geslaagd om met de Puma35D een compacte alleshakselaar te maken: 'De machine heeft een rotorsnijprincipe met klepels in combinatie met messen. Hierdoor wordt het hout gesneden, maar stenen en ijzer worden ontweken. De machine met een 35 pk-Kubota-motor is uitgerust met een hydraulische invoerwals en een invoerband van 40 cm. Met de keuze uit drie basisinstellingen (hout, hout en groen of groen) is de prestatie altijd optimaal. Op een enkelassig wielstel met een eigen gewicht van 1280 kilo kan iedere bedrijfsbus de hakselaar trekken.'

Udenhout levert kant-en-klare groenwand

Boomkwekerij Udenhout levert de Hedge to Go: de vorstbestendige klimop *Hedera hibernica* als kant-en-klare groenafscherming. Hij is bijvoorbeeld inzetbaar als windscherm, terrasdecoratie of afscheiding van afvalcontainers. De afmetingen van de Hedge to Go zijn 120 x 180 (breed x hoog). Het bestaat uit een gaaspaneel met een tweedelige substraatbak. Het voordeel van de tweedelige substraatbak zou zijn dat elk deel van de bak makkelijk zijwaarts eruit getrokken kan worden. De haagelementen kunnen ook met bak geplant worden. Door de sleufgaten is er ruimte voor beworteling. Het metalen draadframe is beschermend met een alu-zinklaag. Het doel hiervan is om de zinkafgifte te reduceren en de levensduur van het draadframe te verlengen. Volgens leverancier Udenhout is de groene haag duurzaam gekweekt en kan hij het hele jaar geplant worden, met uitzondering van vorstperiodes. Ook behoeft hij volgens boomkwekerij Udenhout weinig onderhoud.

Zet creatieve ontwerpen
snel & makkelijk om
naar de praktijk

www.gardliner.nl
Bestel vrachtvrij binnen Nederland

Neptunus-systeem voorkomt droogtestress

Greenmax komt met een capillair irrigatie- en waterbuffersysteem onder de naam Neptunus. Werner Hendriks van Greenmax: 'Droogtestress bij stadsbomen kan voorkomen worden met het Neptunus-systeem. Het systeem bestaat uit koppelpbare modules, waarmee de klant zelf bepaalt hoeveel water er wordt opgeslagen. Door een geïntegreerd vlottersysteem kan de klant vervolgens makkelijk zien hoeveel water beschikbaar is. Het systeem kan zowel gebruikt worden onder in bakken als in een vollegrondssituatie. Door gebruik te maken van de natuurlijke capillaire werking kan het Neptunus-systeem jaren blijven functioneren.'

kippende vangbak met een inhoud van 950 liter. De hoogkijpfunctie is vooral goed bruikbaar wanneer het maaisel in een aanhanger gedumpt moet worden. Michaël van der Lienden: 'Standaard zijn ze voorzien van een complete wegverlichting, een goed geveerde stoel en instelbaar stuur, zodat de gebruiker een optimale werkomgeving heeft. Vierwielaandrijving zorgt voor maximale grip onder alle omstandigheden. Met de komst van deze nieuwe SF 200-serie biedt Iseki nu een complete lijn maaimachines met opvang van 16 tot 50 pk.'

De groenste parkeerplaats van Nederland

De Belgische producent van grastegelsubstraten Acterra en het Nederlandse bedrijf Van Berkel Biomassa & Bodemproducten gaan samenwerken. Met zijn Terra Viva-producten is Acterra in België een sterke speler op het gebied van 'berijdbaar groen', bijvoorbeeld voor parkeerplaatsen en festivals. Van Berkel gaat die in Nederland produceren en distribueren.

Op 1 januari 2018 gaat de samenwerking officieel van start. Als een partij in Nederland een product van Terra Viva wil hebben, wordt dit via Van Berkel geregeld. In het begin ligt de focus hierbij op de producten Reviva-grindgazon en Terra Viva-grastegels. Bart Geerts van Acterra: 'We willen ons met onze kennis over berijdbaar gazon profileren in Nederland, omdat het product een meerwaarde kan hebben voor de professionele hovenier en wegenbouwer.'

Nieuwe SF 200 frontmaaier van Iseki

Begin 2018 zal Iseki-importeur Van der Haeghe BV de nieuwe SF 200 presenteren. Deze bestaat uit twee types: de SF 224 met een driecilinder-24 pk-Iseki-dieselmotor en een werkbreedte van 137 cm en de SF 235 met 35 pk-motor en 150 cm werkbreedte. Beide machines hebben een hoog

Het gras van de burens is niet groener

Volgens Compo-expert Harry van het Hof bewijzen Floranid Twin-meststoffen dat het gras niet langer meer groener is bij de burens. Van het Hof van Compo Expert: 'Dankzij de traag afbrekende stikstofcomponenten in de Floranid Twin-meststoffen ontvangt het gras gedurende drie tot vier maanden progressief stikstof. Floranid Twin-meststoffen bevatten de juiste hoeveelheid snelwerkende stikstof. Hierdoor staat een gazon er al na enkele dagen na de toepassing mooi groen bij en groeit

Vos Capelle

Natuurlijk goed

UW LEVERANCIER VOOR:

- Gras- en bloemzaden
- Meststoffen, bodemverbeteraars en plantversterkers
- Organische producten
- Substraten
- Vijver- en watertechniek
- (Biologische) gewasbeschermingsmiddelen
- Hand-, elektrische en gemotoriseerde gereedschappen en machines
- Husqvarna en Bigmow robotmaaiers
- Bedrijfskleding en PBM

- Al bijna 75 jaar uw betrouwbare (kennis)partner
- Uitgebreide webshop
- Grootste assortiment A-merken
- Snelle levering uit 5.000 m² eigen voorraad

Wij leveren alle materialen voor een gezonde groei van uw bomen, planten én gras!

Hoofdstraat 35 | Sprang-Capelle | 0416 - 311 326 | www.voscapelle.nl

Aco komt met lijngoot van 6 cm

In 2017 introduceerde Aco een smalle lijngoot. Aco Slimline bestaat uit een aluminium rooster en een lichte kunststof onderbak. Het rooster is ook verkrijgbaar in zwart. Een standaardbak is 13 cm breed, maar deze slechts 6 cm. Dit jaar komt Aco met twee aanvullingen: een kort hoekstuk dat als binnen- én als buitenhoek toegepast kan worden. Met de huidige onderuitloop kan de verwerker de uitloop op iedere plaats situeren. In 2018 wordt de uitloop ook in een excentrische variant gemaakt en kan dan direct naast de band geplaatst worden.

Snel en makkelijk werken met onkruidarme teelaarde

Heicom is producent van bodemverbetersaars. Behalve door deze producten is Heicom bij hoveniers vooral bekend vanwege Heicom B+. Deze onkruidarme teelaarde is een kant-en-klaar eindproduct. Het hoeft niet gemengd te worden met de bestaande grond en er kan dus direct in geplant worden. Heicom B+ heeft een hoog orga-

de mat snel dicht, zodat onkruid nauwelijks kans krijgt om zich te vestigen.' Grassen hebben echter in de loop van de seizoenen een wisselende voedingsbehoefte. In het voorjaar is de stikstofbehoefte hoog, in de winter laag en in de zomer daartussenin. 'De drie Floranid Twin-meststoffen spelen

hierop in', aldus Van het Hof. Van het Hof adviseert om in het voorjaar 3 kilo Floranid Twin Gazon per are te strooien, in de zomer 3 kilo Floranid Twin Permanent per are en in de herfst 3 kilo Floranid Twin Club per are.

Nieuw in Nederland: Luca Lifestyle-plantenbakken

Luca Lifestyle levert vazen, potten en plantenbakken voor in tuinen, op tuintafels of als fontein. De producten kunnen op maat worden geleverd. De collectie is ingedeeld in vier verschillende series op basis van het design van de potten. Dankzij het gebruik van materiaal zoals houtvezels, fiberglas en polyester zijn de potten licht, maar sterk. Volgens Luca Lifestyle zijn alle producten hoogwaardig afgewerkt, waardoor ze lang meegaan en bestand zijn tegen alle weersomstandigheden.

Totaal leverancier van kwalitatief hoogstaande tuin- en parkmachines voor alle professionals in de Groene Sector. Voor onze machines kunt u terecht in een van onze filialen of bij de dealer bij u in de buurt. Kijk voor meer informatie op www.lozeman.nl of bel 0481-371423.

Voor deskundig advies, professionele reparaties en machines voor alle seizoenen bent u bij Lozeman Tuinmachines aan het goede adres! www.lozeman.nl

Bezoek ons op de groene sector vakbeurs stand nr: 620

MORE THAN CONSTRUCTION

Bij de aanleg van groenprojecten is goed plantmateriaal essentieel, evenals levering op het juiste tijdstip en de gewenste plaats. In samenspraak met de opdrachtgever levert Boomkwekerij Udenhout het totaalpakket aan groen. Just in time, voor een geslaagd project.

Stierman de Leeuw geeft les

Eliet is een gerenommeerd en onder hoveniers bekend merk. André Kors van Stierman de Leeuw: 'Eliet is op het gebied van snippersaars bekend vanwege het hakbijlprincipe, waarmee het hout wordt gekloofd in de richting van de vezel. Hierdoor is er minder motorvermogen vereist dan bij traditionele versnipperaars. In tegenstelling tot andere merken werkt Eliet met een horizontale as met bijlen. Het eindproduct is hierdoor weliswaar niet homogeen – de snippers zijn niet allemaal gelijk –, maar je hoeft niet nauw te kijken op wat je erin gooit. De versnipperaar kan best steentjes of allerhande organische materialen aan. Het is voor een hovenier fijn om te weten: ik kan altijd door.'

De Neo is een snipperaar die een takdiameter tot 30 mm kan verwerken. Een machine met de optie om tot 160 mm takdiameter te versnipperen is de Mega Prof. Een ander merk van Stierman de Leeuw is PickPine. Kors: 'Dit merk kloofmachines is veel minder bekend. Wanneer je veel klooft, kun je kiezen uit staande, verticale en staande draaibare klovvers. Hoveniers zullen, denk ik, veelal kiezen voor een semiprofessionele machine. De keuze voor een verticale of horizontale kloover is echt een kwestie van persoonlijke voorkeur. De STS T10 kloover heeft een verplaatsbaar kruismes, dat vanaf een bedieningspaneel te bedienen is. Dit model is standaard voorzien van een in- en uitklapbare kloofafel. De klooflengte is instelbaar met een veilige bediening en gaat tot 60 cm. De maximale doorsnee is 45 cm.'

nischestofgehalte en is vrij van verontreiniging. De duizendknoop, een hardnekkige plant, is de laatste jaren in Nederland flink in opmars. De plant is moeilijk te verdelgen en juist daarom is het belangrijk om groei van deze plant te voorkomen. Omdat dit product onder het Rag-keurmerk geleverd wordt, heeft de klant zekerheid dat Heicom B+ honderd procent vrij is van exotische onkruiden, zoals de Japanse duizendknoop.

De makkelijkste hortensia van Nederland

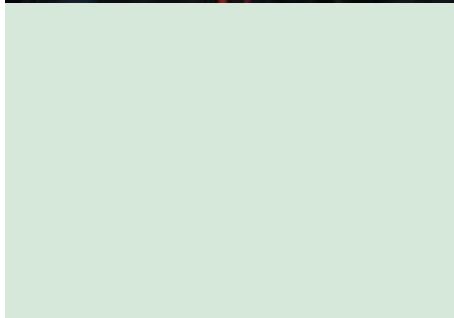
Consumenten hebben vaak weinig kennis op het gebied van verzorging van onderhoud van planten voor de tuin. Daar speelt Forever & Ever op in met een makkelijk te onderhouden plantencollectie, van boerenhortensia tot *Calla*. Alle Forever & Ever hortensia's zijn makkelijk plaatsbaar op het terras, maar ook in de tuin. Forever & Ever is heel geschikt voor in pot en vraagt alleen voldoende water. Hij hoeft niet te worden uitgedund, maar kan worden kortgeknipt tot ongeveer halverwege februari.

De meeste planten geven datzelfde jaar dan weer bloem. Forever & Ever is winterhard en kan tegen temperaturen van min 25 graden. Volgens Forever & Ever wordt zijn hortensia in alle rust opgekweekt, waardoor deze geen 'jachtig' groeigedrag vertoont of vatbaar is voor ziektes.

Succesvolle Mechan Groep-wintershow

Op 28 december en vrijdag 29 december hield Mechan Groep in Achterveld een wintershow op het bedrijventerrein. De wintershow, opgeleid met vuurkorven, kerstbomen en eet- en drinkgelegenheden, toonde verder het uitgebreide machinepark, waaronder een groot aantal machines van het Full Line-programma van Fendt en Massey Ferguson, de winnaar van de Agritechnica, de Valtra T254, de nieuwe A-serie en de revolutionaire SmartTouch-armsteun.

Met trots introduceren wij de nieuwe leden van de Ariens familie: de geheel nieuwe Ariens Apex Zero-Turn zitmaaier en de Ariens E36 Mulcher zitmaaier.

ARIENS

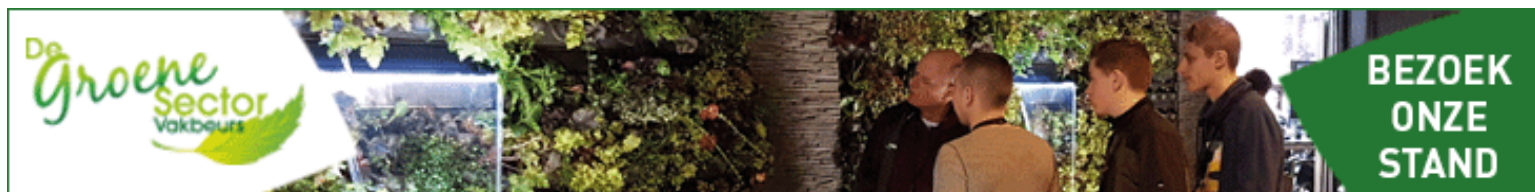
Ariens E36 Mulcher zitmaaier

De geheel nieuwe Ariens Mulch zitmaaier biedt u het beste uit 2 werelden - altijd een perfect gemaaid gazon voor een bescheiden prijs. Dankzij de hoogwaardige Kawasaki motor en heavy-duty stalen maaidek is deze deze robuuste en oerdegelijke "allrounder" de ideale combinatie tussen perfect maaibeeld en verbluffend gebruiksgemak.

Ariens Apex Zero-Turn zitmaaier

Topprestaties als het aankomt op precisie, comfort, design en duurzaamheid. De geheel nieuwe Apex bevindt zich aan de top van zijn klasse en is voorzien van krachtige en professionele Kawasaki V-Twin motoren. De professionele Hydro-Gear Transmissie staan garant voor lage onderhoudskosten en lange levensduur. Het gelaste professioneel maaidek heeft een diepte van 14 cm en is voorzien van een vacuümkamer wat perfecte maaibeeld en hoge maaisnelheid garandeert.

De Groene Sector Vakbeurs

BEZOEK ONZE STAND

TIJDENS DE GROENE SECTOR VAKBEURS IN HARDENBERG OP 9, 10 EN 11 JANUARI 2018 PRESENTEREN WE MET TROTS BEIDE MODELLEN IN HAL 6 OP ONZE STAND MET NUMMER 635

EXCLUSIEF IMPORTEUR VOOR DE BENELUX

HELTHUIS

Tuin en Parkmachines B.V.

"Poort van Midden Gelderland"

Oranje 2

6666 LV Heteren

I www.helthuis.nl

E info@helthuis.nl

T +31 (0)26 - 4723 464

Sinds 1958 het adres voor Tuin- en Parkmachines

Wilt u gratis vakblad De Hovenier ontvangen?

Bent u een hovenier en blijft u graag op de hoogte van al het nieuws en informatie uit de groene sector?

NIEUW & GRATIS

Stuur dan een mail naar Lieke van der Weijde lieke@nwst.nl en het wordt geregeld.

NWST is de **groenste uitgeverij van Nederland!** Wij geven de volgende bladen uit:

Goede voornemens

Geen lange theoretische verhalen
dus, maar praktische artikelen
waarmee u **vandaag aan de
slag kunt en meteen geld
kunt verdienen**

Het is 30 december, de regen komt met bakken uit de hemel en lijkt er weinig rekening mee te houden dat (bijna) heel Nederland thuis bij de oliebollen zit om te genieten van een paar dagen kerstvakantie. Over twee dagen moet de eerste uitgave van het vakblad De Hovenier, dat u nu in handen hebt, naar de drukker en het stukje van de hoofdredacteur moet nog gevuld worden. Ja, u ziet het goed: een nieuw geel vakblad dat over groen gaat. Dit keer een apart vakblad voor de werkpaarden van de groene sector: de hoveniers. Een blad dat dit jaar acht keer gaat verschijnen in een oplage van op dit moment iets meer dan 4000 exemplaren, die gratis verstuurd worden naar een bestand van hoveniers.

**Een apart vakblad voor de werkpaarden
van de groene sector: de hoveniers.**

**Een blad dat in een oplage van iets meer
dan 4000 exemplaren gratis verstuurd**

U denkt misschien: een nieuw vakblad en nog gedrukt ook, dat is toch niet meer van deze tijd? Dat zou je kunnen denken, maar persoonlijk geloven wij nog echt in gedrukte vakbladen. Amper drie of vier jaar geleden kwamen wij met een nieuw vakblad voor groenvoorzieners: Stad + Groen. Inmiddels verschijnt dit acht keer per jaar met een gemiddelde omvang van 150 pagina's, met uitschieters van meer dan 200 pagina's. Ook dit vakblad wordt gratis verspreid. En het mooie is: met dit alles verdienen wij nog geld ook.

Een gedrukt vakblad is niet het hele verhaal. Natuurlijk heeft dit nieuwe vakblad ook een belangrijke online component. Naast de acht gratis gedrukte uitgaven ontvangt u daarom ook een gratis wekelijkse nieuwsbrief, zijn we actief op Facebook en Twitter en kunt u nu al alle artikelen in dit vakblad online bekijken. Helemaal gratis en zonder drempels. Dat alles met dank aan onze partners en adverteerders met wie wij dit vakblad maken. Persoonlijk verwachten wij veel van dit nieuwe vakblad. Het past perfect in ons plaatje en zorgt ervoor dat wij met zeven vakbladen een volledige dekking van de Nederlandse groene sector hebben, van golfbanen tot hoveniers en van boomverzorgers tot boomkwekers, met her en der nog een klein uitstapje naar België en Europa.

Het is een beetje afhankelijk van de bron, maar een beetje rondsurfen op internet laat zien dat er al gauw tegen de 9000 hoveniersbedrijven zijn, en dat aantal lijkt nog steeds te groeien. In de afgelopen jaren kwamen er steeds tegen de 800 nieuwe bedrijven per jaar bij. Ook het aantal eenpitters in de hoveniersbranche stijgt sterk. Nu al is ruim zeventig procent te omschrijven als zzp'er. Daar zullen veel mensen bij zijn die een bewuste keuze hebben gemaakt om in hun uppie te werken, maar ook een aantal starters die de ambitie hebben om groter te groeien. Hoe dan ook: deze sector wordt gekenmerkt door heel veel kleine bedrijven. Voor ons als bladenmaker is dat belangrijke informatie. Geen lange theoretische verhalen dus, maar praktische artikelen waarmee u vandaag aan de slag kunt en meteen geld kunt verdienen.

Met vriendelijke groet,

Hein van Iersel (hein@nwst.nl)
Hoofdredacteur

Be social

Scan of ga naar:

www.dehovenier.nl/artikel.asp?id=7-7315

De partners van

De Hovenier

Een border
wieden met
een pincet?

Een Hedera haag
rooi je toch ook niet
met een bulldozer?

Zullen we
kennismaken?

Bel ons voor
een afspraak.

Vast maandbedrag

49,50

Voor de fijnhovenier

easy
VISION

Simpel en doeltreffend

EasyVision biedt je precies wat jij nodig hebt: groene software waarmee je eenvoudig kunt calculeren, offrenen en factureren. Niet meer en niet minder. Overal en altijd. Ontwikkeld door en voor hoveniers.

Powered by

INFOGROEN
AUTOMATISERING

Meer informatie:
T +31 (0)172 23 54 44
www.easy-vision.nl
info@easy-vision.nl

 Windows Microsoft

Handig,
altijd
online

Snel aan de slag!